ÎNTÂI DECEMBRIE

Brutus COSTE

Se împlinesc în ziua de 1 Decembrie cinzeci și nouă de ani dela Marea Adunare Națională dela Alba Iulia - la care poporul român din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș a proclamat unirea cu Regatul României. Venind după hotărârea din 27 Martie 1918 a Sfatului Țării din Chișinău și declarația de unire din 27 Noembrie 1918 a poporului român din Bucovina, actul istoric dela Alba Iulia înseamnă împlinirea visului de veacuri al neamului nostru: unirea Românilor într'o singură alcătuire de stat.

Actul dela Alba Iulia a fost culminarea unui proces istoric în care generație după generație de Români, de pe ambele versante ale Carpaților, și-au dat tributul de sânge, suferințe și sacrificii. Precum a observat Regele Ferdinand când a primit delegația Adunării dela Alba Iulia:

"evoluția istorică are nevoe de instrumente. Dumnezeu, care a ocrotit necontenit în cursul veacurilor poporul român, i-a dat bărbații care au ținut sus stindardul ideii naționale. . . ca să ducă barca românismului prin vijeliile vremurilor până la limanul dorit".

Printre acești bărbați se află marile figuri bisericești, culturale și politice ale renașterii românești din secolele optsprezece și nouăsprezece, dela școala ardeană până la făuritorii statului român modern, în frunte cu Domnitorul Ion Alexandru Cuza și Regele Carol I.

Si coborând mai departe în trecutul nostru, cine ar putea tăgădui meritul imens al Româncelor în lupta de supraviețuire biologică a neamului, în păstrarea datinelor strămoșești și în sădirea omeniei românești?

Regele Ferdinand, Regina Maria și Ion I. C. Brătianu -- iată trei nume care se cad a fi cinstite în această zi de aniversare. Asumând răspunderea infinit de grea a intrării în primul război mondial, pentru noi războiul intregirii neamului- ei nu s'au lăsat doborâți de adversitate și nici intimidați la conferința de pace de reprezentanții marilor puteri.

Colaborarea dintre Ion I. C. Bratianu, Prim Ministru și Iuliu Maniu, Președintele Consiliului Dirigent (autoritatea administrativă

Continuare in pag. 3

Printed in Canada
Imprimé au Canada

Prețul unui exemplar: 85¢

CUVÂNTUL ROMÂNESC

THE ROMANIAN VOICE
THE LARGEST ROMANIAN NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

ANUL 2 Nr. 20 DECEMBRIE 1977 PUBLICAȚIE - LUNARĂ DIRECTOR: GEORGE BĂLAȘU

CIRCULATIE IN AFARA CANADEI: AFRICA DE SUD, ARGENTINA, ANGLIA, AUSTRIA, AUSTRALIA, BRAZILIA, BELGIA, CHILE, DANEMARCA, ELVETIA, GERMANIA, GRECIA, FRANTA, ITALIA, MONACO, OLANDA, ROMANIA, YUGOSLAVIA, S.U.A., SUEDIA, TURCIA, NOUA ZELANDA

UN SINISTRU ASPECT DE PACE

Eugen BÂRSAN

Pacea e ceva sublim și de natură divină. Un lucru fundamental din învățătura și trăirea crestină. Chiar dacă nu suntem în stare să ne statornicim pe piscul de frumusețe al ei, suntem îndatorați ca să-i facem cât mai mult loc în mediul nostru sufletesc, pentru împlinirea cuvântului divin și al unui înalt țel năzuit de omenire. Punctul de atingere al acestui țel este faza omului de întâlnire cu Dumnezeu.

Din nefericire, în umbra strălucitoarei păci divine, suntem abundați de ofensiva demagogică a unei sinistre păci a diavolului, care se desfășoară în rândurile noastre în chip persistent și pe întreaga gamă. O sinistră pace care vrea ca să ne reducă la starea de roboți ai necuratului, reprezentat în timpul de azi de tartorii comuniști. Români sau neromâni.

E tragedia timpului pe care-l trăim. Dacă totdeauna a existat o confruntare între puterile binelui și răului nu e deloc mai puțin adevărat că, pe drumul acestei confruntări, niciodată puterea diavolească n-a făcut uz cu atâta rafinament de politica demagogică a păcii, pentru scopurile ei. Niciodată vorbele de pace n-au fost mai sgomotoase, mai mincinoase și mai perverse ca în zilele de-acuma.

Comuniștii promovează pacea ca un scut al fărădelegilor lor. Ca un mijloc de statornicire și întărire în puterea despotică cu care împilează popoarele ce le-au căzut pradă. Si nu mai puțin ca o undiță sau plasă de pescuire a naivilor ori proștilor. Astfel pentru ei pacea nu este nimic altceva decât un foarte important și diavolesc instrument politic.

Regimul roșu din scumpa noastră țară România nu face deloc excepție de la o atare politică a păcii. După ce timp de trei decenii poporul român a fost trecut prin năpasta celor mai fioroase măsuri criminale, și redus la o masă sclavizată a obedienții și tăcerii, impostorii comuniști de la București întind peste tot o mână a păcii. Deci și în diasporă.

Continuare in pag. 3

DUMNEZEU ÎNTRE OAMENI

Arhlm. ROMAN BRAGA

S'a făcut trup ca să sfințească natura și să răscumpere pe om; să se facă văzut, pipăit, auzit, lăudat, adorat, înjurat, batjocorit... Dar, oricum, s'a făcut om pentru ca prezența Lui în lume să fie simțită și fizic; Fiu ni s'a dat, Dumnezeu tare, biruitor, Domn păcii, Părintele veacului ce va să vie . . . Ințelegeți neamuri și vă plecați, căci cu noi este Dumnezeu . . ."

"EMANUEL" este numele Mântuitorului Hristos se tâlmăcește: Dumnezeu cu noi, printre noi, în noi". (Mt. 1.23)

Ce păcat că noi creștinii de toate denominațiunile, când vorbim despre Iisus Hristos, întrebuințăm verbul la timpul trecut.: "Hristos a fost - zicem noi - Hristos va veni". . . Este contrar tuturor profețiilor mesianice și a scripturilor. De pildă, Evanghelia Sfântului Matei începe cu Betleemul, cu prezența lui Dumnezeu printre oameni și se termină cu promisiunea eternei Lui rămâneri printre noi: "Iată eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor", adică fără de sfârșit; pentru că Dumnezeu n'are nici trecut, nici viitor. El este eterna prezență, așa cum Insuși s'a definit lui Moise în viziunea Rugului Aprins: "Eu sunt cel ce sunt" (Ex.3.14). Cuvintele acestea ale lui Dumnezeu sunt, de fapt, formularea principiului identității din logica formală, fără de care orcie gândire omenească pare imposibilă: A = A, adică existența există. Acest principiu în antichitate definea substanța unică, indivizibilă, ca pe un "plenum continuum", singura sursă și temelie a adevărului: Adevărul însuși.

La întruparea "Logosului", când îngerii cântau, păstorii fluerau, magii aduceau daruri, s'a înmaterializat Cuvântul lui Dumnezeu cu toată substanța Dumnezeirii Lui, nepierzând nimic din cele ce erau cu El. In adâncul de nepătruns al Sfintei Treimi nu s'a produs nici o schimbare sau alterare. La Betleem, mintea lui Dumnezeu a operat o transmutare de planuri ontologice, așa cum glăsuiește imnul bisericesc din dimineața de Crăciun: "Cel neînceput se începe", Dumnezeu s'a unit cu făptura, îngerii cu oamenii, timpul cu veșnicia, pentru ca să apară pe pământ "lumina cunoștinții". Actul cunoașterii nu putea fi complect fără identitatea dintre subiect și obiect, pentru ca îngerii și dobitoacele, păstorii cu magii, proștii și filosofii să-și dea seamă că Dumnezeu există, că El este "EMANUEL", care se tâlmăcește: "Cu noi e Dumnezeu".

In priveghierea nopții de Crăciun, călugării ortodoxi cântă acest refren, alternat cu versuri din profeții mesianice: "Ințelegeți voi semințiile pământului, îngenunchiați popoare, cei puternici plecați-vă, că iată prunc s'a născut nouă și dat de profetul Isaia cu o jumătate de mileniu înaintea evenimentului din Betleem: "Dumnezeu va da un semn celor din casa lui David" - zice profetul. "Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chiema numele Lui Emanuel (Is. 7.14) Iar îngerul, care a apărut lui Iosif în somn, tâlmăcește tâmplarului din Nazaret, într'o scurtă prelegere de filologie ebraică, semnificația acestui nume: "Emanuel - zice îngerul -

In limbajul insuficient și neadecvat al teologiei creștine, noi zicem că "Dumnezeu s'a pogorât pe pământ", Insă, Dumnezeu nu a venit de nicăieri, afirmă Sfântul Ioan Evanghelis-

Continuare in pag. 4

editorial

SFÂNTA NAŞTERE A LUI ISUS

Se apropie din nou Sfânta Naştere a lui Isus Hristos. Zi de bucurie sufletească şi de reculegere pentru minţile noastre.

Ne bucurăm de Sfânta Naştere, pentrucă ne aduce vestea cea bună a mântuirii noastre. Ne aduce înpăcarea cu Dumnezeu, prin Isus Hristos, care ne arată " Calea, Adevărul şi Viaţa ".

După prelungitele noastre peregrinări, ne întoarcem la Ieslea cea Sfântă, să ne închinăm şi să ne reculegem. Să ne întărim sufletele şi să ne luminăm minţile.

Odată cu Sfânta Naştere, realizăm şi noi naşterea din nou a sufletelor noastre. Acesta este sensul Crăciunului. Ne lepădăm toate crustele veacului, care s'au aşezat peste viaţa noastră spirituală, şi ne regăsim în imaginea omului celui adevărat, aşa cum l-a creiat Dumnezeu la începutul lumii.

Noi, cei ce am părăsit ţara şi am ales libertatea, ne-am bucurat de toate binefacerile acestei libertăţi, dar adevărata libertate spirituală o găsim la Ieslea unde s'a născut Isus. Isus Hristos ne aduce adevărata libertate, libertatea spiritului, de care avem mai multă nevoie decât libertatea politică şi socială.

Libertatea spirituală ne întăreşte viaţa interioară, ne dă tăriile tuturor alegerilor noastre majore, ne dă sensul valorilor morale şi religioase, căci ea formează adevărata personalitate umană.

Dacă am păcătuit, la adăpostul Ieslei Sfinte ne mărturisim păcatele, şi ne limpezim viaţa noastră interioară, viaţa spiritului nostru.

Dacă am greşit, sub lumina stelei călăuzitoare, din Noaptea Sfântă, ne vedem greşelile şi ne confruntăm cu propria noastră conştiinţă.

Bunătatea lui Isus ne va încălzi sufletele şi ne va fortifica o conştiinţă nouă. Conştiinţa creştină a permanentei purificări sufleteşti, a umilinţei, dar şi a unei prezenţe active, pentru promovarea şi apărarea valorilor religioase şi umane.

Fireşte, gândurile şi dorurile noastre, la apropierea Sfintei Naşteri, se duc departe în ţara noastră de altădată. Retrăim în amintirile noastre lumea superbă a colindelor, care ne-au încântat tinereţea pe plaiurile româneşti, şi care a apărat dealungul veacurilor poporul român, în faţa tuturor adversităţilor.

Astăzi, ţara noastră este ameninţată să-şi piardă fiinţa, iar poporul român este robit unei ideologii străine de sufletul lui.

La marginea Ieslei Sfinte vom îngenunghia pentru rugăciunile noastre, şi vom cere, cu lacrimi fierbinţi, ajutorul cerului pentru noi şi pentru poporul nostru.

Acolo, în lumea rugăciunilor, sufletele noastre se vor întâlni cu ale celor din ţară, căci imperiul rugăciunii nu poate fi cucerit şi subjugat de nici o putere lumească.

Imperiul rugăciunii este imperiul libertăţilor noastre spirituale, care sunt invincibile.

Poate nicioadată, lumea n'a dorit aşa de mult, zilele de sărbătoare ale Sfintei Naşteri, ca în anul acesta. Peste veacul nostru au venit toate răutăţile pământului. Toate demonismele se întrec să ne cucerească sufletele noastre, şi ne ameninţă să destrame credinţa noastră.

Pentru a ne fortifica, pentru a ne apăra, şi pentru a ne mântui, avem nevoie să reînodăm legăturile noastre cu adevăratele puteri ale cerului, cu Isus Hristos, care singur ne poate ajuta nevoilor noastre.

Deaceea, ne vom apropia cu sfială de Noaptea Sfântă, şi ne vom curăţi de spurcăciunea veacului, renăscându-ne cu puteri noi spirituale, pe care le vom găsi la isvoarele credinţei noastre creştine.

Azi, mai mult decât în trecut, avem nevoie de aceste forţe spirituale, căci veacul nostru a luat-o razna, oamenii veacului au fost atraşi de idoli falşi, de ideologii artificiale, de credinţe lipsite de orice fundament şi prestigiu.

Numai la lumina cerească a credinţei creştine vom găsi apărarea noastră, vom găsi refacerea noastră şi a lumii noastre. Credinţa creştină este singura care ne oferă demnitate şi mântuire, căci ea este simplă, adevărată şi pe măsura exigenţelor noastre spirituale.

Cu aceste gânduri de apropiere de Noaptea Sfântă, cu gânduri de sfială, căci suntem în prezenţa inocenţei Pruncului Isus, şi cu gânduri de bărbăţie, căci avem nevoie de fortificare spirituală, pentru marea bătălie în care suntem angajaţi. Bătălia spirituală a marilor adevăruri creştine, dela care nu putem abdica, fără să abdicăm dela rostul existenţei noastre.

In Noaptea Sfântă ne vom reface puterile noastre, ne vom lumina din nou căile vieţii, şi vom trăi bucuria renaşterii noastre sufleteşti.

George BĂLAŞU

CALEA MAGILOR

. . . aş numi-o pe scurt: Triumful spiritului asupra humei din fiinţa umană.

Pe tot drumul de unde vor fi pornit (din Arabia sau din alte părţi ale globului), fiecare pas al lor a fost stăpânit de acest triumf al spiritului. Căci dacă n'ar fi fost aşa toată vremea, ei, cari au întâmpinat greutăţi şi nu puţine primejdii, ar fi făcut cale întoarsă.

Cămin vor fi avut.

Si griji vor fi avut.

Dar ei au înţeles, că viaţa nu e numai odihnă în căminul cald, nici numai osteneală pentru ostoirea grijilor pământene.

Ei au înţeles, că TREBUE să rupă răstimpul cuvenit din viaţă şi pentru cele ale lui Dumnezeu, pentru a se închina -- smulşi din vârtejul celor zilnice -- Luminii din Inalturi. Iar în faţa Luminii n'au îndrăsnit să se înfăţişeze cu mâinile goale. Dar au adus, după puterile lor: tămâie, smirnă, aur.

Ei nu s'au târguit cu ceeace au considerat datorie: au împlinit-o.

Intreagă.

Si cu inimă întreagă.

* * * *

Calea Magilor, acest triumf al spiritului, a rămas întipărită în memoria umană cu litere, pe care veacurile sunt neputincioase să le steargă. Si scânteierea stelei, care a îndemnat pe Magi să se îndrepte spre Vifleem, va dăinui, din veac în veac, cu aceeaşi stăruinţă pentru toată făptura.

Dar astăzi această cale a Magilor nu mai duce numai spre Vifleem. Căci Lumina, care a răsărit acolo, s'a răspândit pe tot pământul.

Si totuşi, drumul pentru întâmpinarea acestei Lumini nu e mai puţin anevoios în zilele noastre, nici mai scurt, decât a fost în vremea Magilor. Căci, pentru a ne putea închina în cuviinţă Pruncului, trebue să străbatem drumul greu întru cucerirea lăuntrurilor noastre prin lăpădarea de tot ce nu e în armonie cu învăţătura acestui Prunc rânduit Dascăl al omenirii.

Nici nu ne vom putea închina (împăcaţi sufleteşte) cu mâinile goale: pentru cinstirea darului dumnezeesc al Intrupării Fiului, dar trebue să aducem şi noi. Un dar, care este mai preţios decât aurul, smirna şi tămâia:

"Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău, iar pe aproapele tău (şi pe duşmanul tău) ca pe tine însuţi".

Numai astfel nu ne vom ruşina să spunem în Noaptea de Ajun: "S'a născut nouă Christos".

Numai astfel se va naşte şi în inimile noastre Pruncul Luminat.

Numai şi numai în acest spirit de supunere absolută voinţei Lui, rugăciunea noastră va fi rugăciune pentru dobândirea celei mai mari binecuvântări în viaţa pământeană -- binecuvântare tălmăcită de Apostolul Pavel:

„nu mai trăiesc eu; IN MINE TRAIESTE ISUS DOMNUL".

Liviu ARBORE

CĂTRE REDACŢIE

* Munchen, GERMANIA. Sunt un proaspăt refugiat politic despre a cărui activitate in România poate aţi auzit câte ceva... A fost o mare surpriză pentru mine- care cunoşteam o foarte bună parte din presa exilului- sa descopăr ziarul "Cuvântul Românesc" care este realmente, aşa cum scrie pe frontispiciul lui, "the largest romanian news-paper in the free world".

Aşi dori din inimă să-mi alătur strădaniile mele echipei redacţionale, pentru că vreau să valorific în slujba "marei cauze" o experienţă publicistică şi gazetărească de aproape trei decenii. "Cuvântul românesc" e singura publicaţie căreia m-aşi dărui cu trup şi suflet.

Vă trimit pentru început şi ca test, o meditaţie despre cutremurul de la 4 Martie... Prin tripla mea formaţie de filosof, muziolog şi teolog, căreia i se adaogă îndelunga practică gazetărească, v-aşi putea fi, cred, de un anumit folos..In aşteptarea unui semn din partea Domniei Voastre, vă asigur de toată admiraţia mea pentru marea operă-romanească în sensul profund al cuvântului- pe care o desfăşuraţi, împreună cu cei ce vă secondează. Tuturor, un salut din inimă.

George BALAN

* Libreville, GABON. Am avut fericita ocazie să-mi cadă în mână ziarul d-stră, când eram în concediu în Franţa. Cum sunt plecat din ţară din 1974, nu am avut ocazia să mai citesc o publicaţie românească de aproape trei ani. Am fost încântat, cu atât mai mult cu cât ziarul d-stră este editat aici în lumea liberă. ...Aş vrea să vă rog să-mi comunicaţi cum aşi putea să-l primesc şi eu. In aşteptarea rândurilor d-stră, vă urez succes deplin în munca nobilă ce o interprindeţi.

Laurenţiu POPESCU

* Gelsenkirchen, GERMANIA. De mai multă vreme aţi avut amabilitatea de a-mi trimite Cuvântul Românesc fără factură. L-am citit cu atenţie şi mi-a plăcut. Ziarul este bine venit, el este necesar, să trăiască şi să crească !

Totuşi să-mi fie permis de a da unele sugestii bine intenţionate. Dumneavoastră redactorii aveţi avantajul - dacă este un avantaj cu semn de întrebare în alt sens - de a fi venit în străinătate după ce iamicii neamului au pus şeaua pe popor. Deci cunoaşteţi practica zilnică, tehnica puterii abusive, pervertirea morală şi jaful în numele poporului. Găsesc acest lucru un mare capital pe care îl puteţi folosi în sensul unei informaţii amănunţite şi corecte. După ce aţi prezentat materialul, vin concluziile categorice. Vreau să spun, mai multă informaţie şi mai puţină polemică....Si încă una: pe mine mă supără cumva câteodată stiliul necurat, frazele interminabile, ortografia la "inspiraţie şi improvizată" tipică românească, chiar atunci când ţinta este precisă şi "focul" este bine plasat. Pentru asta am prea mult respect de cuvântul scris şi limba noastră. Iertaţi-mi aceste observaţii, dar sigur că sunteţi interesat de a afla şi unele gânduri critice şi nu numai laude.

Cu multă simpatie.

Adrian GEORGESCU

* Santiago,CHILE. Zi de sărbătoare o formează primirea Cuvântului Românesc în acest îndepărtat şi izolat colţ al lumii. Il sorbim din scoarţă în scoaţă.

Mihail D.IGNAT

* Terre Haute, U.S.A. Alăturat, vă trimit abonamentul în continuare. Cât de curând vă voi trimite o sumă suplimentară...o meritaţi, pentru activitatea ce o depuneţi în luptă pentru desrobirea Neamului Românesc.

Vă felicit din toată inima şi vă doresc cel mai strălucit succes: Să vedeţi eliberarea Ţării de sub jugul comunist ! ! !

Rev Fr. Romulus RADU

* Mexico, MEXICO...Alăturat vă trimit articolul despre Augustin Bidian....Cu această ocazie, numai cuvinte de laudă pentru efortul pe care-l faceţi publicând această foaie, de necrezut că poate să apară.

Cu cele mai bune gânduri.

Nicolae PETRA

* Toronto,CANADA. Vă mulţumesc pentru ziar. E un ziar bun, românesc, omenesc. Il aştept cu nerăbdare, îl primesc cu respect, îl citesc pe nerăsuflate cu mintea şi cu inima, mă revolt, dar mă stăpânesc. ..Cauza voastră- a noastră ca români şi ca oameni- e sfântă, e dreaptă şi izbânda nu poate fi departe.

Ziarul relatează simplu, direct, concret, fapte... ..încât atitutinea oficială a celor de la Bucureşti faţă de cel mai elementar drept- dreptul de a fi şi a fi considerat Om, pare, pentru unii care au părăsit de mai mult timp ţara, ceva incredibil. De ce? Pentru că ceri să se respecte legea de bază a ţării- Constituţia- eşti considerat criminal ? De ce ? Pentru că ceri un paşaport pentru străinătate, eşti considerat criminal ? De ce? Dacă primeşti o Biblie din străinătate (căci în ţară nu se tipăresc), eşti considerat criminal ? De ce ? De ce ? Poate pentru că faptele sunt prea simple, prea omeneşti, pentru a fi greu de înţeles,...şi totuşi....

Vreau să vă fac o observaţie: ziarul ajunge cu oarecare întârziere la abonaţi... Eu nu vă reproşez nimic, căci vă cunosc ceva mai bine: un grup mic de entuziaşti care lucrează voluntar de multe ori punând bani din buzunarele d-stră. Dar ridic această problemă, deoarece eu consider problema difuzării ziarului aproape tot aşa de importantă ca şi preocuparea de redactare a ziarului....Problema expediţiei ziarului ar trebui încredinţată unor persoane speciale. De ce spun aceasta ? Pentru că abonaţii aşteaptă ziarul cu multă nerăbdare şi orice întârziere poate creea în mintea lor- mai ales dacă nu cunosc eforturile extra ordinare pe care le faceţi- diferite impresii greşite.... Poate încercaţi să angajaţi pe cineva care să fie chiar plătit. Eu propun chiar majorarea preţului abonamentlui. Zece dolari pe an a fost abonamentul acum aproape doi ani, când ziarul a apărut cu număr mai mic de pagini. Eu cred că sugestia mea referitoare la susţinerea acestui ziar drag tuturor, nu ar fi respinsă de nici un abonat. ...Vă mulţumesc încă odată pentru nobila d-stră strădanie de a scoate acest ziar minunat.

Nicu PINTEA

CĂTRE CITITORI

SPRE CUNOŞTINŢĂ: Ţinem să facem cunoscut că- REDACŢIA ACESTUI ZIAR- Nu împărtăşeşte totdeauna ideile şi punctele de vedere ale colaboratorilor din articolele semnate.

ÎNTÂI DECEMBRIE

Urmare din pag. 1

provizorie a Transilvaniei) ne-a dat, în 1919, una din paginile cele mai luminoase din istoria noastră. Colaborarea a culminat în răsturnarea regimului bolșevic instalat în Ungaria și ocuparea Budapestei de către oștirile românești.

Dar până la Budapesta România a trebuit să treacă prin urgía care s'a abătut asupra ei, în Decembrie 1917, cu lovitura de stat a lui Lenin și armistițiul ruso-german. Aceste evenimente ne-au lăsat să înfruntăm singuri forța uriașă a Puterilor Centrale pe frontul de Est. Aci s'a demonstrat măestria de om de stat a lui Brătianu. Ca să poată conserva armata română, pentru a nu fi neputinciosi la sfârșitul războiului și la făurirea tratatelor de pace, el a știut să se dea la o parte lăsând conducerea altora mai în măsură să trateze cu Puterile Centrale. A știut apoi să revină la putere în timp util ca să denunțe Diktat-ul dela București și să declare din nou război Puterilor Centrale înainte de încetarea generală a ostilităților.

Ardelenii n'au fost nici ei mai prejos în crearea de fapte împlinite. Atât deslipirea de monarhia bicefală cât și alipirea la Regatul României au precedat cu aproape doi ani Tratatul dela Trianon.

Acesta n'a făcut decât să confirme o stare de fapt. Rol de frunte la desăvârșirea unirii au jucat prea mulți ca să-i putem numi pe toți. Vom pomeni doar pe acei care au îndeplinit acte de mare însemnătate istorică.

Alexandru Vaida-Voevod a avut misiunea istorică de a citi, în parlamentul dela Budapesta, la 18 Octombrie 1918, declarația Partidului Național Român din Ungaria de despărțire de Monarhia Austro-Ungară. Această declarație reprezintă atât triumful lozincii lui Simion Bărnuțiu - "Nimic despre noi fără noi" - versiunea românească a principiului auto-determinării - cât și ruptura definitivă cu "suplica la'mpăratul".

Vasile Goldiș, autorul, și Iuliu Maniu raportorul Actului Unirii, venerabilul președinte al Partidului Național Român, Gheorghe Pop de Bășești, Stefan Ciceo-Pop, Vasile Lucaci, Octavian Goga, Episcopul (mai apoi Cardinalul Martir) Iuliu Hossu --- sunt printre acei la a căror memorie se cade să ne închinăm de fiecare Intâi Decembrie.

Celor care încearcă să ne convingă că poporul român n'a cunoscut democrația și de aceea era firesc să încapă pe mâna despotismului de stil sovietic -- să le răspundem că încă de acum 129 de ani Adunarea de pe Câmpia Libertății dela Blaj și adunarea dela Islaz, a revoluționarilor munteni, adoptau, fără vreo consultare prealabilă, programe democratice aproape identice. Iar Actul dela Alba Iulia cuprinde un program și mai înaintat de guvernare democratică din care nu lipsesc principii ca:

-deplină libertate pentru toate popoarele conlocuitoare;

-vot obștesc, egal, liber și secret pentru ambele sexe;

-desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire;

-reformă agrară și legislație a muncii după modelul celor mai avansate state din Apus.

Va avea oare poporul român fericirea de a trăi din nou sub ocrotirea unor asemenea principii?

Dacă vom ști să învățăm, ca premergătorii, din experiența istorică a neamului nostru și din învățătura ce ne-a fost lăsată de un Vasile Pârvan, avem tot dreptul să răspundem în mod afirmativ.

"Noi muritorii - a scris Pârvan - suntem mari nu pentru găsirea unui gând, într'o zi de noroc - ci pentru urmărirea într'o mie de zile, și cu, și fără noroc, a gândului unic, nutrindu-l cu perseverență până când împrejurările îngădue trecerea la fapte".

Dacă am amintit de ocuparea Budapestei în 1919, n'am făcut-o într'un spirit șovin sau de dușmănie. Campania noastră din 1919 n'a fost îndreptată împotriva poporului maghiar ci, spre binele său, împotriva minorității politice care apucase să importe Bolșevismul din Rusia. Acest lucru se cade subliniat fiindcă niciunul dintre noi nu vrea să urmeze pe aceia dintre Americanii de origine ungară care, sub masca de apărători ai drepturilor minorității maghiare din România, seamănă zâzanie între două popoare oprimate de aceeași putere străină; între două popoare care astăzi au tot interesul și mâine vor avea interese încă mai puternice să găsească calea împăcării și a colaborării.

Intâi Decembrie este un prilej potrivit ca să afirmăm că în România subjugată minoritatea maghiară împărtășește trista soartă a majorității românești și că numai și numai eliberarea popoarelor noastre prin sforțările lor comune va aduce, în țările astăzi captive, respectarea drepturilor Omului.

Brutus COSTE

MARELE SUCCES ZIARISTIC AL D-LUI COMAN:

VREM ZIARUL "AMERICA" IMPLORA NICULIȚĂ!

NEPTUN (România)--19 Iulie 1977 - Redăm o parte din dialogul ce a avut loc între d-nii Coman și Ceaușescu cu ocazia vizitei ce au făcut-o în România membrii U & L.

-- Este singura și cea mai mare rugăminte a mea și a partidului, spune cu ochii înlăcrămați Niculiță.

-- Vă înțeleg, răspunde d. Coman, dar gândiți-vă, sunt cheltuieli: timbrele, expediția, etc. și pe urmă ce o să zică membrii?

-- John, gândește-te că ești român și că trebuie să-ți ajuți neamul!

-- Dacă-i vorba de neam, atunci e O.K.! Voi da voie ca ziarul "America" să fie expediat în România.

Niculiță e în culmea fericirii! Destupă o sticlă de Fetească și ridică paharul:

-- In sănătatea celui mai mare ziarist român de peste hotare! Să știi John, că mie și Lenuței ne-au plăcut cum ai atăcat pe fasciștii din Statele Unite, Franța, Spania, etc. Ești un geniu și o să-ți agățăm articolele pe pereții Academiei.

Ambii golesc paharele!

-- Sper că mai există și alți ziariști geniali ca mine, răspunde d. Coman apucat subit de un atac de modestie acută.

-- Dragă John, spune Niculiță bătându-l pe umeri, te-am rugat să ne trimiți ziarul America pentru că este singurul ziar scris de românii de peste hotare ce poate fi citit în România.

"Tribuna României" continuă Niculiță, scrie minciuni mai mari decât "Scânteia", închipuiește-ți imaginație: "Unchiul Petre ne-a poftit special la vie" (T.R. nr. 119, p. 11); parcă 'n țară ar fi sistemul capitalist și acuma muncitorii au vie!

La fel și cu celelalte ziare! Cum o să permit ca publicul de aci să-l vadă pe frate-meu Ilie pupând icoane ori pe Niculae Niculae făcând mătănii în fața altarului?!

Pres. U & L e "fiscal" dibaci și nu se dă bătut:

-- Dar sunt și articole care denunță „pericolul Unguresc"?

Ssst! Il întrerupe brusc Niculiță și se duce să vadă dacă n'ascultă cineva la ușă. Ce vrei să mă acuze Kadar că am divulgat secretul? Nici ungurii și nici românii de aci nu trebuie să afle de agitațiile organizate de noi peste hotare. Mai bine să protesteze fără rost pentru Transilvania decât pentru drepturile umane, reîntregirea familiei, etc. Cred că mă 'nțelegi?

-- Oho! exclamă John plin de admirație. Pentru asta am să vă trimit un exemplar extra din ziarul "America".

-- Apropos de ziar, te rog--pentru binele neamului bine înțeles-- să nu mai publici rețete de mâncare:

O cină cu ciorbă de perișoare, musaca de vinete și plăcintă cu brânză constituie o otravă pentru corpul omenesc. Noi încercăm de ani de zile ca să convingem poporul să nu mai consume carne, pește, lapte, ouă, brânză, etc., alimente periculoase ce te îngrașă și-ți ridică tensiunea sângelui.

Au mai ciocnit câteva pahare de Fetească, apoi coana Lenuța i-a chemat la masă.

S'a servit ciorbă de perișoare, musaca de vinete și plăcintă cu brânză.

Stroe MOLDOVANU

UN SINISTRU ASPECT DE PACE

Urmare din pag. 1

Este mâna nelegiuiților care, după ce au trecut țara prin foc și pară, vor pace. Dar nu o pace de dragul păcii, o pace a binelui, a bucuriei și a mulțumirii pentru toți. Ci o pace care să servească în chip exclusiv binele și comfortul lor. O pace care să-i mențină și întărească pe poziția lor despotică din vârful crimelor.

Intre pacea propovăduită de Dumnezeu și cea propovăduită de diavol este diferența dintre lumea cerului și a iadului. Pacea în sinea ei este un scop în slujba unui lucru bun. Nu găsim niciun cuvânt în Sfânta Scriptură care să ne îndemne la o pace cu diavolul. Este cazul deci să nu cădem pradă sinistrei păci promovate de comuniști.

E aici Crăciunul și sufletele noastre împărtășesc bucuria și fericirea marelui spirit al păcii legat de acest praznic. Pacea adusă de Nașterea Fiului lui Dumnezeu și frumoasa pace a omului care, ajutat de evenimentul ceresc, reușește să-și ridice sufletul la înalta linie morală a învățăturilor lui Dumnezeu.

Să îmbrățișăm și să ne însușim această sfântă și dreaptă pace, cu toată ființa noastră. Si să trăim pentru ea cu dedicare și hotărîre, căci numai așa îi putem pune capăt păcii sinistre.

Eugen Bârsan

CRĂCIUNUL GENERALULUI

Zahu PANA

Tragedia deținuților români din închisorile comuniste este lungă și dureroasă. Vor înțelege-o oare la întreaga ei valoare oamenii liberi? Ea nu are nimic din satisfacția finalului Contelui de Monte Cristo, nici din aventurile lui Papillon și aceasta plictisește pe cititor. Mai scrim însă și noi din când în când câte un rând "despre morții noștri albaștri, rămași în Troia sau pe mări de zgură", sau despre cei vii, încătușați și muți, rămași neputincioși în țară. Cu timpul, se va găsi măcar unul care să ducă torța idealurilor lor mai departe.

Putrezeam de aproape doi ani și jumătate în Jilava! S'au succedat pe lângă noi sute de loturi, zeci de mii de arestați care își făceau stagiul de detenție preventivă, plecau la judecată și veneau condamnați, ca după puțin timp să plece în închisorile de execuție, sau în lagărele de exterminare de la Canal.

In Octombrie 1950, am fost scos din celulă și dus într'o cameră de triere, unde am găsit câtiva deținuți care aveau același stagiu de Jilava, printre care se afla și John Halmaghi. Scoaterea din celulă, întâlnirea cu prietenii, schimbul rapid de impresii și informații, îți dă în închisoare o senzație de eliberare, chiar dacă după aceea urmează un regim mai sever decât cel anterior. Am fost lăsați câteva ore împreună, după care a început mișcarea. Un gardian venea cu un bilet în mână, ne întreba pe fiecare numele și pronumele și când ajungea la numele de pe bilet, cel înscris își lua bocceaua și era dus! Unde? Nu știa nimeni! Până spre seară, ne-a terminat pe toți!

Cu mult pocitele noastre straie îmbibate cu toate mirosurile de mucegai și sudoare, am trecut fiecare din nou printre masivele uși din grilaj de fier care dădeau în sinistrul gang de cca 6 metri sub pământ, cu deschiderile adânci unde se aflau zăvorâte grelele uși de lemn masiv și fier, din dreptul fiecărei celule. Mare ne-a fost surpriza când ne-am regăsit din nou aceași lot de dimineață, într'o celulă a Secției I "Secret" a Jilavei.

Incăperea sumbră, cu prea cunoscutele "priciuri" de lemn și rogojini făcute praf pe scândurile negeluite, mirosea a mucegai și "tinetă", izuri destul de cunoscute nouă. Geamurile văruite pe dinafară, erau bătute în cuie și aerul era extrem de închis. Am auzit ușa celulei închizând-se în spatele nostru, tragerea zăvorului greu și zgomotul lacătului închis cu cheia. Privind în cameră, am observat că eram mai mulți decât cei de la camera de triere de dimineață. Pe câțiva nu-i cunoștem! Ne măsuram cu acea privire specifică a deținuților care nu știu prin ce simț, intuiește direcția de unde îl așteaptă un pericol.

Mințile noastre căutau febril să înțeleagă ce criteriu de selecționare a stat la baza organelor de Securitate în noua noastră izolare, dar mai presus de toate ne frământa o întrebare: - Ce căutam în camera condamnaților la moarte? Cu tot secretul Jilavei, cei vechi cunoșteam foarte bine topografia închisorii și știam că din această cameră a fost luat cu aproape un an mai înainte grupul Emilian și executat în celebra "VALE A PIERSICILOR". După ei au urmat alții și alții și acum noi! Puteai să știi însă vreodată sistemele de lucru ale securității, când nici ei singuri nu știau ce vor?

Grupul nostru, era destul de eterogen! O parte din cei arestați la 15 Mai 1948, pe care securitatea ținea cu orice preț să-i implice în vrun proces și nu reușise să obțină nicio dovadă de încriminare, o parte din eroicul grup al ofițerilor români foști prizonieri în Rusia în lagărele de la Oranki și Manăstârca din care îl pot numi pe regretatul Mihail Răducanu, câțiva revoltați anticomuniști în curs de instrucție juridică și Generalul de Vânători de Munte, Leonard Mociulschi.

In scurt timp, oamenii și-au găsit aderențe comune, grupul devenise frățesc, și în ciuda represaliilor administrației, tinerețea noastră triumfa. Fără să dorim moartea, nu ne temeam de ea! Câștigasem lupta cu timpul, prin discuții, prelegeri și informații reciproce. Câte unii, mai făceau și puțină gimnastică în timpul zilei, că de scos la aer nici vorbă.

Cel care își urma programul zilnic de mișcări, era Generalul Mociulschi. Dotat cu o sănătate de fier, se dezbrăca până la brâu și în ciuda vârstei, executa o serie de mișcări pe cât de dificile pe atât de reușite. Rămâneam în admirație privindu-i bicepșii și torsul. Fandări, echilibru pe un picior și piruete din vechile exerciții pe schiuri. Era un atlet complect! Lucrase până l-au adus în această celulă la brutăria închisorii, unde a avut prilejul să facă și plajă în timpul verii, încât contrasta cu oricare dintre noi, gălbejiți și subțiați ca niște fire de iarbă crescute la întuneric, fără clorofilă.

Il respectam cu toții pe general! Numele și al celuilalt general de Vânători de Munte, Dumitrache, erau cunoscute în întreaga țară.

In Crimeia, vânătorii români, i-au uimit pe germani prin buna lor pregătire militară, și tot ei au fost cei care au înfipt pe culmile de la Nalcic și Alagir din Caucaz, tricolorul românesc.

Deși provenit din austriacă- generalul Mociulschi, era bucovinean - disciplina militară l-a făcut să lupte tot așa de brav și în munții Tatra, unde a obținut succese militare de prestigiu. La întoarcerea din Cehoslovacia în 1945, a trecut în fruntea trupelor victorioase pe sub arcurile de triumf ridicate în cinstea lor la Cluj, de populația românească eliberată de sub unguri. Nimic nu i se putea reproșa acestui om ca militar. Românii,- germanii la timpul lor- și rușii, i-au umplut pieptul cu decorații. Aceasta însă pentru front...

După terminarea războiului, Inaltul Comandament Sovietic, a ajuns la concluzia că țara românească este mai bine să muncească decât să aibe o armată și prima armă desființată, a fost Corpul Vânătorilor de Munte. "Alia-

Continuare in pag. 5

CRĂCIUNURILE MELE ÎN ÎNCHISORILE COMUNISTE

Emma-Emilia BRATU

După 23 August 1944, împrejurările au făcut ca multe dintre femeile din România să împărtășească soarta tragică a țării noastre ocupate de armatele sovietice.

De atunci încoace româncele noastre au dat dovadă de un adevărat patriotism, luptând contra tendințelor comuniste de desnaționalizare și falsificare a istoriei, așa cum în trecut înaintașele noastre au intrat în legendă luptând pentru libertatea neamului românesc și făurirea României Mari.

Prima mea arestare a fost la 22 Octombrie 1946 în Oradea, organele siguranței comuniste vrând să împiedice participarea mea, în calitate de candidată național-țărănistă, la alegerile din 19 Noiembrie 1946. La intervenția Prof. Emil Hațieganu prin intermediul maiorului Bota de la Misiunea Americană din Comisia aliată de control pentru aplicarea armistițiului, am fost pusă în libertate în preajma alegerilor.

După alegeri a trebuit să părăsesc Oradea, plecând în Banat la părinții mei, pentru a scăpa de a doua arestare, organele de partid comuniste dispunând emiterea mandatului de arestare cu puțin timp înainte de Crăciunul anului 1946.

Impreună cu primul meu soț, ing. Petru Vaida, am reușit să trăim în "libertate" camuflați sub legitimații false, până la 10 Iulie 1952, când am fost arestați în București și implicați în procesul organizației contra-revoluționare "Comitetul Național de Eliberare" (C.N.E.) din care făceam parte ca organizatori ai "Organizației a 2-a C.F.R." pe țară.

....In ajunul Crăciunului din anul 1952 am fost ridicată din subsolul al 3-lea de la Ministerul de Interne, unde erau câteva celule sistem "coteț" și dusă la subsolul I, într'o celulă mai mare cu șase paturi, în care mai erau opt arestate, unele de peste șase luni de zile.

Pe la 11 noaptea am fost scoasă de ofițerul de serviciu și dusă la etajul 4 pentru anchetă. După ce mi-au fost scoși ochelarii de tablă, am observat că eram într'o cameră în care ferestrele erau deschise și vântul sufla rece. Eram cu picioarele goale în sandale de vară, cu o rochie zdrențuită pe mine și suferind de ficat, m'a pătruns imediat frigul și am început să tremur. Cerându-i să închidă fereastra, anchetatorul șef m'a înfruntat cu un zâmbet: "Tocmai dumneata, care te rogi mereu în celulă, nu vrei s'auzi colindele?" Si într'adevăr, în depărtare, se auzea "Steaua sus răsare", pe atunci elevii din școli având încă îndrăzneala de a colinda. Eu mi-am făcut semnul crucii și-apoi m'am așezat pe scaun ostenită.

După multe ore, văzând că nu răspund "corespunzător" -în sensul care doreau ei- am fost predată gardienilor de pe sală care m'au dus la subsol și m'au închis într'o carceră îngustă cu ușe de tablă, în care paznicii mei aveau grijă să izbească puternic cu tocul cizmei sau ciocanul de lemn cu care seara verificau gratiile. Slabă cum eram, de frig și boală mi s'a declanșat o puternică hemoragie, ceeace a făcut pe gardianul de schimb să anunțe pe șeful anchetator, care a dispus să fiu dusă din nou la el.

- Ce ! Nu te simți bine? Dacă nu vrei să fii sinceră în anchetă, aici îți va rămâne oasele!"

- Cred că acum n'ai să mai îngenuchezi în celulă ca să te rogi," mi-a zis altul.

- Acum îți putem ura Sărbători fericite !- fiind siguri că n'ai să uiți Crăciunul ăsta" a încheiat șeful anchetator sarcastic.

- Luați-o de aici că miroase a....colivă !".

Când am ajuns în celulă eram înțepenită de chinuri și albastră de frig. Colegele de celulă-Dna Brătianu- soția lui Gheorghe Brătianu, Dna Dr. Bebe Rădulescu născută în S.U.A., tânăra doctor în medicină Valeria Restea, a cărei mamă era originară din Detroit, Dna Vețeleanu-soția Ing. I. Vețeleanu, Lili Schmertz austriacă-soția gazetarul Schmertz, Dra Krupensky- originară din Basarabia și Livia Georgescu-fiica fostului ministru Angheliu, comunist din ilegalitate, au început să mă frictioneze și să mă încălzească.

In timpul zilei următoare, după ce fiecare s'a rugat pe furiș prin colțurile celulei, am început după aceea să povestim despre amintirile ce ne legau de ziua Sfântă. Dar, în acea seară de Crăciun, ancheta mea și a altor colege de celulă, a continuat de aceeași manieră, atât a doua zi, cât și a treia zi de Crăciun din anul 1952.

....Următorul Crăciun, din anul 1953, m'a prins la Jilava, închisoarea cu cel

Continuare in pag. 6

DUMNEZEU ÎNTRE OAMENI

Urmare din pag. 1

tul: "In lume era și lumea prin El s'a făcut, dar lumea pe El nu L-a cunoscut", până ce nu s'a oferit percepției sensoriale și metodei inductive a intelectului uman. După douăzeci de ani de teologie creștină, noi încă nu putem spune că îl cunoaștem pe Fiul lui Dumnezeu. Calea cunoașterii *lui Dumnezeu este viață* aspră, experiență totală, nu numai emoție și intelect.

Sărbătoarea Crăciunului este emoțională, așa cum a prelucrat-o imaginația omului după două mii de ani, reconstruindu - o după tiparele minții lui; un tablou suav, încântător: pruncul Isus blând, noaptea liniștită, cometa stranie, răsuflul animalelor odihnitor, magii bărboși, Maica Domnului fericită . . . Ce poate fi mai încântător decât nașterea unui copil? In jurul Nașterii lui Hristos istoria a țesut legende și obiceiuri cu pomi de material plastic împodobiți cu șocolăți sau ciorapi roșii atârnați prin crengi, în lumina intermitentă a becurilor multicolore: un Crăciun artificial, tehnic, comercial, pragmatic. . . Chiar și imaginea bucolică a Betleemului a dispărut în fața ciobanilor de carton și a oilor de porțelan, a stelei de hârtie colorată cu reflecții aurii.

Poate că praznicul Nașterii Mântuitorului nu ar trebui să fie un teatru de emoții dulci, ci mai degrabă un tablou dramatic. La Betleem a început pentru prima dată în istorie confruntarea directă între Dumnezeu și lume, între pruncul Iisus și Cezarul. Numai după patru secole de creștinism aripile acvilei romane erau frânte, armatele imperiului zdrobite în țărână, iar mărețele temple și palate prefăcute în ruinele care se văd și astăzi în soarele galben și melancolic al Mării Mediterane.

Insă confruntarea între Hristos și lume nu se dă numai în istorie, ci și în noi. Betleemul creiază o tensiune în noi înșine: lupta între legea minții și legea trupului, pe care Sfântul Apostol Pavel o prezintă atât de dramatic în Epistola sa către Romani. Ori cât am căuta noi să îmbălsămăm pe pruncul Isus în legendă, istorie, teologie și ritual, este mai mult un subterfugiu, pentru că niciodată nu vom putea să ștergem din mintea noastră imaginea Dumnezeului celui viu. Crăciunul e comod, pentru că ne prezintă un Hristos mic, drăgălaș și nepretențios, care nu se amestecă în treburile vieții noastre particulare. Omenirea toată se întâlnește pe drumul către Betleem. Dar câți îl urmează pe Isus la Nazaret, capernaum, Ierihon sau în solitudinea dezolantă a Pustiului Carantaniei, postind și înfruntându-se cu diavolul? Foarte puțini. Dar pe Golgota? . . . Nici unul.

Caracterul comercial, artificial și tehnic al sărbătorilor de iarnă a făcut Crăciunul plăcut chiar și pentru cei care nu cred în Dumnezeu. Ziarul comunist "Tribuna României" va veni și în acest an să ilustreze pe pagini întregi frumsețea așa numitei "legende", care întocmai ca și povestea lui "Harap Alb" cucerește inimile îndrăgostite de frumos ale poporului român. Si, pentru că va fi vorba de "patrie" și de "folclor", vor cădea în această cursă și unii teologi, semnând articole, ba chiar și preoți.

Insă, pentru Exilul Românesc, Isus trebuie să rămână eterna prezență, "Emanuel": "Cu noi e Dumnezeu. "Crăciunul va lua sfârșit, colindele vor înceta, pomul cu jucării va fi împachetat în pivniță sau pod, dar va rămâne în inimile noastre căldura lui Isus, Harul, iubirea, iertarea și binecuvântarea.

Bucurați-vă cei din temniți și cei fără de patrie! Iar voi popoare subjugate, trâmbițați și cântați numele lui "EMANUEL"! Cu noi e Dumnezeu!

Arh. Roman BRAGA

ACOLO UNDE A FOST UCIS MOŞ CRĂCIUN

MOTTO:
MOŞ CRĂCIUN, MOŞ CRĂCIUN, AM PIERDUT CE-AVEAM MAI BUN.
(Colind din închisoare)

Venea iarna și așteptam cu sufletul la gură zăpada. Cu cât ningea mai mult, cu atât Crăciunul se apropia mai sărbătorește.

Căpătau sens și consistență- în cursul repetițiilor familiare- versurile știute:"Din an în an sosesc mereu La geam cu Moș Ajun E ger cumplit, e drumul greu Dar vine Moș Crăciun ", acel Moș Crăciun cu plete dalbe, înnotând prin nămeți.

Toți copiii pregăteau steaua mult visată cumpărând cele de trebuință: hârtie colorată, poze sfinte, ideal o baterie și ceva becuri mici. Dacă nu rămânea din anul trecut, era sacrificată o sită veche și în ea se înfigeau razele stelei. Pentru că se apropia ziua când "Steaua sus răsare Ca o taină mare Steaua luminează și adeverează ", bucurându-ne chiar și în această ciudată formă gramaticală și așteptam ziua când cei " Trei păstori se întâlniră și se sfătuiră" (ca în Miorița) să aducă ofrande înflorite lui Hristos, "Mesia cel mult voios", iar noi să umblăm din casă în casă, bucurând pe toți cu colinda și bucurându-ne la rândul nostru la gândul fructelor și bunătăților ce ne așteptau acasă sau la vecini.

Dar cel mai cu înfiorare era așteptând Moș Crăciun, blândul, bunul și dragul Moș Crăciun, care cobora de undeva din ceruri-niciodată n'am aflat exact de unde- venea de obicei pe horn, ușa fiind zăvorită și noi, copiii, o păzeam cu strășnicie să-l vedem intrând, dar nu-l vedeam, căci el nu voia să ne strice farmecul surprizei- știute; așa găseam în ghetele, uneori nu prea noi, niște cadouri care și acum, când avem aici- în Vest- case, mașini și toate cele, aceste cadouri au rămas de neegalat în minunăție.

Il așteptam pe iubitorul și iertătorul Moș Crăciun învățând versuri ca să-l ademenim să stea la noi: " Stai la noi că-i cald și bine Si ți-om pune masă mare ". Dar el dispărea cu noblețe pentru a încălzi inima primitoare a fiecăruia, lângă bradul ce părea atât de sfânt, în altă sărbătoare.

Si, dintr'odat. stelele s'au stins, păstorii s'au împrăștiat spulberându-li-se darurile înflorite pentru Isus și, în ultimă instanță, Moș Crăciun a fost ucis, pe la spate, mișelește.

Când steaua de pe tancurile de ocupație rusești a intrat pe cerul senin al spațiului mioritic,copiii nu s'au mai putut bucura de steaua care "Luminează și adeverează". Agenții noii miliții ne hăituiau pe stradă,bătându-ne sau amendând părinții pentru apucături mistice.

Dacă la țară pașnicul obicei a mai supraviețuit un timp, la oraș se cerea la început o "Autorizație de umblat cu Steaua".In Capitală și câteva orașe mai mari s'a szârcolit un avorton de colind bâlbâit de țigani prin tramvaie despre o stea roșie și cu nelipsitul 'Dă-mi conașule". Miliția tolera acest obicei tramvaistic: era o încununare a mânjirii tradiției și moartea unei credințe.

Irozii, acea reminiscență de teatru mistic medieval, ca și Capra sau alte obiceiuri au fost interzise cu desăvârșire.Gruparea a minimum două persoane poate duce la o organizație "contrarevoluționară", iar sub aparența măștilor cine știe ce partizani se pot ascunde......

Si apoi ce era nevoie să se vorbească despre masacrul lui Irod contra pruncilor nevinovați când avem, la noi acasă, pe viu, masacre certe, verificate, din lagărele și închisorile știute sau neștiute ?

Pe Moș Crăciun, însă, nu-l putea interzice, Nu v'am spus că el venea discret, pe horn, nu știu de unde și ne făcea daruri ? Și cine poate interzice să primești daruri ?

Atunci au ales soluția cea mai uzată de ei, cei aduși odată cu steaua roșie de pe tancurile(construite cu bani americani așa cum ciuma bubonică e adusă de șobolani).

L-au ucis pe Moș Crăciun !

Vestea a fost cumplită, zguduitoare ! Eram încă în țară atunci, nu am auzit de la alte surse, nu pot fi indus în eroare. Nu l-am văzut mort, dar sunt convins că l-au ucis, așa cum sunt convins că venea în anii, nechinuiți de amintiri tragice, ai copilăriei mele, pentru a aprinde lumânările în bradul sfânt și a ne lăsa darurile de neuitat.

La început ne-au ascuns crima, pentru a ne minți i-au luat hlamida, căciula, barba și mustățile dalbe și au deghizat pe altcineva să se joace de-a MOS CRACIUN.

Si au teoretizat că el, Moș Crăciun trebuie să vină de Anul Nou, că noi descindem din Romanii păgâni și de aceea....

Dar noi am refuzat să credem. Cel deghizat avea vocea dogită, rea, privirea de anchetator de securitate, cu el aducea un vânt rece, din Nord, unde șueră crivățul aspru și șueră knutul grozav....

Noi îl așteptam pe bunul nostru Moș Crăciun, cel care ne aducea daruri și vestea că vom fi mântuiți.

Dar el n'a mai venit. In locul lui a apărut Moș Gerilă, un bătrân senil și rău care ne învață să nu iubim decât partidul și pe cei mai criminali conducători ai săi, care ne predică să nu respectăm " Steaua luminoasă, care adeverează", să gonim Magii, să ne ucidem copilăria.

Acum Moș Gerilă are sarcină de la p.c.r. să vină de Anul Nou și să ne învețe cum muncim mai ...greu, mai mult, să învețe copiii cum să rostească papagalicește versuri despre o Patrie inexistentă și despre conducători care nu sunt ai patriei.

Ne-au ucis pe Moș Crăciun și nimeni nu protestează. Nici Biserica măcar, cea oficială, care se teme să respecte credința pentru a nu pierde rangurile și onorurile bine plătite pentru complicitate.

Cei care l-au iubit pe Moș Crăciun și au protestat au murit în închisori și lagăre....

Ne-ați luat totul, ați distrus totul, Tara, Limba, Cultura, pângărind tot ce-ați atins.

De ce ne otrăviți și cele mai frumoase amintiri ?

Nu v'am fost deajuns noi ? De ce l-ați ucis și pe Moș Crăciun ?

Camil UDREA

Post scriptum: Aceasta e o poveste tristă și adevărat de tristă pentru copiii fără copilărie care tot mai speră în minunea că Moș Crăciun va reveni.

COLIND DE ÎNCHIS

Nu mai vine Moș Crăciun!
L-a oprit paznicu'n drum
să-i deșerte traista'n nea
să n'aibe nimic în ea.

Si-ar putea să vie oare
când la ușe sunt zăvoare
iar în temnița de ger,
lacăte și drugi de fier?

Toți închișii-așteaptă însă,
pe culoare, pași de pâslă
și prin geamul văruit,
barba lui, de moș albit. . .

Insă Moșul numai vine!
Cine-l prinde, cine-i ține
în pădurea de dihănii
cerbii înhămați la sănii?

. . și copiii de la școală
au rămas cu traista goală. .

Lerui Doamne, Lerui Ler,
doar în plăcile de fier
Moș Crăciunii, sentinele,
bat alarmele în ele. . . . .

Zahu PANA

CRĂCIUNUL GENERALULUI

Urmare din pag. 3

ții" ruși, nu puteau uita umilința îndurată pe propriul lor teritoriu, de către victoriile permanente ale vânătorilor români.

Asemeni oamenilor politici de care s'au servit și după aceea i au svârlit prin închisori, la terminarea ostilităților, a venit rândul militarilor. Inchisorile erau pline de generali și ofițeri, în timp ce afară se organiza "armata poporului" cu ofițeri analfabeți, pe nucleul diviziei T.V. adusă de ruși în țară și denumită de români "Trădătorii Voluntari".

Generalului Mociulschi nu s'a putut intenta un proces, pentrucă nu se făcuse vinovat de nicio încălcare de lege. Era atât de disciplinat, încât poziția sa de supunere absolută față de gardieni, îi irita pe mulți deținuți care au plătit cu schingiuiri crunte și lungi zile de izolare, opunerea lor de a spune gardienilor "să trăiți".

In acea atmosferă de incertitudini și cruntă izolare ne-a găsit și Crăciunul anului 1950. Fiecare se pregătea tăcut, pentru sărbătoare. Așteptarea sărbătorilor în închisori, era diferită de cea din libertate. Neavând nicio posibilitate materială de a schimba nimic din regimul de detenție, pregătirea rămâne spirituală. Rugăciuni, posturi negre pe ascuns, ca în ziua sărbătorii respective, orice represalii pregătite cu migală de administrație să te găsească imun. O mare împărtășanie spirituală! O liniște care se așează peste orice suferință. Te simți mai ușor, mai pur! După aceea, totul reintră în normal: durere, suferință, chin. . .

Nu s'a întâmplat nimic în dimineața Crăciunului! Eram pregătiți pentru percheziții, confiscări de boarfe, izolări și altele și altele. . .Un fost ofițer prizonier, era în greva foamei! . . A trecut și masa de prânz cu zeama de praz mai săracă și mai sărată ca deobicei și din pragul celulei ne-a duhnit mirosul de vin în respirația gardianului. . . Când zgomotul de ovale de mâncare de pe culoar a încetat, am respirat ușurați. Era o liniște adâncă, în ciuda miilor de oameni care se aflau în toată închisoarea . . .

Zăngănitul cheilor, ne-a făcut să întoarcem capul spre ușă. S'a deschis și în prag au apărut doi gardieni: șeful Secției I Secret și un altul străin, pe care nu-l mai văzusem până atunci. Ne-au aliniat pe două rânduri, iar cel străin ne cercetează cu privirea pe rând. Când ajunge în fața generalului Mociulschi, se oprește: "Tu! Ia-ți haina". Generalul a ieșit din poziția de "drepți" și-a luat haina și a plecat escortat de cei doi gardieni. După plecarea sa, nu suflă nimeni un cuvânt. Incercările unora de a lega o discuție, eșuau. Toți, eram stăpâniți de același gând: Ce-i cu generalul? . . . .

Târziu, ușa celulei a fost deschisă cu repeziciune, o umbră a fost împinsă în celulă și s'a auzit trasul zăvorului. Nemișcat în dreptul ușii, cu privirea dusă în depărtări, sta generalul Mociulschi. I-am respectat cu toții tăcerea și efortul ce-l făcea de a nu scăpa o lacrimă. Obrazul îmbujorat și urechea stacojie, ne-au scutit de întrebări. . .

Când totul a trecut și faptul se estompase, împins în urmă de alte evenimente, am aflat cele întâmplate. Necunoscutul gardian, aflase că în închisoare erau oamenii de valoare ai României din trecut. Maltratase ca un besmetic tot ce-i cădea în cale cu un sadism propriu noii orânduiri, având o preferință în alegerea victimelor pentru oamenii culți. De Crăciun, vroia ceva ieșit din comun. A aflat de existența generalului în celula noastră și a venit să-l caute. După ce l-au dus într'o cameră izolată s'a răstit la el: Mă, tu știi cine sunt eu? "Nu" i-a răspuns generalul. "Sunt sergent, mă, în securitate și na, să vezi cum bat sergenții".

Dupa ce a obosit cu lovitul, i-a spus celuilalt gardian: -"Acum ia-l și du-l". Si în timp ce generalul își punea în ordine hainele răvășite în bufniturile primite, cei doi gardieni discutau între ei:

- Ce-ai avut cu el mă, de-l burdușiși așa?

- Ce să am mă? Nimic! Doar atât, să spun și eu la viața mea, că am bătut un general"!

TRĂITE ÎN ÎNCHISORILE RESERISTE

ARCHIMEDE.... ŞI TABELA ÎMPĂRŢIRII

I. A. ȘEITAN

In Lagărul Peninsula sau Valea Neagră cum i se mai spunea, ca de altfel în toate multele lagăre și închisori din țară, agenții securității și paznicii erau recrutați dintre oameni fără căpătâi. In majoritatea cazurilor dintre țigani. Oameni care pentru o uniformă înzorzonată și un grad de sergent erau în stare să-și spânzure și părinții.

Unul dintre ei, fost hamal în gara Buzău, dar băiat oacheș și pe jumătate țigan, se purta atât de țanțoș în uniforma nouă ce o primise, încât nu-i puteai ajunge la nas nici măcar cu un prepeleag de împletit nucul. Era sergent în grad, dar noi îi spuneam "Domnul Mareșal".

Vara pe căldura insuportabilă a Văii Carașului, el își sufleca mânecile vestonului, ca să i se vadă ceasul, dar purta în schimb mănuși de piele îmblănite. (Pe vremea aceea mănușile de piele erau la modă. Până și Romulus Zaroni, Ministrul Agriculturii, și sluga plecată a lui Groza, purta trei mănuși de piele. Una de rezervă pe care o ținea în mâna stângă, așa cum văzuse el că fac domnii ce veneau în țară, din Apus).

Intr'o vreme sergentul Serban (Mareșalul nostru), era Sef de punct de lucru la Blocurile Ovidiu. Iar pentrucă Brigăzile ce lucrau acolo treceau prin comuna Ovidiu, de unde femeile priveau compătimitoare la convoaiele de nenorociți ce se târau în sdrențe spre roabele, târnăcoapele și lopețile ce-i așteptau, sergentului i se părea că toate femeile îl privesc pe el cu admirație, și din această cauză purta întotdeauna sub brațul stâng un teanc de cărți ca să arate că el conduce lucrările, și că este om bine pregătit.

De cele mai multe ori se așeza în mijlocul șantierului, cu picioarele desfăcute, cu capul dat pe spate, și chema la el, făcând semn cu o nuia ce o ținea în mână, câte un deținut. Fie să-i dea chipurile ordine, sau să-l admonesteze că lucrează prea încet.

De câte ori avea ocazia, căuta să-și arate erudiția, căpătată la școala de alfabetizare, și cu un aer de atoateștiutor, debita niște enormități, încât noi trebuia să ducem o nesfârșită luptă de a ne abține să nu pufnim în râs nestăvilit.

Intr'o zi, găsindu-se în mijlocul deținutilor, ce lucrau din greu la fundațiile unui bloc, și fiind mai bine dispus decât de obicei, a încercat să-i uluiască cu cunoștințele lui, oprind un om îmbrăcat în niște sdrențe, și cu niște pantofi sgâlciați ce ducea o scândură pe spinare:

- 'I-ascultă Bă! Ai auzit tu de tabela . . . de tabela aia mă, . . . de tabela aia a lu Archimede . . . de tabela împărțirii?

Deținutul pune capul în pământ și răspunde foarte sfios: Nu, Domnule Sergent, n'am auzit!

- Mă ești un prost, mă! Tare prost ești.

- De unde ești tu bă?

- Din București, răspunde omul la fel de smerit.

- A! Care vasăzică ești Oltean! Nu mă mir atunci.

- Ce meserie ai tu Bă?

- Medic, răspunde iarăși omul.

- Ce fel de medic mă?

- Medic - primar, spune mai departe, cu aceeași voce blândă, omul întrebat.

Auzind așa ceva, sergentul se înfurie, se face roșu la față de mânie și începe să tune:

- Mă uite ce e, de mine să nu încerci tu să-ți bați joc, că te țin la carceră până ți se vede prin urechi. Pe mine să nu mă iei cu medic-primar, că nu ține. Mie să-mi spui ce ai fost, afară, medic sau primar, că să sti că eu am avut și d'ăia, mă, mai deștepți ca tine, d'ăia, mă, cu școală multă, baca . . . baca. . . bacalareați, mă.

CRĂCIUNURILE MELE ÎN ÎNCHISORILE COMUNISTE

Urmare din pag. 4

mai cumplit renume de jale, foamete și chin din țara noastră. Această groapă blestemată, fost fort militar, devenise pentru noi o adevărată temniță sinonimă cu moartea, prin umezeala, întunecimea și tratamentul inuman la care eram supuse.

INCHISOAREA JILAVA UNDE CU EXCEPTIA PERIOADELOR DE ANCHETA AM FOST DETINUTA 3 ANI DE ZILE INTRE 1953-1955

De șapte luni mă aflam în celula nr. 2 dela secția femei pe aceeași latură cu "ciupercăria". In celulă eram împreună cu Dna.Olga Sturza,născută Mavrocordat, cu soția gen.Manoliu, cu Dna. Edit Brucker, cetățeană elvețiană condamnată pentru spionaj la 15 ani, cu Dna. Shehata, sora scriitorului Cezar Petrescu, cu fetele din lotul francez, cu sora ofițerului parașutist Mare și cu Dna.Mitrofan, mama cântăreției Mara Milton (pe atunci soția compozitorului Mălineanu). De asemenea mi-aduc aminte de o fetiță de 16 ani,elevă la liceul din Alexandria, anchetată de pe vremea când avea 15 ani împreună cu alți elevi și eleve mai mici decât ea.

Administrația închisorii, prin femeile milițiene, a avut grijă să ne facă Crăciunul din 1953 de neuitat. Din ajun ni s'a adus la cunoștință, că nimeni nu are voie să părăsească patul decât până la tinetă și'napoi, iar acele care vor fi prinse că fac rugăciuni, vor fi izolate la "Mititica", o carceră întunecoasă cu ciment și umezeală pe jos și pereți, în care eram băgate numai în cămașă. Cu un mic calup de mămăligă mucegăită și o gamelă de apă la zi, nu puteai rezista de frig, foame și insomnie, mai mult de 7 zile.

Cu tot ordinul primit, Edit Brucker, Dna. Manoliu și cu mine, am hotărât, să organizăm totuși o seară de Crăciun, sfătuind și pe celelalte fete să păstreze bucățica de pâine de la asa zisa cafea de dimineață. Inainte de stingere, pe la orele 9 seara, în liniștea sumbră a Jilavei după ce s'a auzit toaca santinelelor de pază, Edit Brucker și-a întins batista pe patul Dnei Manoliu, și am aranjat toate bucățile de pâine împreună cu arpacașul de seară. După ce ne-am făcut fiecare rugăciunea în șoaptă, Edit a început să rupă pâinea împărțind-o pe la fiecare. Si astfel, cu puținele fărimituri de pâine și arpacș, am serbat și noi seara de Crăciun, "ospățul copios" terminându-se cu spunerea rugăciunii Tatăl Nostru.

In prima zi de Crăciun, am plătit însă această îndrăzneală. Deținuta Lidia Fleischer, recunoscută ca informatoare a fost scoasă dis-de-dimineață pentru a face "curățenie". Nu după mult timp a apărut Manta cu escorta lui, spunând că știe cine a organizat Crăciunul.

A doua zi, a început teroarea. Unele dintre noi au fost duse la carceră, iar eu fiind de serviciu pe cameră, am fost scoasă în picioarele goale pe zăpadă în curte cu tineta, pe care m'a pus s'o frec până n'am mai putut de frig.

...De Crăciunul anului 1954 mă găseam din nou la infirmeria închisorii Uranus, " Depositul Securității" din București, transportată de la Spitalul închisorii Văcărești secția politici, în urmă cu zece zile, întrucât icterul negru de care mă îmbolnăvisem la începutul lunii Noiembrie în celula de la Spitalui Nr.9-secția I-a, încă nu se vindecase. La această secție am fost trimisă la 11 Octombrie ca pedeapsă disciplinară dispusă de generalul securist zis "de Doftana". Aici am stat un timp singură, apoi cu Dna. Irina Mureșanu, condamnată pe viață în lotul parașutistului Bodea. Irina fusese adusă din celula alăturată pentru-că încercase de mai multe ori să se sinucidă, nemai putând suporta chinurile anchetelor prin închisorile prin care trecuse.

Plutonierul de pe sală, o brută care schingiuia și pe bărbații deținuți bolnavi, a scos-o la W.C.-ul de pe sală dar a brutalizat-o tot drumul, la întoarcere lovind-o cu pumnii în spate și aruncând-o în celulă. Ea a căzut pe ciment, rămânând în nesimțire. Vazând această bestialitate eu m'am repezit la ușă și am strigat: Să vină medicul, că moare". Seful de schimb a țipat la mine, să tac, înjurându-mă. Incepând să bat cu pumnii în ușă și să țip ajutor, șeful a deschis ușa, amenințându-mă cu mâna ridicată, să mă lovească. Cum înainte se adusese cafeaua, am zvârlit cu cana în geamul care dădea spre curte și am început să strig:" Ajutor ! Ajutor ! Cetățeni transmiteți peste tot, că deținuții politici dela Uranus sunt bătuți și exterminați ! Ajutor !". Bine înțeles că am fost imobilizată și bătută, dar bărbații dela celular au început și ei să strige : "Ajutor ! Nu mai putem răbda. Ne omoară! Ajutor ! ".

INCHISOAREA- SPITAL VACARESTI UNDE AM FOST DETINUTA IN NOIEMBRIE 1954

Peste două zile am fost dusă cu duba, cu ochelari de fier la ochi la M.A.I. în fața "generalului Doftana" (al cărui nume real nu am reușit să-l aflăm niciodată). Astfel, am fost scoasă din spitalul Nr.9 și internată la Văcărești. Aici am stat o lună de zile și am fost pusă oarecum pe picioare și readusă la Uranus în refacere pentru continuarea anchetei și ținută izolată de alte deținute.

Si astfel s'a făcut că și în noaptea de Crăciun din anul 1954 eram singură în celulă. Cu rozariul făcut din firele trase dintr'un prosop primit de la o altă deținută mi-am făcut rugăciunile în genunchind în mijlocul celulei. Toate cele trei zile de Crăciun, au trecut fără a scoate o vorbă, cei din pază crezând că am amuțit.

.... După șapte termene de proces , în anul 1955 am avut un ultim termen la 23 Decembrie în sala mare, unde am fost adusă pe nemâncate. Sedința a durat până la miezul nopții, după care am fost dusă înapoi la Uranus.

A doua zi am fost transportată la închisoarea a cărei înscripție de deasupra porții mi-o amintesc mereu "Jilava". Am fost băgată la început într'un țarc lângă poartă, în suprafață de 1 metru pătrat, plin cu fiare vechi și alte gunoaie. In acest coteț neacoperit, dotat cu ușă și încuietoare am fost ținută în picioare, sub cerul liber în timp ce zăpada cădea pe mine, până s'a întunecat. Seara la orele 8, am fost dusă într'un birou unde, după întocmirea unor inventare, am fost repartizată la secția femei, celula Nr.3. Astfel, am luat contact a doua oară cu blestemata Jilavă, chiar în noaptea de ajun a Sfintei Sărbători a Crăciunului din 1955. Afară se auzeau pașii soldaților de pază. In minte mi-au venit colindele de altă dată și-am început să înfiripez în șoaptă "O ce veste minunată", dar am izbucnit pentru prima oară în plâns și cuprinsă de revoltă, am început să vorbesc de una singură.... De sigur că nu mă auzea nimeni, în afară de Domnul Isus !...

Spre ziuă am fost mutată în celula Nr.2. In această celulă am întâlnit pe Marcela Zamfirescu, soția Ing. Petre Zamfirescu, fost director general la C.F.R.,pe tânăra Ionica Păsat și Edit Bernstein din lotul "Fux".

Pe la prânz a intrat în celulă ofițerul Manta și cu surâsul lui diabolic mi s'a adresat direct:

- "Fii binevenită din nou la noi la Jilava, Emilia Vaida ! Acum să-ți spun ce ți-a adus Moș Crăciun :Ai fost condamnată numai la șase ani, dar să știi că nu vei fii liberă niciodată !..

După șase luni de Jilava, am fost transportată la Mislea, unde n'am stat decât patru zile, întrucât această închisoare a fost desființată ca urmare a unei greve ținută de femeile care lucrau în atelierele închisorii, toate deținutele fiind transferate la Miecurea Ciuc. Această închisoare, cu cel mai sever regim penitenciar, este o fostă fortăreață de pe vremea Mariei Tereza, cu ziduri groase din piatră, cu ferestre prin care nu se putea vedea lumina zilei din cauza oblonelor fixate în cuie, în celulă fiind aprinsă încontinuu lumina electrică. Colonelul Fleseriu, directorul închisorii era considerat zbirul zbirilor.

.... Așadar Crăciunul anului 1956 m'a prins într'o celulă mare, cu 40 de paturi suprapuse, în care eram 39 femei de la 22 la 85 de ani. Eram împreună cu Dna.Rășcanu, în vârstă de 80 de ani, Dna.Maria Golescu, din familia Goleștilor dela 1848, Dna.Pană, soția fostului ministru al agriculturii, ajunsă în cârje în închisoare, Dna Mad Cancicov, " Mama" Ioana Brânzan, femeie frumoasă a cărei înfățișare era pe hârtiile de 500 lei dinainte de anul 1940, căzută cu soțul și doi copii cu lotul partizanilor din Vrancea, Dna Nanți Radian, soția fostului ministru Radian, Dna. Eugenia Andrescu, tanti Xeni Perițeanu din Constanța, vechea mea prietenă Marcela Zamfirescu, Vali Popescu din lotul francez, Nana Boilă călugăriță greco-catolică, Dna. Lia Popescu, soția aviatorului erou Romeo-Popescu, cu Nadia Russo și Maria Nicolae, ambele foste aviatoare în timpul războiului pe frontul din răsărit, "Mama" Samoilă și nora ei din lotul parașutiștilor Golea-Samoilă, Marga Vasiu, al cărui soț aviator fugise în apus și altele.

Cu toate percheziițiile dese cu care ocazie eram scoase pe sală și desbrăcate până la piele, totuși ne pregătisem din vreme ca să sărbătorim Crăciunul cu toată cinstea care se cuvine. Am aprins lumânările făcute din suppositoare, și Nana Boilă a rostit un Tatăl Nostru și Născătoarea, iar în șoapte am început cânta "O ce veste minunată"...Mamele au început să-și plângă copii rămași ca niște orfani acasă, soțiile soții închiși sau dispăruți, surorile frații și cei dragi. Era un tablou jalnic. Eu îmi plângeam soțul ucis în 1953 în anchetă, crimă despre care aflasem abia în 1956 la Jilava de la Marcela. Ne-am culcat fiecare cu gândul la cei dragi în viață sau dispăruți. Cu toate însă ne făceam planurile că la anul de-om fi împreună să ținem Crăciunul cu o zi mai de vreme, decât cea din calendar...

Dar câte nu se întâmplă într'un an ? In cursul anului au mai survenit câteva mutări în alte celule, la noi fiind aduse Marioara Jurj, tânăra partizană din Bihor condamnată pe viață și altele.

.... Crăciunul anului 1957 ne-a găsit într'o activitate intensă. Pentru a scăpa de vigilența mărită a supraveghetorilor, am hotărât serbarea Crăciunului cu două zile înainte de 25 Decembrie 1957, așa încât comandantul închisorii a rămas uimit de cumințenia noastră din ziua de Crăciun. Pentru mine era al doilea Crăciun la Miercurea Ciuc și al șaselea în închisoare. Cu gândul la cei de acasă ne cuprinsese aceeași amărăciune pe toate, dar ne-am mutat gândul dela cei dragi de afară și am trăit Crăciunul nostru din infernul comunist, cu foamete și frig, în paturile reci de fier și zdrențele noastre amărâte.

...Parcă și Moș Crăciun își întorsese fața de la noi.

Emma-Emilia BRATU

Astăzi s'a născut
Cel făr'de'nceput
Cum au spus proorocii . . .

NAȘTEREA DOMNULUI
pictură de El Greco

Sfântul Ioan al Crucii
(1542-1591)

Cântec de Nașterea Domnului

Atunci chemă un arhanghel,
ce Sân Gabriel îi zicea,
la o fecioară-l trimise
Maria ce se chema,

din a căreia primire
taina aceea se 'mplinea
de Cuvântul prin Treime
în carne se 'nveșmânta.

Si măcar că 'n trei, lucrarea
numa 'n unu se făcea.
Așa 'n pântecul Mariei
Cuvântu 'ntrupatu-s'a.

Si cel ce-avea numai Tată,
acum și Maică avea.
Dar maică nu ca oricare
ce din bărbat purceda;

ci din a ei măruntaie
carnea lui așa 'și primea
că Fiu al lui Dumnezeu
și-al omului se numea.

în românește
de ALEXANDRU BUSUIOCEANU

ÎNTRE ISUS CRISTOS ŞI KARL MARX?

Nicodim BARBU

Este un mare păcat să pui alături de Dumnezeu pe diavol. Insă o facem pentru a arăta că prăbușirea lui lucifer este neîndoelnică din cauza semeției lui fără margini.

La finele fiecărui an, omenirea împărțită în rase și credinți, serbează euforic nașterea lui Isus Christos. Această înfrățire și dăruire în care se desfășoară sărbătoarea Crăciunului pe cele două emisfere ale globului-și poate în curând printre aștrii-își are o explicație clară: Isus, prin jertfa lui terestră a șters păcatul originar, ne-a reîmpăcat cu Dumnezeu, ne-a reamintit în cuvinte și fapte, infinitele posibilități date omului dela crearea lui, ne-a îndrumat pe calea mântuirei și ne-a luminat această cale. Pe această cale, omenirea merge de două mii de ani cu un consimțământ liber și ușurată de poverile ce-i apăsau gândirea, fizicul, faptele. Căci Isus Christos, prin coborârea lui pe acest pământ, ne-a răscumpărat și reașezat pe scaunul de oameni, deosebindu-ne de târâtoare: ne-a cerut numai ca să fim frați în această existență fugară de aici și ne-a arătat eterna răsplată ce ne așteaptă dincolo, pentru ce am făcut bun sau rău în această lume. Si aceasta numai el o putea face-el mântuitorul nostru.

Căci el a fost în acelaș timp Fiul Omului și Fiul lui Dumnezeu. Deaceea aici pe pământ, în clipele grele ale vieții noastre îl cerem ajutorul și el ni-l dă. In clipele de bucurie și fericire îi mulțumim, știind că dincolo el ne va pune pe balanța faptelor noastre. Il simțim permanent lângă noi clipă de clipă, aici și dincolo, căci știm că este om și Dumnezeu. Si către el se îndreaptă permanent rugăciunile tuturor. Ruga și credința fiind sincere, ajutorul lui este sigur.

Isus Christos a reînviat în om conștiința și prin conștiință, omul s'a apropiat de Dumnezeu pe care îl părăsise, ispășind greu. Dela nașterea lui între noi, îi urmăm îndemnurile vedem în semenul nostru un frate, sărim cu toții în ajutorul celui năpăstuit, ne unim împotriva răului. Temeliile unei așezări întocmită pe spiritul luciferic s'au prăbușit, numai la auzul chemării divine și de două mii de ani, am devenit omul bun ce mai are încă păcate de uitat, dar fără răgaz se apropie de Creatorul lui ca de un părinte. Fără Isus Christos, nu puteam găsi acest drum al reîntoarcerii. Priviți lumea de azi și faceți o comparație între ce era lumea înaintea nașterii lui, sau între lumea ale cărei legi sunt impuse de drac, iar diferența este abisală: dela Dumnezeu la diavol! Unul ne vrea binele, celălalt răul. Iar hotarul între aceste noțiuni, este înalt cât cerul, dela nașterea lumii.

Când lumea antică, concepută și dirijată de ambiția omului rupt de Dumnezeu și-a atins apogeul, căci lucifer nu-i mai putea oferi nimic, a coborât între noi Isus Christos, mângâind suferința morală în care boleam, punând untdelemn pe rănile milenare prin recomandarea unui singur leac: dragostea între oameni, fără deosebire de rasă, de clasă și de credință, căci suntem fiii aceluiași părinte. Si ne-am refăcut mai mari și mai puternici în credința lui progresând în două milenii mai mult, mai repede, mai măreț decât în zecile și sutele de milenii trecute. Iar drumul nostru este abia la început, căci o mie de ani în fața Domnului sunt o clipă. Credința în el ne-a eliberat de sclavia materiei, dându-ne aripi să plutim în splendoarea celestă, mereu tot mai sus.

Dar pentru această totală renaștere a omului și ridicarea lui în sferele dirguite nemijlocit de Dumnezeu, Isus Christos fiul, s'a întruchipat în slăbănogul nostru trup omenesc, suferind ca și noi, foamea și îndoiala, batjocura și moartea cea mai crâncenă. Numai pentru a elibera umanitatea și a o înfrăți, îndreptând-o pe calea adevăratei meniri pentru care fusese creată.

Diavolul văzând că împărăția lui se pierde, a căutat un om ce îi este asemenea și poate lupta împotriva omului. Si l-a găsit în făptura ce i se potrivea: inamic prin naștere al lui Isus Christos, dușman al sufletului divin, ambițios, robit de materie din care face unicul zeu, iar pe el se proclama și profet și dumnezeu.

Pre numele lui Karl Marx.

De tânăr s'a făcut cunoscut prin scandaluri, prin conspirații, fugind dintr'o țară în alta, urmărit de poliții și sub ochii acestor organe ale ordinei a închis ochii pe pământ străin, la Londra. Viața lui aventuroasă s'a desfășurat spumegând de invidie și ură împotriva oamenilor, a legilor, a orânduirei.

Dela Isus Christos, ne-au rămas câteva pagini scrise de apostolii și credincioșii lui ce conțin aceleași fapte și învățături: iubiți-vă unii pe alții, nu faceți rău, liberați-vă de sub sclavia materiei, căutați pe Domnul. Căci legătura dintre Dumnezeu și om este simplă, ca dela tată la fiu.

Dela Marx, ne-au rămas mii de pagini prolixe, confuse, contradictorii, în parte furate sau insidios interpretate, comentarii fățarnice, pline de venin, de ademeniri, de înșelare și nimicire a omului. Căci falsul profet, pretindea că poate citi semnele timpului său și ale viitorului. Si poate niciodată în istoria omenirii abisul între divin și diabolic nu a fost mai pregnant demonstrat până la Marx.

Căci spre deosebire de Isus Christos, care a recomandat iubirea între oameni, ca un Dumnezeu ce este, Karl Marx, învățăcelul satanei, propovăduește ura și izolarea omului, lupta continuă între oameni și în sânul societății sub formula "lupta de clasă", ce duce automat și la distrugerea omului și a oricărei societăți și întoarcerea în barbarie și animalitate. Isus Christos arată că între oameni și în orice societate există un conducător "căci nu în zadar poartă sabia" (sabia reprezentând semnul puterii), și că în această lume "să dăm Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu". Karl Marx se impune pe el ca cezar și încinge o sabie foarte activă și tăioasă, cu care seceră capetele celor ce nu vor să-l recunoască. Căci totul trebue plătit lui, aici. Căci alt Dumnezeu în afară de el nu este. Impotriva oricărei autorități de aici și dincolo, asmute anarhia. Se explică deci urmărirea lui de către poliție, ca infractor, care așa s'a născut și a murit. Doctrina lui, care s'a impus cu sabia și se menține prin ea, este formată din plagiat, lozincile pe care le strigă sunt furate dela alții, ideile filosofice tot dela alții, dar interpretate pe dos cu o cazuistică insidioasă.

Ca doctor în filosofie cu diplomă, s'a dedicat filosofului antic Epicur, iar despre adepții acestuia, romanii spuneau că sunt "porci din grădina lui Epicur". Si cu aceasta ne limităm la studiile lui, neuitând însă o clipă deslănțuirile lui de zurbagiu. Ca sociolog și economist al veacului trecut, Marx nu a fost mai puțin falit ca în viața lui cotidiană. In urma progresului tehnic realizat în secolul trecut, Marx a crezut că a descoperit buricul pământului: clasa muncitoare, precum și pe cei ce o generează și o măresc prin investiții - capitaliștii burghezi. Si capitaliștii au devenit mai numeroși iar muncitorii deasemenea, până azi. Numai că, cei ce au avut și au de suferit, sunt muncitorii al căror conducător vrea sa fie. Căci nu el era capabil să impună materia asupra spiritului în care omul trăia dela nașterea lui Isus, omul fiind slab și mișel. Mai mult, azi vedem cu toții, că toate teoriile lui, în loc să izoleze pe om de om, l-a făcut mai solidar; mor de sabia lui, dar se salvează în Isus. Căci la temelia învățăturii lui stă ura pe care o seamănă și o culege din toate vânturile lumii.

I-a promis omului egalitate și l-a împărțit în clase politice ce se urăsc; i-a promis bunul trai și l-a jefuit; i-a promis pacea și i-a dat răsboiul fratricid; l-a ademenit cu libertatea și l-a pus în lanțuri; a vrut să-i deschidă orizonturi mai largi și l-a aruncat în besne obscure și retrograde; a vrut să rupă pe om de cer, dar omul caută mereu cerul, și pe Mântuitorul lui ce sălășluește acolo. Si vrea să-l ajungă cu orice plată de suferinți. Nimic ce este împotriva omului și a lui Dumnezeu nu a uitat el Marx să ne învețe cu creierul și sufletul lui hain.

"Cain, Cain, ce-ai făcut cu fratele Abel"?

Această întrebare din străfundurile conștiiței umane, răsună și azi tare în conștiința noastră. Dar Marx nu a avut o conștiință umană, care pentru el omul este un gunoi. Faptul că prin minciună și crimă în ultimii 60 de ani a recuperat o parte din pierduta lui împărăție silnicind și sfâșiind cu o cruzime de fiară turbată unele popoare, dovedește odată mai mult că cele spuse despre el mai sus sunt adevăruri indelebile. Dar din nenorocire lumea întreagă suferă de pe urma veninului pe care l-a difuzat și va mai suferi încă.

"Incă puțin" ne-a încredințat Isus Christos și noi știm că el a spus mereu adevărul. "Vor trece veacuri, dar cuvintele mele vor rămâne", ne-a asigurat Domnul și această siguranță o avem tot mai tare cu cât tentațiile lui Marx s'au dovedit înșelăciune. "Treci înapoia mea, satană,", i-a poruncit Christos, dar n'a ascultat. Deaceea lumea se leapădă de el și îl gonește. De el nu vrem să știm în veac și îl blestemăm. Dar pe Isus Christos îl căutam fierbinte, căci el ne-a asigurat: "eu voi fi cu voi până la sfârșitul lumii".

Iată bucuria și speranțele omului liber în Christos sau sclav al lui Marx.

Nicodim BARBU

CRĂCIUNUL LA MĂLĂEŞTI

Vlad ANGELESCU

Niculiță își lipi nasul de geam și privi afară. Incepuse să înnopteze și luminile de pe la casele oamenilor se aprindeau una câte una, ca niște steluțe.

Era seara de Ajun. Vremea fusese în luna lui Decemvrie călduță, dar de vreo două zile vântul se întorsese dinspre Răsărit și începuse să viscolească. Acum crivățul se potolise de tot și ningea liniștit cu fulgi mari, ca niște fluturi albi. Casele stăteau zgribulite sub povara nămeților, cu câte-o căciulă mare de zăpadă pusă cam într'o parte, după cum bătuse ninsoarea.

Niculiță zgârie cu unghia florile de ghiață de pe geam, să vadă mai bine afară. Pe drum trecea câte-o sanie lăsând două urme paralele, vineții, care se încrucișau cu altele, apoi se uneau toate pe pârtia din mijlocul drumului. Doar în dreptul geamului de peste drum lumina proecta pe zăpadă un pătrat alb-gălbui în care scânteia roiul de fulgi de nea, învârtindu-se ca într'o horă. Părea o scenă de teatru luminată de reflectoare, în care se învârteau balerine îmbrăcate în alb. Era așa de frumos că Niculiță nu-și mai putea lua ochii de la geam.

Cineva bătu la poartă. Era Petrică al lui Bărzoi, prietenul lui. Astăzi, fiind Ajun de Crăciun, copiii erau ținuți la școală până târziu ca să nu umble cu colindul. Dar Niculiță și Petrică își făcuseră dinainte un plan, așa că în recreație se strecurară ușurel afară și o zbughiră spre casă. Il așteptau și pe Lică al lui Coleașe, un băețaș mai mic ca ei dar foarte inimos. Lică avea vreo șapte anișori iar Niculiță și Petrică, zece. Se înțeleseseră mai de mult toți trei să meargă în seara de Ajun cu steaua.

De cum căzuse bruma începuseră să lucreze în mare taină într'un coșar din spatele casei, unde nu umbla nimeni. Fiecare adusese câte ceva: foiță de hârtie colorată, scândurele, ținte, clei și câte mai trebuiau. Tăiară mai întâi un butuc rotund cât o bucea de roată dintr'un stâlp de brad și-i dădură cinci găuri cu sfredelul. In găuri înfipseră niște bețe rotunde, ca niște spițe, întărite cu clei. Apoi, cu speteze de scândură de brad și triunghiuri de carton prinse în ținte, închipuiră cele cinci colțuri ale stelei, unite de jur împrejur cu sârmă subțire. Impodobiră apoi frumos steaua cu foiță de hârtie roșie și verde și poleială argintie. Chenarul de sârmă fu înfășurat și el în hârtie colorată, tăiată frumos cu zimți pe margini. Mai rămânea să-i pună o coadă și steaua era gata.

Petrică găsise chiar și o poză colorată pe care o tăiase dintr'o revistă înfățișând Fecioara cu Pruncul, o reproducere după un tablou. O lipiră pe rondeaua din mijloc și o împodobiră de jur împrejur cu beteală lucitoare și crenguțe de brad. Ieșise o stea strașnică și copiii erau tare mândri de ea.

Acu, ce să facă cu cântarea, că nu știa niciunul să ureze. Se rugară de țața Floarea, mama lui Niculiță, să-i învețe.

-- Doar n'oți fi vrând să mergeți cu colindul, să-mi aprind paie'n cap cu tovarășu' învățător. Nu știți ce zicea la adunare, că astea sânt "misticisme" și să nu lăsăm copiii noaptea prin sat, că ne dă în ședință la partid.

-- Hai zău țață Floareo, învață-ne, se rugă și Lică cel mititel.

Femeea se mai înmuie.

-- Ce să vă învăț, că pe vremea mea cu steaua umblau numa' băieții, nu fetele. Poate moșu' să știe.

"Moșu", bunicul lui Niculiță, știe bineînțeles. Iși luă rolul în serios și-i învăță "Steaua sus răsare" așa cum se cânta pe vremea lui. Ii mai învăță și cum să se înfățiseze la casele oamenilor, să-și ceară voie să ureze și cum să zică la urmă: "La anu' și la mulți ani".

Acum veniseră și sărbătorile, dar bucurie mare nu prea aveau în casă. Tatăl lui Niculiță, nea Ispas, tăiase un porc, dar cam slăbănog, să fi avut vreo 60 de kile, că-l hrăniseră numai cu coji de cartofi și lături. Grăunțe nici pomeneală, că nu puteau să ia de la gura copiilor. Acum, nea Ispas și țața Floarea erau amândoi plecați la colectivă, la ședință. A doua zi erau iar chemați la colectivă, la curățat porumb. Parcă nici n'ar fi fost Crăciun.

Copiii nu mai stătură mult pe gânduri și se pregătiră de drum. Niculiță n'avea ghete, așa că luă niște bocanci vechi și rupți ai lui nen'su Ion, în care băgă cârge ca să nu-i iasă din picioare. Se cam împiedica în ei, dar cel puțin îi țineau de cald. Peste haine își luă un cojoc al lui taică-său care îi venea până la genuchi. Pe cap avea o căciulă cafenie, de sub care deabea i se mai vedeau ochii lui negri, frumoși. Ceilalți erau îmbrăcați și ei cum dăduse Dumnezeu. Petrică cu o scurtă, tot veche și prea lungă, încinsă la brâu cu o curea, iar Lică cel mic înfofolit bine cu vreo trei haine prinse în față cu ace de siguranță, și cu o căciulă albă mai mare decât el.

La ăștia mici nu li se făceau haine. Purtau pe cele rămase de la frații mai mari. Pe măsură ce unii creșteau și hainele le rămâneau mici, le dădeau celor mai mărunței.

Cei trei copii își mai luară câte o traistă mare pe după gât, pentru covrigi, și câte un băț ca să se apere de câini. Apoi Niculiță luă steaua din coșar și porniră la drum.

La prima casă fură cam sfioși, căci li-era frică să nu se'ncurce. Incepură cam șovăelnic, dar apoi prinseră curaj și-și dădură drumul la glas. Vocile lor cristaline se împleteau din ce în ce mai frumos și copiii cântau cât îi ținea gura:

Steaua sus răsare
Ca o taină mare;
Steaua strălucește
Si lumii vestește
Că astăzi curata,
Prea nevinovata
Fecioara Maria
Naște pe Mesia . . .

-- N'am covrigi să vă dau, zise țața Zinca a lui Ion Vărgatu, după ce copiii terminară de urat. Că n'a mai adus la cooperativă de vreo două luni, arde-i-ar focu'. Stiau ei că vine Crăciunul - și să n'avem ce să le dăm la colindători. Da' vă dau nuci și prune uscate.

-- Să creșteți mari măi flăcăi, că ați urat frumos, zise și nea Ion Vărgatu,

Continuare in pag. 8

CRĂCIUNUL ÎN DOMICILIUL OBLIGATOR

Dr. Av. Alexandru BRATU

Pentru fiecare creștin Crăciunul este sărbătoarea bucuriei Nașterii Domnului Nostru Isus, vestită prin celebrele colinde și celelalte obiceiuri străvechi.

Pentru deținuții din închisorile și lagărele reseriste, Crăciunul era sărbătoarea nostalgiei, amintind fiecăruia anii din copilărie cu "Bună dimineața la Moș Ajun", cu "Steaua sus răsare", "O, ce veste minunată! " și atâtea alte cântări din Noaptea Sfântă.

Ca fost deținut de peste doisprezece ani în închisorile comuniste și șapte ani în domiciliul obligator (D. O.), pe Bărăgan, am așteptat și "petrecut" cu o emoție de copil, uneori plin de speranțe, alteori de dezamăgiri, tot atâtea nopți de Crăciun.

Anul 1957 a fost anul pseudo-eliberării mele din închisoarea Râmnicul-Sărat, după ispășirea a nouă ani și cinci luni din zece pe care îi primisem la prima condamnare. La 19 Octombrie fiind trimis cu domiciliul obligator (D. O.) în comuna Lățești, raionul Fetești, pe Bărăgan pentru o perioadă de șapte ani.

Acest sat strategic făcea parte din șiragul satelor noi construite de primi D.O-iști în anul 1951, aduși din zona de frontieră a Banatului, ca "elemente periculoase" statului comunist, și lăsați în câmpia Bărăganului fără nici un acoperiș. Majoritatea lor fiind bucovineni și basarabeni refugiați din calea hoardelor rusești încă din 1940 și 1944.

Satul nou Lățesti a fost construit pe vechea vatră a satului Lăteni descris de Panait Istrate în "Ciulinii Bărăganului", sat care fusese distrus de inundațiile brațului Dunării- Borcea -. Cu casele din chirpici sau lut bătut cu maiul, acoperite cu paie sau papură, cu curți împrejmuite cu garduri din bețe de floarea soarelui, avea înfățișarea unei așezări de colibe de adevărat "Gulag" românesc, cu excepția că avea drumurile perpendiculare unele pe altele. Fântânile erau săpate la colțurile a câte două qvartale , cu adâncimi între 20-35 metri. Incălzitul casei iarna, se făcea cu paie, coceni de porumb sau bețe de floarea soarelui arse în sobe oarbe cu deschiderea fie în bucătărie, fie într'o șandrama din spatele casei.

Pentru pregătirea mâncării foloseam o lampă cu petrol, procurată cu mare greutate de la Fetești-gară, orășel la 17 Km. de sat, deci în afara zonei D.O.-ului, unde nu puteai merge fără învoirea șefului de post de miliție din sat, sau a ofițerului securist de la raion. Iluminatul casei se făcea cu ajutorul lumânărilor sau a unei lămpi de gaz (petrol lampant).

Arșița și praful din timpul verii, noroiul cleios din toamnă și permanentul Crivăț cu zăpezile troienite din timpul iernii ne-aduceau mereu aminte de tabloul sumbru descris de Vasile Alexandri în "Pohod na Sibir ".

Din inițiativa preoților ortodocși, greco-catolici și catolici se obținuse o autorizație care nu deranja pe nimeni din afara "gulagului" românesc din Bărăgan, funcționarea a două bisericuțe- una ortodoxă în care slujea părintele Sârbu și alta catolică în care slujea părintele Gheorghe Pătrașcu. Locașurile bisericilor erau tot case de lut, doar că un perete era desființat înspre răsărit fiind așezat altarul cu puținele icoane și odoare aduse de familiile preoților sau de foștii călugării greco-catolici care veneau pe ascuns în sat pentru a-și ajuta frații din suferință. Lutul de pe jos era acoperit cu carton gudronat, peste care erau așezate covorașe lucrate și donate de femeile din sat, dintre care unele erau venite din închisori, altele aduse prin ordin M.A.I. cu întreaga familie în domiciliul obligator (D.O.) și unele deveniseră locatoare ale satului din dorința de a fi alături de cei dragi.

La ajungerea mea în Lățești erau peste șase sute de locuitori și la stăruința noilor locatari D.O-cu D.O. majoritatea cu condamnării politice, cât și foști ministrii în guvernele dinainte de 23 August 1944, ofițeri ai fostei armate regale române, profesori, studenți, țărani și elevi de liceu.

Imi aduc aminte de venerabilul Ghiță Popp, gazetar și profesor de germană, fost ministru și fost secretar adjunct al Partidului Național-țărănesc, de Aurel Lecuția fostul ministru al economiei naționale din guvernul Sănătescu, Avocatul .Romulus Pop, fost comisar al refugiaților după 23 August 1944, cu grad de ministru subsecretar de stat, Avocatul Aslan de la Constanța, Prof. Drăgoi de la Suceava, Cornel Pop, Costel Constantinescu- fiul generalului Constantinescu Klaps (mort în închisoare), de legionarul Nicolae Guli, macedonean mândru de obârșia lui, Ing. Alexandru Ionescu de la Societatea petroliferă Ro-

Continuare in pog. 9

CRĂCIUNUL LA MĂLĂEȘTI

Urmare din pog. 7

mângâindu-i pe obrăjorii înbujorați de ger. Tineți și de la mine 5 lei să vă cumpărați bomboane.

-- Să trăiți și dumneavoastră și la mulți ani, ziseră copiii într'un glas.

Mai urară pe la vreo două case. Oamenii îi primeau peste tot cu bucurie. Le dădeau nuci, mere, bani, ce avea fiecare.

Când să dea colțul spre sfat, le ieși înainte Gălbează, secretarul de partid. Ii smulse steaua lui Niculiță din mâini și începu să dea cu ea de pământ ca un nebun, până o făcu ferfeniță. Apoi, cu mânerul stelei care îi rămăsese în mână, se luă după copii croindu-i pe spate, peste picioare, pe unde ajungea.

Copiii o luară la fugă înapoi cât îi țineau picioarele. Deabea când ajunseră prin fața școlii se opriră, tremurând.

-- Dece plângi mă Lică?, îl întrebă pe ăla mic Leana lui Vânătoru, care venea pe drum cu niște snopi de coceni în spate.

-- Ne-a bătut . . . nea Gălbează de la partid . . . și ne-a rupt steaua, deabea putu să răspundă Lică printre hohote de plâns. Si ne-a înjurat . . . a zis așa . . . steaua și născătoarea voastră dă pușlamale . . . Las'că vă'nvăț io. . . minte. . .

-- Auzi bețivu' dracului. Un venetic pripășit p'acilea dă partid--și să bată copiii. Arde-i-ar focu' să-i arză dă comuniști și alege-s'ar prafu'.

Copiii o porniră încet spre casă, triști și amărâți.

-- Arde-i-ar focul, asta e o vorbă pe care o spune omul, așa, la necaz, cugeta Niculiță. Dar eu zic chiar să-i arză.

Niculiță luase o hotărâre. Se abatu pe acasă și în curând apăru cu un bidon în mână.

-- Haideți mă la colectivă.

Sediul gospodăriei colective era în cea mai arătoasă casă din sat. Intr'o parte erau birourile gospodăriei și sediul organizației de partid; în curte magazii și acarete. In cealaltă parte, locuința lui Gălbează cu grajd pentru vacă și cotețe de păsări, despărțite de curtea gospodăriei printr'un gard de mărăcini.

Copiii se strecurară prin spatele grădinilor și intrară în curtea colectivei pe dindos. Era întuneric beznă și în curte nici țipenie de om. Toți erau în camera din fața la ședință.

In curtea interioară, lipită chiar de clădire, era o magazie de scânduri unde se aflau îngrămădite sape, lopeți, panouri, lozinci, scaune șchioape, mese, bănci, butoaie și tot felul de vechituri. Ușa magaziei era încuiată cu un lacăt. Niculiță luă un pietroi, îl înfășură în căciulă să nu facă zgomot și sparse un ochi de geam. Apoi băgă mâna prin spărtură, ridică zavorul și deschise fereastra. Niculiță și Petrică săriră înăuntru. Lică se luptă cu un braț de paie pe care îl adusese de la o șira din curte și-l aruncă pe geam. Niculiță scoase din buzunar un muc de lumânare și o cutie de chibrituri. Degetele îi erau amorțite de ger și deabea reuși să scapere un băț de chibrit. Aprinse lumânarea și o lipi de colțul unei lăzi. O lumină palidă și pâlpâetoare mai împrăstie ceva din bezna din jur. Puseră paiele într'un colț al magaziei și peste ele îngrămădiră lăzi, scaune, mese, doage de butoaie, toate clae peste grămadă.

-- Dă-mi mă Petrică bidonu', zise Niculiță.

Stropi bine cu gaz mormanul de lemnărie și puse deasupra lozincile și portretele mari de mucava ale membrilor biroului politic și ale "învățătorilor" Marx, Engels și Lenin, care erau folosite la manifestații. Apoi luă lumânarea și o apropie de maldărul de paie. O vâlvătaie de flăcări izbucni. Copiii săriră repede pe fereastră și o zbughiră spre fundul curții. Acolo se pitulară sub niște tufe să vadă ce se întâmplă.

Focul se întinse repede. Limbi mari de flăcări izbucniră pe fereastră și începură să lingă streașina acoperișului. Magazia de lemn arse ca o cutie de chibrituri, apoi focul se întinse la acoperișul clădirii principale. Căpriorii de lemn, uscați de ger, începură să trosnească, aruncând jerbe de scântei.

Cineva din fața pe semne simțise miros de fum. Se auziră strigăte, apoi mare zarvă în curtea gospodăriei. Se auzi și vocea groasă a lui Gălbează:

-- Săriți oameni buni ca arde. Foc! Foc!

Oamenii se împrăștiară să caute găleți și secretarul se repezi pe uliță să scoată pe oameni din case să sară în ajutor. Dar aceștia nu prea se grăbeau, unii se făceau că n'aud, alții că nu sunt acasă. Insfârșit veni cineva cu două căldări cu apă.

-- 'Da' nu vezi, mă nea Vasile că-ți curge găletile?, urlă Gălbează.

Până să vie moșul cu apă de la fântâna din mijlocul curții, apa se scursese pe jumătate.

-- M'am uluit pe semne, că m'ai luat în pripă, zise moș Vasile domol. Să mă duc să caut altele.

Intre timp incendiul se întinsese la gardul de mărăcini și la acaretele din spatele casei lui Gălbează. Parcă era un făcut, începuse să sufle și un vânt care ațâța și mai tare focul.

Când sosiră pompierii din Ploești, chemați la telefon de Gălbează, nu mai avură ce să stingă. Clădirea colectivei, casa lui Gălbează și toate acaretele din jur erau o mare de flăcări.

-- Acu haideți mă acasă, zise Niculiță, să facem și noi Ajunul.

Copiii mai simțeau încă vergile pe spinare dar parcă nu-i mai durea nimic. Iși înfundară bine căciulile pe urechi și mâinile în buzunare și porniră spre casă fluierând.

Vlad ANGELESCU

Rugăciune pentru rănile Țării

de VINTILĂ HORIA

Nu da, Doamne, niciunui dușman
Suferința noastră dintr'un an
Si ne iartă nouă dacă plânge
Inima din noi de-atâtea sânge.

Pâinea noastră, coaptă'n bunătate,
Dă-ne-o nouă ca și pân'acum,
Fă-ne, Doamne, prin durere drum
Ca unei corăbii pe'nnoptate.

Lasă'ncet din cerul Tău să cadă
Pacea peste noi ca o zăpadă
Si pe-o rază de luceafăr mare
Dă-ne semn de milă și'ndurare.

Dintr'un cap în celălalt al zării,
Abătut cândva la o răscruce,
Umilit ca Fiul Tău pe cruce,
Zace'n lacrimi trupul rupt al Țării.

Pică-i Doamne din uleiul sfânt
Peste rănile cioplite în pământ
Si înalță din puterea gliei
Chipul cel rotund al României.

CRĂCIUNUL ÎN DOMICILUL OBLIGATOR

Urmare din pag. 8

mâno- Americană, criticul Adrian Marino, studentul în medicină Pop Romulus zis Bimbo, fostul subofițer Gheorghe Miron, de la Roman Mircea Holban, fost capitan decorat pe front cu ordinul "Mihai Viteazu", Prof. universitar Dr. I. Tomescu, fost ministru al sănătății din timpul Mareșalului Antonescu, Generalul Casian, Căpitanul Cătuneanu, studentul macedonean Cara Mihai, Drul. Crețulescu, fost prizonier de război Andrei Stănescu, Avocatul Alexandru Suțu și Prof. Iancu Scutașu-Comăneanu, care a ajuns în sat în aceeași zi cu mine, și Prof. universitar Brădețeanu.

De asemenea dintre D.O-istele din sat mi-amintesc de onorabila Dnă. Florica Codreanu, născută Ilinoiu, fosta soție a lui Corneliu Zelea Codreanu, recăsătorită cu Col.Bebe Praporgescu, de Maria Antonescu, care păstra cu mândrie în casă portretul fostului ei soț Mareșalul Antonescu, de Dna.Nadia Russo, fostă aviatoare pe frontul din Răsărit, recăsătorită în D.O. cu Ing. Gheorghe Bossi, de Dna Frida Lacaze recăsătorită în D.O. cu Mircea Holban, precum și de câteva studente și călugărițe ortodoxe sau greco-catolice.

Deși majoritatea celor din sat erau cu suferințe din închisoare, slăbiți și mulți din ei părăsiți de fostele soții și uitați de copiii lor, totuși atmosfera sufletească era aceea a unor naufragiați care speră și cred în apropiata lor salvare. Eram oarecum liberi în raza de 15 Km. a satului, fără însă a putea depăși comunele învecinate Făcăeni și Bordușani, totuși viața era destul de dură datorită muncii grele pe care trebuia s'o prestăm la repararea șoselei sau la muncile agricole sezoniere la G.A.S. Bordușani sau secția Lățești, ceeace făcea necesar sprijinul material din partea familiilor. Puteam să fim vizitați de membrii familiilor noastre care imediat trebuiau anunțați la postul de Miliție și înscriși cu toate datele personale într'un registru, ceeace făcea pe mulți să nu mai vină, așteptându-se la restructurări sau alte consecințe.

Marele eveniment al zilei pentru D.O-iști era sosirea căruței poștale, factorul Ionică din Făcăeni aducând odată la două săptămâni scrisori, ziare și pachete, din care fiecare spera să primească câte ceva.

Desigur că suspiciunea sădită în sufletele noastre de foști pușcăriași, urmăriți mereu de "turnători", "ciripitori" și alte categorii de informatori nu ne părăsise și ea se dovedea a fi întemeiată întrucât organele securiste își recrutau mereu informatori dintre cei cu caractere slabe din mijlocul nostru. Totuși aveam posibilitatea de a ceti o gazetă, fie ea "Scânteia" sau așa zisă "România liberă", o revistă literară, cărți de lectură, puteam scrie, chiar dacă uneori era tot pe ascuns deși acum aveam creioane și hârtie.

Crăciunul anului 1957 ne-a găsit în plină iarnă, care începuse încă de pe la 15 Noiembrie, Crivățul năprasnic și zăpada spulberată de pe câmpia Bărăganului aducându-ne binefacerile naturale ale frigului din pusta rusească.

Peste câmpia nesfârșită puteai vedea fuga în rostogolire perpetuă a ciulinilor Bărăganului.

In ajunul Sfintei Sărbători a Nașterii Domnului, am avut marea bucurie de a veni la mine tatăl meu-Alexandru Bratu, învățător din comuna Lespezi, Județul Iași, încărcat cu doi desagi plini cu bunătățile tradiționale preparate de mama mea, precum și o sticlă de țuică și alte două cu vin din

COCIOABA NOASTRA DIN LATESTI-BARAGAN IN CARE NE-AU TRECUT APROAPE SAPTE ANI DIN VIATA.

producția Mătușei Catinca, sora mamei de la Buda.

Noaptea către orele 11.00 vecinul de vizavi, Marin Arsene, i-a însoțit pe cei doi copii ai săi Mia și Gigi și ne-a colindat, conform străvechiului obicei creștinesc cu "O, ce veste minunată" și "Velerim și Veler Doamne".

Era pentru prima dată după aproape zece ani când ascultam în voie minunatele cântări ale unor copii nevinovați care îmi aminteau de fiul meu Dănuț.

In prima zi de Crăciun, fiind și Duminecă, a trebuit să merg la Postul de Miliție pentru semnat în condica de prezență a D.O-iștilor, solemnitate la care asista și ofițerul de securitate din Fetești, însărcinat cu "problema D.O." și care aviza după informațiile colectate de el plecarea în libertate la expirarea termenului de D.O., sau prelungirea restricției pentru o altă perioadă. Cu ocazia semnatului în condică ne-am urat între noi D.O-iștii "Sărbători Fericite" și apoi m'am întors acasă, de unde împreună cu tatăl meu am plecat la biserica ortodoxă pentru a participa la slujba religioasă. Bătrânul basarabean cu plete albe, Moș Enache, ne-a întâmpinat cu creștineasca urare "Crăciunul întru mulți ani !", Printre cei prezenți la slujbă era și Col. Praporgescu, fost cu D.O. în Lățești, căruia i se ridicase restricția domiciliară, dar locuia încă în sat alături de soția sa, fosta Dna. Codreanu.

A doua zi de Crăciun am făcut o vizită venerabilului Ghiță Popp de care îngrijea devotata lui soție, Dna. Maria Popp, stând aproape în permanență în Lățești. Aici am întâlnit pe Dna Maria Antonescu, Aurel Leucuția și Romulus Pop, de la care eu, mai tânăr ca vârstă, îmi plăcea să ascult multe relatări din culisele trecutului politic românesc dintre cele două războaie mondiale.

La plecare am fost întâmpinați de Scarlat, fostul șofer al Mareșalului Antonescu, care după anii de închisoare și D.O. a continuat cu un devotament rar întâlnit, să locuiască în același sat, pentru a avea grijă de bătrâna văduvă Antonescu, care fusese adusă aici după aproape zece ani de detenție în Rusia.

Tatăl meu a trebuit să părăsească satul a treia zi și tristețea singurătății s'a așezat din nou pe vechiul făgaș săpat adânc în sufletul meu în atât de mulți ani de amărăciune și surghiun, în minte revenindu-mi mereu versurile din poezia "Așteptare" concepută înainte de eliberare la Râmnicu-Sărat:

"Aștept dreptatea, libertatea,
Aștept un gest, o'mbrățișare,,
Aștept viața și chiar moartea,
In mine totu-i așteptare !......

Crăciunul anului 1958 m'a găsit logodit cu compozitoarea Emma-Emilia Vaida, născută Constantinescu, al cărui soț, Ing.Petre Vaida fusese ucis la M.A.I. în cursul anchetei la 15 Februarie 1953, ea fiind adusă în D.O. după executarea a șase ani de închisoare.

De astă dată nu mai eram singur și concepeam împreună cu viitoarea mea soție proiecte de libertate și piese de teatru așa încât timpul redevenise din nou prețios. Eram totuși cuprins de aceeași neliniște a "așteptării", mai ales că în ziua de 22 Septembrie 1958, fuseseră ridicați și duși în închisori sau în Delta Dunării aproape toți foștii condamnați cu grupuri legionare, la 28 Septembrie bătrânul Ghiță Popp, iar la începutul lunii Octombrie Aurel Leucuția, fiecare din noi așteptându-și rândul.

Aproape jumătate din casele din sat deveniseră goale și vigilența milițienilor și securității era mai accentuată în a ne afla opiniile și legăturile noastre cu prietenii politici.

In seara de ajun după pregătirile culinare, eu și cu logodnica mea Emma-Emilia Vaida, am plecat la bisericuța catolică care era în celălalt capăt al satului, înotând în zăpada mare și luptând cu Crivățul care ne sufla năpraznic în față. Surpriza cea mare a constituit-o micul brad împodobit ca altă dată, instalat lângă altar, adus de o rudă a fostului călugăr Alexandru Biriș din Bihor.

Bisericuța, iluminată de lumânări și lămpi cu petrol, era plină de D.O-iști, micul acordeon mânuit de Pop Romulus-Bimbo, dând aspectul unei mici catedrale în care răsunau "O, ce veste minunată", "Stille Nacht" și alte vechi colinde din străbuni.

A doua zi, deci în prima zi de Crăciun, deși nu era Duminecă a trebuit să ne prezentăm la "condică" la postul de miliție, unde am fost nevoiți să stăm afară în ger și viscol în așteptarea căpitanului securist Livescu, care ținea să fie de față la solemnitatea semnăturii fiecăruia. Aici am întâlnit pe mulți din cei care nu fuseseră la biserică în ajun, dintre care Aurel Leucuția, venit în sat de curând din achetă de la M.A.I., Romul Pop, Costel Constantinescu, Nadia Russo, Ing. Bossi și Adrian Marino care au fost invitații noștri la masa de Crăciun. Ne-am simțit bine, dar gândul era la cei care lipseau dintre noi.

In cursul anului 1959 a fost o abundență de evenimente în sat prin căsătoria mea cu Emma-Emilia Vaida în 12 Februarie, căsătoria lui Mircea Holban cu Frida Lacaze și a fostului student în medicină Romulus Pop-Bimbo cu tânăra Tereza venită din Cluj pentru a se stabili în Lățești, precum și prin noii veniți din închisori în D.O., dintre care cu unii fusesem la Aiud, la Canal la Peninsula sau la închisoarea din Oradea, amintind pe nașul Dumitru Tudor din Jilava, preotul Ghe. Popescu, Macovei Ioan, Av. Cornel Rudescu, Col. Mardale, Col. Gr. Negoiescu, Av. Radu Boroș, precum și un grup de tineri studenți printre care Radu Surdulescu, Paul Goma, Aurel Păună și alții.

De Crăciun vremea fiind mai blândă copii din sat de prin vecini, au putut veni seara cu Moș Ajunul, iar ziua cu "Steaua sus răsare". Bucatele gătite pentru ospățul tradițional erau producția proprie de păsări, ouă și chiar friptură de purcel tăiat de Gicu Miron. Prăjiturile ne-au fost trimise de rudele soției lui Ilia. La masă am avut ca invitați pe Ghiță Popp, Romulus Pop, Constantinescu Klaps, Ing.Gheorghe Buliga, fost primar al orașului Sinaia, Adrian Marino și Alexandru Sutu.

Anul 1960 a început cu un alt eveniment deosebit pentru satul Lățești, aducerea pianinei cumpărată cu ajutorul unei rude din București și transportată din gara Fetești pe căruța lui Burlă la 19 Ianuarie.

Securitatea cu draconica ei mentalitate a lăsat să ni se aducă în cocioaba acoperită cu papură și paie, o pianină, în timp ce duceam lipsă de sobe de gătit sau încălzit, ori simple lămpi de gaz de luminat în casă. Aceasta ca să nu mai vorbim de celelalte lucruri casnice strict necesare.

Primii elevi la pian ai soției au fost Radu Surdulescu, Paul Goma și o fetiță de 9 ani, Lița lui Burlă, la care depusesem pianina având o a treia cameră disponibilă. De asemenea acum aveam și un câine de pază foxterier botezat Moni, după monoclul negru de pe ochiul stâng.

Crăciunul din 1960 ne-a găsit în plină efervescență artistică și pedagogică pentru pregătirea unei audiții muzicale care trebuia să fie mai reușită ca aceea ce avusese loc în vară.

In prima zi Paul Goma, Surdulescu, Seiceanu, Păună, Jipescu și Ghiță Petre, au venit să-și colinde profesoara și bine înțeles și pe mine, care reușisem să mă mențin în cursul anului, câteva luni coleg cu ei la pian, dar apoi dezertasem.

După amiază am primit vizita fostei aviatoare Maria Nicolae, a Av.I.Grigore și a Col. Mihai Toncescu cu care fusesem aproape doi ani la Zarca în Aiud, iar seara am asistat cu toții la concertul festiv dat de cei mai buni elevi, Lita, Radu, și Paulică Goma, cu piese din Beyer, Beethoven și Grieg, iar soția mea ne-a cântat la pian colinde culese de Emil Monița.

Crăciunul anului 1961 ne-a prins mai organizați, poșta fiind distribuită în sat de fostul Maior de jandarmi Noreanu. In sat se deschisese o cooperativă de consum cu vânzătorul Nicu din Bordușani unde puteai găsi gaz și sare.

Acum satul se populase cu peste 18 preoți și călugărițe și alți transferați din alte colonii, dintre care Av.Ticu Teodorescu, Av.Stelian Popa, Cornel Popescu și Av. Marin Pițigoi. In ajun se pornise a viscoli, zăpada ajungând în unele locuri până la strașina casei.

După slujbă am felicitat pe preoți, apoi la reîntoarcere ne-am oprit la familia Ghiță Popp unde eram invitați la masă. Aici l-am reîntâlnit pe Dl. Flondor, fost guvernator al Bucovinei pe care nu-l mai văzusem din Jilava și pe Av. Buta, fost prefect al Județului Năsăud. Deasemenea pe nea Titi Glogojeanu decorat cu "Mihai Viteazu" din primul război mondial, al cărui frate, general, căzuse victimă atentatului de la Odesa din 1941. In căsuța lui Ghiță Popp am ciocnit cu toții pentru o "Românie Mare" și eliberată de sub jugul comunist.

Toți eram emoționați, Flondor izbucnind în plâns, deși spera să se reîntoarcă într'o Bucovină liberă.

Sita Securității Statului comunist cernea mereu și iată că în 1962 numărul D.O-iștilor a crescut cu alți luptători pentru credință și libertate dintre care preotul greco- catolic Alexandru Rațiu, născut în S.U.A. și venit în țară în 1939, eliberat de la Sighet, după zece ani de închisoare, unde fusese ultimul duhovnic al lui Maniu. Pr.Cristea, Pr. Florea și Av. Ion Mihalache din București.

In noaptea de ajun părintele Rațiu cu Alexandru Biriș, Par. Streja și Rene Dumitriu ne-au făcut plăcuta surpriză de a ne colinda pe un viscol de nu puteai deschide nici ușa. După ce-am ascultat "Bună dimineața la Moș Ajun" i-am poftit în casă, ei fiind cei care ne-au deszăpezit ușa cu ajutorul lopeții ce-o aveau cu ei pentru a-și face drum. In casă am întins masa tradițională Sfintei Sărbători a Nașterii Mântuitorului, părintele Rațiu făcând slujba pentru binecuvântare și mântuirea neamului.

Sunt multe amintiri frumoase legate de acest Crăciun în care familia noastră mare de D.O-iști, căuta să mai uite trecutul și să-și înece prezentul amar într'un cânt de colindă. In serile acelea lungi de pe Bărăgan, căsuțele de chirpici se transformau în adevărate școli de istorie ale neamului nostru, tineri luptători printre care și Paul Goma, cristalizându-și idealurile politice, după exemplul celor mai în vârstă.

Crăciunul anului 1963 a fost și el tot așa plin de zăpadă viscolită de Crivăț, însă de astă dată se pusese și un polei care acoperea totul cu un strat de ghiață de parcă toate colibele și câmpul ar fi fost suflate într'un cristal uriaș. Soția mea a avut ghinionul să alunece și să cadă pe mâna dreaptă luxând-o din cot, așa încât pregătirile pentru Crăciun au rămas în sarcina mea și a celor doi prieteni Ticu Teodorescu și Av. Costel Dumitrescu, sosit pe Bărăgan după 15 ani de închisoare. Tot în acest an au venit în D.O. și Dr. Cornel Petrasievici pe care nu-l mai văzusem de la Aiud.

Prietenii din sat în frunte cu Pr. Alexandru Rațiu, Pr. Streja, Av. Romulus Pop, Costel Dumitrescu, Av. Mihalache, au venit în seara de ajun cu colindul pentru a-i arăta soției mele compasiunea pentru accidentul suferit.

Si astfel au trecut atâtea nopți de Crăciun pentru mine și alte zeci de mii de luptători anticomuniști, așa cum din nefericire trece și astăzi Crăciunul pentru alți deținuți din închisorile, satele strategice și spitalele psihiatrice din România, așteptând cu toții eliberarea de sub teroarea comunistă impusă poporului român prin forța baionetelor.

Dr. Av. Alexandru BRATU

1 DECEMBRIE, 1918, ÎMPLINIREA UNEI CONȘTIINȚE MILENARE

Mircea MILESCU

Intre anul 896, data așezării ungurilor în Panonia și anul 1000, aceștia nu-și extinseră dominația la răsărit de râul Tisa unde populația slavă și românească era constituită în voevodate și cnezate, multe din ele vorbind un dialect latin.

In 1054 regele Stefan cuceri ținutul dintre Tisa, Dunăre, Mureș și Crișuri, fostul ducat a lui Glad. După toate indiciile, regele Ungariei cucerise un teritoriu cu o populație civilizată și încreștinată. Regele Stefan, fondează episcopatul catolic la Morisena pe Mureș, unde exista deja o mănăstire de rit grecesc dedicată Sf. Ioan Botezătorul.

Expansiunea Ungurilor la răsărit de Tisa s'a ciocnit de existența voevodatelor românești a lui Gelu, Monumorut, Glad, Litovoi, Seneslau, pe teritoriul Maramureșului, Transilvaniei de vest și centrale precum și în Banat. Aceste forme statale au rămas în vigoare chiar și după cucerirea Transilvaniei de către căpeteniile ungurești.

Expediția ungurească în Transilvania nu s'a terminat odată cu domnia Regelui Stefan, ea a continuat ca o permanentă infiltrare a căpeteniilor militare. Pătrunderea ungurească în Transilvania este considerată ca împlinită de mulți istorici în anul 1070, odată cu victoria regelui Ladislas asupra cumanilor.

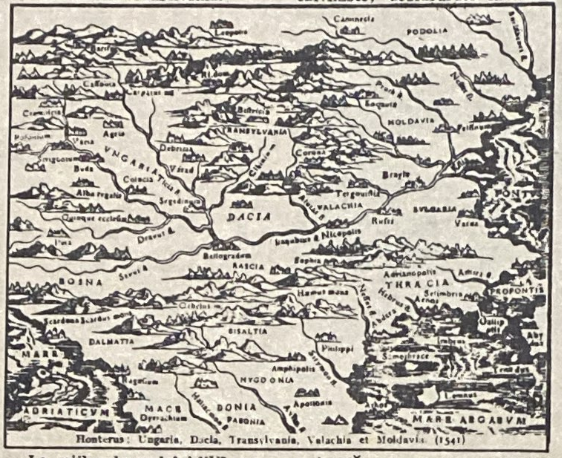
In ciuda masivelor mișcări de populație a triburilor migratoare în drumul lor spre vest, numeroase cronici și documente semnalează și atestă prezența continuă a românilor pe teritoriul la nord-vest de Carpați.

Românii din Transilvania au intrat de la început în conștiința Europei ca latini, urmași ai coloniștilor romani, vorbind dialect latin, încă din secolul XII. Umaniștii italieni Poggio Braccolini și Flavio Biondo cunoșteau că Vlahii Transilvani sunt de origine latină și se mândresc cu limba lor "ca și cu o podoabă".

Concludentă în acest sens este scrisoarea Papei Grigore IX către Prințul Ungariei, viitorul rege Bela IV, la 1234 indicând existența în Transilvania a Valahilor, creștini de rit ortodox. Prelatul Rogerius în cronica sa Carmen Miserabile (1241) reda ocuparea Transilvaniei de către tătari, indicând detalii ale organizării statale și administrative a românilor din Transilvania. Alți cronicari, ca Rudolph von Ems în Weltchronik (1250) remarca continuitatea și prezența majoritară a românilor în Transilvania, ceea ce fusese confirmat după 22 de ani de către un alt cronicar, Jansen Enikol, la Viena, în 1277.

La 11 Martie 1291, Adunarea Regelui Ungariei la Alba Iulia recunoaște populația românească, ca națiune, ceea ce combate teoria ungurească a infiltrării românilor în Transilvania în secolul XIII venind din sud. Mai mult, Edictul regelui Andrei III (ultimul din dinastia Arpad), menționează în 1293 diferiți "nobili valahi". Numeroasele mărturii străine asupra existenței, continuității și originii latine a populației românești, persistența formelor statale organizatorice și după venirea ungurilor în Panonia și Transilvania, atestă existența unei conștiințe românești. Desigur, conceptul de națiune, și conștiință națională era diferit de cel din secolul XIX și XX, pentru că statul național încă nu exista nicăieri în Europa. Comunitatea de limbă și obiceiuri era însă prezentă, ceea ce a dus în secolele următoare la cristalizarea ideii și conștiinței etnice.

Secolul XIV aprinde primele lumini pe bolta întunecată a Evului Mediu și ideile încep să circule, popoarele încep să-și primească identitate după secole de învăluire. Numeroși umaniști europeni vor face referiri specifice la românii din Transilvania.

Honterus: Ungaria, Dacia, Transylvania, Valachia et Moldavia (1541)

La mijlocul secolului XVI, cunoscuți umaniști subliniau în scrierile lor originea și apartenența comună a tuturor românilor din toate provinciile ca Georg Reicherstorffer, Giovannandrea Gromo, Nicolae Olahus. Realitatea istorică a dus la crearea conștiinței latine comune a poporului român. Invățații secolelor XVI-XIX n'au făcut altceva decât să confirme acest lucru și nu invers, cum s'a crezut că totul este fabricația istoricilor. Cărțile secolelor XV și XVI, între care Palia de la Orăștie (1582) și toate tipăriturile afirmau conștiința comună a tuturor românilor ca "neam românesc" sau "seminție românească".

La 1450, Bogdan II, Domnitorul Moldovei scria voevodului Iancu de Hunedoara exprimîndu-și dorința ca Moldova și Transilvania "una să fie" sub autoritatea lui Iancu, pe care-l considera drept părinte. In 1479, Brașovenii îl chemau" cu mare dor și dragoste" pe Stefan cel Mare, socotindu-l "ales trimes de Dumnezeu pentru ocârmuirea și apărarea părților Transilvaniei". Cu același gând românesc creștin, Marele Domn dădea fonduri pentru construirea Bisericii din Feleac (Cluj), pentru Biserica Episcopală de la Vlad, ca centru al Ortodoxiei Transilvaniei, iar stăpânirea domeniilor Ciceiu și Cetatea de Baltă nu erau altceva decât brațe ale aceleași conștiințe comune, aruncate peste creștele carpatine. O dată memorabilă în istoria cu viscole a Transilvaniei: 1526 prima bătălie cu Turcii la Mohacs, prin care Ungaria își încetează existența sa ca regat, devenind pentru 161 de ani un pașalâc turcesc, până la 1687. Transilvania a fost detașată politic de Ungaria, fiind un principat autonom dar tributar Turciei, la fel ca Tara Românească și Moldova. A fost epoca lui Bathori, Apafi, Rakoczy, când deosebirea de naționalitate și religie între Principe, nobilime și masa românească oprimată, apare pregnant.

Secolul XVI cunoaște propaganda calvinistă a lui George Rakoczy II, care fondează Episcopia Calvină de Bihor, și care va continua în următorul secol. Cu scopul de a deznaționaliza populația românească calvinismul a folosit limba română în Biserică.

Pătrunderea calvinismului în Transilvania obliga biserica catolică să introducă limba română în ritul greco-catolic, după 1698. Mai mult, chiar biserica orthodoxă și cea din Principate introduce limba română pe timpul lui C. Brîncoveanu.

Rezultatul acestei propagande calviniste, desfășurate în limba națională a avut și un rezultat pozitiv trezind conștiința românească. Momentul de afirmare totală a ideii românești sosi în ultimul an al secolului XVI: 28 Octombrie 1599 aduce înfrângerea la Selimbăr a lui Andrei Bathory în fața lui Mihai, domnul Muntean, care la 1 Noiembrie 1599 intră triumfător în Alba Iulia, devenind Principe de Transilvania, pentru ca în Mai 1600, înfrângând pe Ieremia Movilă, să aducă Moldova, alături de Transilvania și Muntenia, sub același sceptru. O clipă istoria poposește la capăt de veac lăsând pe frați în bucuria înfrățirii pentru ca apoi să-i azvârle din nou în vârtejul evenimentelor. In 1602, Mihai Viteazul este asasinat la Câmpia Turzii, și odată cu el încetează și unitatea națională care nu va mai apare până în 1918.

După a doua bătălie de la Mohacs (1687) Turcia pierde Ungaria și totodată suzeranitatea de 161 de ani asupra Transilvaniei. In 1691 Dieta Transilvaniei conclude un tratat cu Leopold I al Austriei (Diploma Leopoldiană), și acordă împăratului austriac titlul de Mare Duce al Transilvaniei. Impăratul în schimb "recunoaște, promite și garantează" completă independență acestui principat care l-a ales ca suveran.

Secolul XVIII, zis secolul luminilor, era epoca lui Rousseau, Voltaire, Burke și Condorcet, dar era și epoca temerarului Vlădică Ion Inochentie Micu, apărător al conștiinței naționale. In 1744 acesta supune Mariei Tereza acel "Supplex Libellus Vallachorum", document de sinteză al istoriei românești pe acele locuri. El reamintește augustei suverane, ceea ce germanul Martin Opitz, făcuse la 1622: "Valachii din Transilvania sunt descendenți ai colonilor romani care n'au părăsit aceste locuri din zilele lui Traian". El reafirmă ceea ce făcuseră Miron Costin, Coresi, Dosoftei, Simion Stefan și Grigore Ureche în secolul anterior. Unirea cu Roma, a unei părți din biserica românească, n'a fost de bun augur, nici Habsburgilor, nici nobilimii ungare. Ea a deschis arhivele Romei în fața dorinței de afirmare națională, de-a dovedi așa ziselor națiuni istorice, că românii erau stăpânii dintotdeauna a principatului Transilvan, că românii nu erau nici venetici și nici hoții din temnițele Romei. Petru Maior, Gheorghe Sincai și Samuil Micu nepotul marelui Vlădic, scormoniseră o viață de om pentru a găsi izvoarele și cursul istoriei romano-moldo- vlahilor.

Secolul XVIII era de acum și pentru Transilvania secolul luminilor. Si lumina era dusă mai departe. Episcopii G. Adamovici, Ion Bob și Vasile Moga între 1792-1848, afirmă străinilor habsburgi și unguri idealurile naționale și sociale ale românilor.

In Martie 1848 izbucnește revoluția ungară condusă de Kossuth Lajos, moment crucial de afirmare națională a Ungariei de sub dominația habsburgică. Kossuth impresionase întreaga Europă și America cu strigătul său de luptă pentru libertate națională în timp ce nega însăși existența altor popoare. Avram Iancu ridicase la luptă Transilvania de Vest, împotriva ungurilor. Era o luptă în primul rând națională, de recunoaștere a ființei naționale, a limbii, a existenței majorității românești în Transilvania și nu o luptă împotriva oprimării sociale, așa cum o prezintă istoriografia marxistă. Dorința de extirpare a românilor ca națiune de către unguri a dus la acel regim de exploatare sălbatică, și nu invers. Saguna și Avram Iancu și-au cunoscut bine obiectivele luptei și adversarii. Ungurii voiau extirparea românilor din Transilvania. Ura națională n'a fost "rezultatul propagandei șoviniste a claselor exploatatoare pentru a stăpâni masele" așa cum declară cu emfază marxismul. Ea a fost un fenomen complex, cultural, religios, economic, național și rasial.

Revoluția proclamase unirea Transilvaniei cu Ungaria, ca odată ieșită din imperiul Habsburgic, să se realizeze un stat unitar maghiar, o Ungarie a Ungurilor și o Transilvanie ungurească.

In toamna anului 1849, Tarul Nicolae "pacifică" cu trupele sale Ungaria, după ce mai înainte făcuse același lucru în Tara Romananească. Kossuth și alți revoluționari iau calea exilului, în timp ce Franz Iosif își începe lunga-i domnie ca să vadă sfârșitul imperiului. Austria înfrântă la Sadowa în 1866 de Germania lui Bismark, se vede nevoită să cedeze presiunii Ungariei, formând acel compromis (Ausgleich) în 1867 pentru a se menține ca mare putere. Imperiul Austro-Ungar avea să înghită definitiv după 241 de autonomie și principatul Transilvaniei. Noua constituție din 1867 era destinată să fundamenteze "un stat unitar maghiar". Legile din 1868, 1879, 1891 a lui Francisc Deak, a Contelui Csaky, a Baronului Banffy și a lui Koloman Tisza erau destinate a reprima orice mișcare naționalistă în hotarele imperiului.

Dar secolul XIX a fost secolul afirmării naționale și a unității statale. Unificarea Italiei la 1861, apoi cea a Germaniei sub Bismark (1870-71) au avut influență în Europa de est și în Balcani.Liberalismul revoluției franceze, ideile naționaliste ale lui Mazzini, imaginea lui Garibaldi și Cavour, Unirea Principatelor Române la 1859, erau factori de mare influență în lupta de emancipare a Transilvaniei. Intregul entuziasm național al ungurilor de la 1848 era acum canalizat în direcția oprimării mișcării naționaliste a slovacilor, românilor, rutenilor, croaților, slovenilor, polonezilor și cehilor.

Opresiunea Austro-Ungară a dus la închegarea unui front politic de luptă națională a românilor din Transilvania,ale cărei baze au fost puse de Mitropolitul Andrei Saguna, Gheorghe Parițiu, Timotei Cipariu, Avram Iancu, Simion Bărnuțiu. Expresia politică a acestei lupte a fost închegată în 1881 prin Partidul Național Român. Rândurile intelectualilor transilvăneni dedicați ridicării naționale se îngroașe: Dr. Ion Rațiu, Pop de Băsești, Păr. Vasile Lucaciu, Tudor Mihali cunoscuți eroi Memorandiști, urmați de Vasile Goldiș, Aurel Popovici, Vaida-Voievod și Iuliu Maniu care aveau să ducă lupta spre împlinirea unității naționale. Datorită circumstanțelor istorice România a aderat la Tripla Alianță (Germania, Austro-Ungaria, Italia) în 1883 și astfel timp de 35 de ani guvernul român a trebuit să-și ascundă adevăratele sentimente față de aliați, înăbușindu-și indignarea față de politica agresivă a Ungariei.

Primul război mondial din 1914-1918 a adus o completă și radicală schimbare a hărții Europei. Austro-Ungaria înfrântă după prăbușirea frontului de la Salonika și cel din Italia, se dezintegrează eliberînd din "închisoarea popoarelor" cehi,slovaci,români,sârbi, coați, sloveni, ruteni, polonezi și italieni. Dintr'o populație de 51 milioane, cît avea imperiul Habsburgic, au rămas 10 milioane de unguri și 12 milioane germani în Austria. Popoarele Austro-Ungariei au refuzat ideea federală sugerată la conferința de la Versailles. La 12 Octombrie, 1918, comitetul Partidului Național Român din Transilvania se întrunește la Oradea sub președinția lui Dr. Mihali și declară voința românilor Transilvăneni de a se uni cu Regatul României.

La 1 Decembrie, 1918, Adunarea Națională a românilor de la Alba Iulia prezidată de Pop de Băsești proclama unirea Transilvaniei cu România.

Adunarea Sașilor din Transilvania a votat în favoarea aceleiași uniri la Mediaș, în 8 Ianuarie 1919, Adunarea Svabilor din Banat adunați la Timișoara la 10 August 1919 a dat glas aceleiași dorinți.

La 28 Noiembrie 1918, la Cernăuți Adunarea Națională a votat în favoarea Unirii Bucovinei cu Regatul României după ce această provincie fusese ruptă Moldovei la 1775.

Cu mult înainte, la 27 Martie 1918, Basarabia decisese unirea cu țara mamă.

Istoria împlinise o aspirație și o luptă milenară a conștiinței daco-romane. Tratatul de pace de la Trianon a fost semnat abia la 20 Iunie 1920 și venea să consfințească o stare de fapt, un fait accompli: Unirea Românilor din Transilvania, Bucovina și Basarabia cu patria mamă pe baza dreptului națiunilor la autodeterminare. Pe lângă acest fapt Europa prezenta o situație favorabilă în anii 1918-1920, întăririi statelor naționale din estul european, având misiunea de-a forma acel "cordon sanitar" de la Baltică la Mediterană destinat să oprească agresiunea ruso-bolsevică.

Unirea realizată la 1 Decembrie 1918, a fost cea de-a doua Mare Unire, rămasă în conștiința românească moment de bucurie și pioasă aniversare.

Mircea MILESCU

DIN TRECUTUL NOSTRU

CĂILE DE LUMINĂ, DE JERTFĂ ȘI DE BIRUINȚĂ ALE NEAMULUI

DE LA INDEPENDENȚĂ LA FĂURIREA STATULUI UNITAR ROMÂN, 1878-1918

Comandor Mircea PETRU

Independența României de acum un veac, a avut un viu răsunet în opinia fraților români din provinciile ce se găseau sub dominația imperiului Austro-Ungar. Nu se proclamase, încă, oficial independența și din datoria sfântă de a da o mână de ajutor fraților de peste munți, apeluri pentru organizarea comitetelor de ajutorare se înregistrează în Transilvania, în Banat și Bucovina, la Sibiu, Brașov, Cernăuți, Suceava, etc.

Solidaritatea și sprijinirea Războiului de Independență s'a concretizat în trei direcții: susținerea materială a războiului, înrolarea de voluntari în armata română și campania de presă și aportul moral la eforturile României.

Entuziasmul creștea la fiecare eveniment care consfințea independența României. Elogiile la adresa politicii României nu conteneau, iar tinerii români din Transilvania, Banat, Maramureș și Bucovina se pregăteau, în grupuri, să treacă frontiera, pentru a se înrola voluntari în armata română, în speranța că năzuințele poporului român de unitate, realizate sub sceptrul Voevodului Mihai Viteazu în 1599-1600 se vor împlini, iarăși, în curând.

Pe măsură ce creștea prestigiul României independente, politica românilor din provinciile de sub dominația Austro-Ungară a devenit mai îndrăzneață.

In acest timp mișcarea de eliberare națională se dezvoltă sub forme diferite în cuprinsul tuturor provinciilor române de sub dominație străină.

Reprezentanții politici al Transilvaniei și Banatului, încrezători în viitorul României independente s'au întrunit la inițiativa lui Gheorghe Pop de Băsești, între 12-14 Mai 1881, la conferința națională de la Sibiu, sub președinția lui Ion Rațiu, Gheorghe Barițiu și Vicențiu Babeș cu scopul de a pune bazele unui puternic "partid național unic" al cărui program punea pe prim plan recâștigarea autonomiei Transilvaniei, dobândirea dreptului de folosire a limbii române în administrație și justiție, numirea funcționarilor români în proporție cu numărul populației, etc.

La această conferință se hotărăște deasemenea întocmirea unui memoriu către curtea imperială din Viena, în care să se arate suferințele și revendicările fundamentale ale românilor.

Intensificarea politicii de asuprire națională determină definitivarea Memoriului în Martie 1892 și depunerea lui de către o delegație formată din aproape 300 de persoane, la cancelaria imperială din Viena, la sfârșitul lunii Mai 1892.

Autorii acestei acțiuni memorandiste erau: Ion Rațiu, Gheorghe Pop de Băsești, Vasile Lucaci și alții.

CONDAMNATII IN PROCESUL "MEMORANDULUI"

Impăratul Francisc Iosif I a refuzat să primească delegația română, iar textul "Memorandului" fără să fie desfăcut este trimis la Budapesta. Represaliile guvernului maghiar împotriva memorandiștilor s'au soldat cu grele condamnări.

In 1913, după al doilea război balcanic, în care politica externă a României a avut un rol decisiv și împăciuitor, diplomația românească ajunge să reprezinte un factor de însemnătate europeană. Datorită așezării sale geografice, cât și prestigiului câștigat dealungul mai multor decenii de diplomație, sub înțeleapta domnie a Regelui Carol I, România, interesează în mod crescând atât puterile din Tripla Alianță cât și pe cei ai Antantei, care căutau să despartă România de Tripla Alianță, ridicând în acest scop problema Transilvaniei.

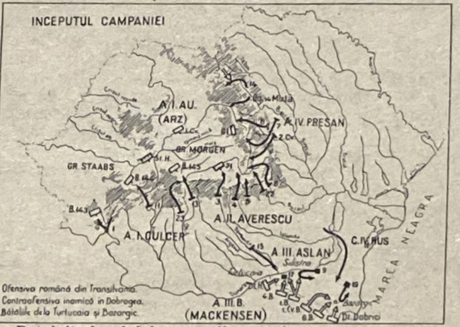
La izbucnirea războiului dintre Austro-Ungaria și Serbia, la 15 Iulie 1914, I.I.C.Brătianu, care de la 4 Ianuarie 1914, luase conducerea guvernului a lăsat în mod voit diplomația franco-rusă, timp de câteva zile, într'o anumită derută, ceeace a determinat pe președintele Franței Raymond Poincare să promită României Transilvania în schimbul neutralității, răspuns pe care guvernul lui I.I.C.Brătianu l-a primit oficial pe ziua de 2 August 1914.

La 10 Octombrie 1914, Regele Carol moare; Ferdinand de Hohenzollern nepotul său, urmează la tron. In perioada neutralității din anii 1914-1916, guvernul liberal condus de Ionel Brătianu încearcă să obțină din partea fiecărui beligerant promisiuni și sprijin, lăsând în același timp deplină libertate acțiunilor și manifestărilor politice care afirmau necesitatea înfăptuirii idealului unirii tuturor românilor.

In urma presiunilor puterilor Antantei, la 6 Iulie 1916, guvernul român este somat "să intervină imediat", "acum ori niciodată" zicea nota, sub amenințarea de a nu se mai garanta nici una din promisiunile făcute mai înainte României.

Trecând peste șovăielile minorității germanofile și poate împotriva dârză a lui Carp, protestând că Hohenzollernii nu pot fi învinși, își atrase din partea Regelui Ferdinand memorabila replică: " Am învins deja pe unul". Guvernul lui Brătianu semnează la 4 August 1916, la București, tratatul de alianță și convenția militară dintre România, pe de o parte și Franța, Anglia, Rusia și Italia, pe de altă parte, luându-și angajamentul să intre în acțiune cel mai târziu până la 15 August. Aliații garantau României satisfacerea pretențiilor ei politice,- până la granițile etnice ale neamului, la apa Tisei- în caz de izbândă comună.

La 14 August 1916 România declară război Austro-Ungariei, pentru realizarea dezideratului "unirea tuturor teritoriilor românești într'un singur stat".

Potrivit planului de operații, majoritatea forțelor armate române trec la ofensivă pe frontul Carpaților. Concentrate de mult aproape de graniță, ocupă defileurile prin surprindere, înlesnind astfel grosului, trecerea munților. Trei zile mai târziu, 12 divizii românești, resping ariergărzile inamice, înaintând în câmpia Transilvaniei, primite cu entuziasm de populația românească din provinciile subjugate.

Urmează contraofensiva germană cu unități bine instruite și cu experiența războiului aduse de pe alte fronturi. La Sud de Dunăre, Armata III-a germano-bulgaro-turcă, sub comanda mareșalului MacKensen, atacă în Dobrogea, în timp ce Armata IX-a germano-austro-ungară sub comanda lui Falkenhayn pornește la contra atac în Septembrie 1916 și înaintând pe Valea Jiului și Oltului se întâlnește cu unitățile mareșalului MacKensen, care trecuseră Dunărea, la Zimnicea și Giurgiu și înaintează spre București pe care-l ocupă la 23 Noiembrie, în timp ce armata română, guvernul și Regele se retrag în Moldova.

Efortul german de a ocupa Moldova a fost oprit de rezistența eroică a armatei române în luptele de la Oituz, Mărești și Mărășești, (6-19 August1917), restabilind gloria militară a armatei române și comandanților ei.

Prăbușirea frontului rus a pus România într'o situație extrem de dificilă. Armata română amenințată nu numai de inamicul din afară, dar și de aliatul din țara sa, e silită să ceară armistițiu la 28 Noiembrie 1917. In urma evenimentelor din Rusia, Basarabia se constitue republică autonomă la 2 Decembrie 1917. Amenințată de bolșevici, la 24 Decembrie 1917, cheamă armata română în ajutor.

La 27 Martie 1918, Sfatul Țării votează unirea Basarabiei cu România, fiind prima provincie ce se unește cu patria mamă.

Intre timp situația generală a războiului se schimbă. Mareșalul Franchet d'Espery, pornind de la Salonic, sparge frontul bulgar, la 15 Sept. 1918, înaintând fulgerător prin spărtura făcută, spre Sofia și Constantinopol. Bulgaria și Turcia capitulează.

In Austro-Ungaria începe o mare neliniște și frământare- e semnalul desagregării imperiului dualist-. La 18 Octombrie 1918, în parlamentul maghiar, Alexandru Vaida Voevod rostește memorabila declarație istorică, ce a uimit întreaga presă mondială...."Comitetul executiv al Partidului Național Român din Transilvania și Ungaria, în calitate de reprezentant al organizației națiunei române... nu recunoaște acestui parlament și acestui guvern îndreptățirea să se prezinte ca reprezentanții ei și nu recunoaște nici unui factor străin dreptul ca, la congresul păcii, să reprezinte interesele națiunii române din Ungaria și Transilvania...."

Evenimentele se precipită. Sfatul național din Bucovina votează la 27 Octombrie 1918, alipirea necondiționată la România.

MAREA ADUNARE NATIONALA DE LA ALBA-IULIA

In ziua de 1 Decembrie, când Regele și Regina însoțiți de Generalul Berthelot se întorc în fruntea trupelor aliate la București, la Alba-Iulia are loc Adunarea națională, sub președinția încercatului luptător G.Pop de Băsești, care proclamă ca primite propunerile făcute de V. Goldiș și motivate de Iuliu Maniu, propuneri citite apoi mulțimei de Episcopul unit Iuliu Hossu: "Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Tara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor la Alba-Iulia în 1 Decembrie 1918, declară unirea acestor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânșii cu România".

La 15 Octombrie 1922, la Alba-Iulia are loc încoronarea Regelui Ferdinand și a Reginei Maria, la care iau parte reprezentanții tuturor provinciilor României Mari.

INCORONAREA REGELUI FERDINAND I SI A REGINEI MARIA, 15 OCTOMBRIE 1922, LA ALBA-IULIA IESIREA DIN CATEDRALA

COLINDE ROMÂNEŞTI

STEAUA SUS RĂSARE

Steaua sus răsare
Ca o taină mare,
Steaua străluceşte,
Şi lumii vesteşte,

Că astăzi Curata,
Prea nevinovata,
Fecioara Maria,
Naşte pe Mesia
In ţara vestită,
Betleem numită.

Magii cum zăriră
Steaua, şi porniră,
Mergând după rază,
Pe Hristos să-L vază.

Şi dacă sosiră,
Indată-L găsiră,
La Dânsul intrară,
Şi-l se închinară.

Cu daruri gătite,
Lui Hristos menite,
Luând fiecare,
Bucurie mare.

DOMNUL ISUS HRISTOS

Nouă azi ne-a răsărit,
Mesia Cel mult dorit,
Domnul Isus Hristos!

Din fecioară s'a născut
Şi cu lapte s'a crescut.
Domnul Isus Hristos!

Cu scutece s'a 'nfăşat,
Şi în braţe s'a purtat,
Domnul Isus Hristos!

Cum e robul s'a smerit,
Şi pe noi ne-a mântuit,
Domnul Isus Hristos!

74. DOMNUL ISUS HRISTOS

(Cântec de stea)

ALLEGRETTO D. G. KIRIAC

MOŞ CRĂCIUN

MODERATO D G KIRIAC

ST. CRUCEANU

STEAUA SUS RĂSARE

(Cântec de stea)

MISCARE POTRIVITĂ, nu prea rar D. G. KIRIAC

FLORILE DALBE

Ia sculaţi, sculaţi, boeri mari,
Florile dalbe,
Că vă vin colindători,
Florile dalbe,
Noaptea pe la cântători
Florile dalbe.

Şi v'aduc pe Dumnezeu,
Florile dalbe,
Să vă apere de rău,
Florile dalbe.

Dumnezeu adevărat,
Florile dalbe,
Soare'n raze luminat
Florile dalbe.

O, CE VESTE MINUNATĂ!

O, ce veste minunată
In Vitleem ni s'arată!
Că a născut Prunc,
Prunc din Duhul Sfânt,
Fecioara Maria;

Că la Vitleem Maria,
Săvârşind călătoria,
In sărac sălaş,
In acest oraş
Ea născut-a pe Hristos!

Pe fiul cel din vecie,
Ce l-a trimes Tatăl mie,
Să se nască
Şi să crească,
Să ne mântuiască!

MÂNTUIRE
DE VRĂJMAŞII NOŞTRI
ŞI DIN MÂNA TUTUROR
CELOR CE NE URĂSC!
LUCA I. 71

BISERICA CREȘTINĂ

„ISUS BIRUITORUL"

Preot Dr. Petre POPESCU

Dumnezeu, din marea sa dragoste a venit în lume, printr'un om, contemporan cu Impăratul August și Ponțiu Pilat, cu Iisus Hristos.

Trimisul Lui a fost om determinat, unul în sensul absolut al cuvântului, cu conștiința umană, cu libertate, condiție istorică și El reprezintă până la sfârșitul veacurilor, darul cel mai mare făcut omenirei.

In istorie, Iisus reprezintă evenimentul incomparabil și definitiv. El reprezintă cheia, de la care lumea și istoria pot să înțeleagă ceea ce sunt. El deține destinul oamenilor și neamurilor.

In lume fiind, El a spus: ''Veniți după Mine, Eu sunt lumina lumii, Eu sunt Calea Adevărul și Viața, Indrăsniți, Eu am biruit lumea''. El s'a pus în fruntea omenirei, în marșul triumfal spre Dumnezeu.

El nu constrânge pe nimeni, El nu ține cu forța pe nimeni. Pe El îl urmează numai cei ce i se încredințează și se angajează cu El, pentru a schimba, transfigura și îndumnezei pe om și omenirea întreagă.

Pe vrăjmași îi binecuvintează, iar violența, ura și negația El o întâmpină cu zâmbetul copilului născut în iesle.

In marșul biruitor, El merge fără trâmbițe, fără planuri cincinale, fără parăzi și fără flori artificiale. El este izvorul mereu proaspăt și mereu actual de lumină, bunătate, omenie și bucurie sufletească.

Impărăția pământească, ce va continua în cer, El și-a întemeiat-o și a făcut să trăiască din legea dragostei: ''Dragostea care rabdă îndelung, care este plină de bunătate, care nu știe de pizmă, care nu se poartă cu necuviință și care se bucură de adevăr'' (I Cor. XIII, 4,5,6). Această Impărăție se alimentează din puterea sacramentală a sfintelor taine și ea este mereu tânără, mereu reînoită și plină de vigoare prin Puterea Duhului.

In istorie, Iisus Hristos a devansat civilizațiile, sistemele sociale și politice. Totul a trecut, totul s'a stins, chiar dacă au rămas pagini de glorie sau cicatrici pe corpul omenirei. Nimic n'a durat. Chiar idolii aclamați ieri, au fost detronați sau uitați. Hristos a rămas, este prezent, este viu cu noi și printre noi, iar cuvântul gânditorului creștin pus în gura lui Iisus, are sens adânc de actualitate: ''Eu am venit ca o rază a soarelui; Eu am venit ca un cuvânt ieșit din inimă; Eu am venit ca parfumul unei flori; Eu am venit ca un râu care țâșnește din izvorul eternității''.

In vremea de azi, când omenirea este turburată ca un ocean în bătaia uraganului, când nesiguranța se strecoară ca furul de noapte până în țările cu mare stabilitate, când neliniștea și frica zilei de mâine dă ocol sufletelor pacinice, iar de departe se aude strigătul celor ce gem în jug, în acest timp Iisus apare din nou pe cerul întunecat și greu ca plumbul și ne spune: ''Veniți după Mine, Eu sunt lumina lumii, Eu sunt Calea, Adevărul și Viața, Indrăsniți, Eu am biruit lumea''. El se oferă din nou lumii și cere să fie urmat și slujit. El ne amintește din nou în cuvinte ca fulgerul, că numai ce se va construi și se va întreprinde pe acest pământ, din îndemnul, sub semnul și din Puterea Duhului, va dura. Restul se va prăbuși și se va spulbera în ticăloșia veacului. Numai în El, omul și neamurile își găsesc sens și adevărata vocație. Restul este deșărtăciunea deșertăciunilor.

Aspectul odios al omenirei de azi poate fi schimbat radical, fără teorii savante, fără opiniile filosofilor, economiștilor, planificatorilor, sociologilor și fără himerele oferite de sistemele politice, prin reîncreștinarea și reeducarea creștină a omului și neamurilor și prin supunerea necondiționată unui singur ''leadership'', Iisus Hristos, venit pe pământ pentru noi și pentru a noastră mântuire.

In lume, Iisus a venit discret. Prunc fiind, a fost atât de amabil și bun încât cel mai timid a îndrăznit să-l ia în brațe. A fost atât de lipsit, încât cel mai sărac a putut să-i dea ceva. In fața lui orgoliul și impertinența au roșit de rușine, iar vanitatea a dispărut în fața paielor din ieslea în care s'a născut. In timpul activității mesianice, a învățat, a mângâiat, a vindecat neputința sufletească și trupească. Cu privirea lui caldă, a liniștit pe cei turburați și chiar valurile mării. Cu mâinile lui pline de milă a mângâiat pe cei în suferință. Pentru noi, El a suferit, a fost chinuit, a fost răstignit și tot pentru noi, ca biruitor a înviat a treia zi. După înălțarea la Cer, dacă ne-ar fi lăsat singuri, toată opera lui de bine facere s'ar fi stins și s'ar fi uitat. Numele lui ar fi fost dat uitării. După două mii de ani nimeni nu și-ar fi adus aminte de El. Iisus a rămas, așa cum ne-a promis, a rămas cu noi, viu, prezent, în miracolul euharistic, iar prin Duhul Sfânt, cei angajați, cei ce cred, continuă minunile făcute de El pe acest pământ. Impărăția lui continuă să înflorească pe acest pământ.

Pe această culme de-a pururi fericită, Iisus venit astăzi pentru noi și pentru a noastră mântuire, ne invită să ne ridicăm cu sufletul, cu credința și moralitatea.

Pe această culme de-a pururi fericită au trăit moșii și strămoșii noștri. Iisus născut în Betleem a dat românului cunoașterea demnității, iar ca act al harului, el și-a înoit chipul său duhovnicesc, fiind om de omenie, cu respect pentru cuvântul dat, primitor de streini, blând, cucernic și iubitor de Dumnezeu până la moarte, așa cum a dovedit-o în vremea de urgie de astăzi.

Fie, ca sensul venirii Lui să-l înțelegem, fie, ca astăzi, când El se naște în cetatea Betleemului și în inimile noastre, să-l primim cu inimă curată, să-l primim în genunchi în bisericile noastre, cu lacrimi de bucurie pentru binefacerile ce ni le-a adus și cu hotărârea nesdruncinată că numai pe El îl vom servi și numai lui ne vom supune.

Cu această dispoziție sufletească, desprinși de tot ce este pământesc și trecător, să spunem și noi, cu cohortele de sfinți, mucenici, mărturisitori, și vrednici slujitori, împreună cu cetele îngerești și toată suflarea pământului: ''Hristos se naște măriți-L; Hristos din ceruri, întâmpinați-L, Hristos pe pământ, înălțați-vă; Cântați Domnului tot pământul''.

Preot Dr. Petre POPESCU

DIN BASARABIA ROBITĂ:

GOSPODINII A.M. LAZAREV, S. AFTENIUC ŞI ALŢI COLABORATORI LA FALSIFICĂRI

Alexandru S. ALDEA

Inainte de dispută doresc să vi-i prezint: A. M. Lazarev este un fel de mare propagandist în actuala Basarabie de sub ocupație sovietică, a fost ministru, rectorul universității din Chișinău, presedintele Academiei de știinte din RSS Moldovenească iar în ultimul timp a fost ales președintele comisiei pentru modificarea constituției RSS Moldovenești(fosta Basarabie plus o mică regiune peste Nistru), cu reședința la Chișinău; S. Afteniuc este autorul a multor articole și cărți, în special asupra ținutului dintre Prut și Nistru. Nu știm dacă vorbesc românește, dar acești gospodini se consideră a fi "moldoveni". S'ar putea să fie după lozinca: "mama rus, tata rus și Ivan moldovean". Ambii și o sumedenie de astfel de moldoveni stau în slujba imperialismului sovietic, în contradicție cu Marx, Engels și Lenin. Pe vremea " reacționarilor ", Karl Marx, Friederich Engels și Ilici Lenin se străduiau să-i deschidă porțile "închisorii popoarelor" (așa se numea Rusia) pentru a elibera popoarele subjugate, iar în timpul nostru A. M. Lazarev, S. Afteniuc și alți "progresiști" apără imperialismul rusesc care în timpurile noastre și-a schimbat numai numele, din cel rusesc se numește sovietic, iar din Rusia a devenit Uniunea Sovietică.

In acest scop A. M. Lazarev a scos o carte voluminoasă cuprinzând aproape 1,000 de pagini, a publicat-o la Chișinău în limba rusă; S. Afteniuc, în mai multe articole, iar în ultimul publicat în Comunistul Moldovei (nr. 8 1977), încearcă ca și A. M. Lazarev (și alții) "să dovedească existența unei fantome în Basarabia, pe care imperialiștii ruși din zilele noastre au botezat-o "Puterea sovietică".

Toată lumea știe că Basarabia până la 1812 a făcut parte din Principatul Român Moldova și că de la 28 Mai 1818 Rusia a anexat-o. Rușii de ieri, ca și cei de astăzi socotesc data de 28 Mai ca o "eliberare", în timp ce toată lumea o cunoaște ca "răpire", printre cei care condamnă răpirea Basarabiei se găsesc chiar Karl Marx și Friederich Engels. Toată lumea mai știe că până la răpire Basarabia era locuită de o populație majoritară formată din români. Se mai știe că rușii până în anul 1918 au pompat acolo "coloniști străini", iar pe români i-au deportat în Siberia, dar totuși în anul 1918 majoritatea o formau românii. Desnaționalizarea Basarabiei este socotită de Rusia de ieri ca și cea de astăzi ca o măsură "progresistă".

Opinia publică mai știe că Ilici Lenin a pornit revoluția comunistă cu lozinca "deschideți porțile închisorii popoarelor din Rusia", și se mai știe că Ilici Lenin, din motive propagandistice a proclamat la câteva zile după revoluție decretul asupra Drepturilor popoarelor din Rusia. Toată lumea știe că populația din Basarabia s'a conformat decretului, declarându-se independentă și cerând alipirea la România. Alipire care a fost confirmată de Marile Puteri ale timpului Anglia, Franța, Italia și Japonia.

La început Rusia n'a ținut cont de voința populației. Rusia sovietică nu dorea fărămițarea imperiului țarist, ci continuarea lui sub alt nume. De aceea nu și-a respectat decretul. Dar în Iunie 1940 în numele cui a cerut Basarabia?

Rușii fie ei țariști pravoslavnici, fie reacționari comuniști au ceva comun: sunt inventivi. Inventează teorii, le răspândesc ca adevăruri pure, le răspândesc cu perseverență până cred si ei jumătate din minciunile lansate. Una în care persistă și astăzi, pusă în circulație de pe vremea țarilor susține că locuitorii din Basarabia ar fi de naționalitate "moldovenească" și că ar fi un popor aparte care n'are nimic comun cu poporul român, ei s'ar numi "moldoveni" și că acești moldoveni ar vorbi "limba moldovenească", o limbă aparte de limba română; "moldoveanul" A. M. Lazarev, susține nerozia în lucrarea sus amintită că "românii în timpul ocupației de 22 de ani ar fi încercat " să românizeze pe moldoveni".

Autorii sovietici susțin că între 27 Martie 1918 și 28 Iunie 1940 Moldova (Basarabia) ar fi fost ocupată de "România regală" și că la 28 Iunie ar fi avut loc o "eliberare" de sub imperialismul românesc". Pentru a susține această nerozie au trebuit să recurgă la o "invenție". Fiindcă acela care revendică un drept trebuie să-l dovedească, a trebuit să-l inventeze! In numele cui putea cere Basarabia dela România?

Drept istoric: nu! Basarabia a făcut parte din comunitatea românească și nu cea rusească!

Drept etnografic: nu! Populația Basarabiei este formată din români și nu din ruși.

Atunci cum?

La 26 Iunie 1940, Rusia a inventat o nouă escrocherie. Molotov, ministrul de externe al Uniunii Sovietice a pretins că în Basarabia ar locui ucraineni și că România ar fi distrus unitatea seculară a Ucrainei". Nici asta n'a prins! A. M. Lazarev constată singur că-i minciună pretenția lui Molotov. Opinia publică știe că în Basarabia populația majoritară o formează românii și mai știe că Basarabia n'a făcut parte nici când din Ucraina. De altfel țarii șterseseră de pe harte Europei Ucraina iar ucrainenilor le fusese interzis să se numească ucraineni în schimb fuseseră botezați "ruși-mici".

Astăzi propagandiștii sovietici nici nu vor să mai audă de neroziile lui Molotov. . inventează altă nerozie. . .

Pentru a duce lumea în eroare și să facă plauzibil că păgubașul este hoț, că nu Rusia sovietică a răpit României un ținut locuit de români, iată că se agață de o nouă excrocherie. Acum propagandisti sovietici susțin că în Basarabia s'ar fi instaurat o formă de stat, pe care o numesc PUTEREA SOVIETICA, că această putere statală ar fi cerut guvernului sovietic să fie primită în statul sovietic, și că guvernul central ar fi aprobat intrarea în fosta închisoare a popoarelor, adică în Rusia sovietică. Numai că,. . Uniunea Sovietică la 26 unie 1940 n'a ținut seamă de părerile așa numiților oameni de știință, preferând să inventeze o excrocherie, deoarece afacerea cu puterea sovietică era și mai nostimă, adică mult mai slabă.

Revenim la calul de bătaie sovietic. A. M. Lazarev, S. Afteniuc, și alți moldoveni de seama lor, susțin cu tenacitate existența fantomei. Anexarea Basarabiei la 26 Iunie 1940 o socotesc "restabilirea puterii sovietice" întreruptă timp de 22 de ani de ocupație, de România regală.

Propagandistii sovietici inventează lozinci. O frază stereotipă o găsim în toate cărțile și articolele scrise la Chișinău: "La sfârșitul lui Decembrie și începutul lui Ianuarie 1918 PUTEREA SOVIETICA a biruit și în Moldova". Alții mai scoliți o fixează între 15 Decembrie și 15 Ianuarie. Nimeni însă din propagandiști nu se obosește să informeze cititorul unde a fost instalată puterea fantomă, cine era șeful ei și din cine era formată. In schimb despre organul reprezentativ din Basarabia "Sfatul Tării", știe toată lumea. Acesta punea în practică decretul semnat de Lenin, adică reintroducerea limbei române în școală și administrație, formarea unui stat național, declararea independenței sale și alipirea la România. A. M. Lazarev iată ce ne mărturisește, probabil din greșală, dar o spune: "Printr'o subapreciere greșită a problemei naționale s'au caracterizat și bolsevicii din Moldova (Basarabia), în special cei din Chișinău. Bolsevicii din Moldova (Basarabia), în Octombrie mijlocul lui Decembrie 1917 n'au ridicat problema vieții de stat național sovietic a poporului moldovean nici la ședințele sovietelor, nici la congresul țăranilor, nici la conferința bolșevicilor frontului românesc, nici la congresul Rumcerodului, nici chiar în propaganda de presă. "Si ca să fim siguri că nu greșim A. M. Lazarev continuă: "Propriu zis, bolsevicii din Moldova (Basarabia) reduceau toate măsurile rezolvării problemelor naționale la introducerea limbei natale (nu române) în învățământul școlar al copiilor".

Tot dela A.M. Lazarev aflăm că bolșevicii au dat ajutor un anumit timp organizației statale Sfatului Tarii. Mai mult, A.M.Lazarev ne mai informează că până în zilele noastre nimeni nu știe când a luat ființă un partid bolsevic în Moldova (Basarabia).

De presupus ar fi, că numai existența unui astfel de partid ar fi inițiat și urmărit înființarea unei astfel de puteri. A.M.Lazarev precizează că bolșevicii din Moldova (Basarabia) urmăreau cam aceleași probleme ca și cei dela Sfatul Tării. Dacă i-a interesat problema națională, iar de problema statală sovietică n'au vrut să știe, întrebăm pe A. M. Lazarev, care cu siguranță nu poate crede nici în minuni și nici în pogorârea duhului sfânt, ce i-au determinat pe bolsevicii indolenți și lipsiți de interese statale sovietice, să se apuce așa din senin, fără planuri, fără scopuri să formeze o putere sovietică și ca această putere sovietică să biruie? Si o face să biruie între 15.12. 1917 și 15.1. 1918! Aici s'au cam încurcat tovarășii, pardon gospodinii, amestecă minciuna cu minciuni și cred că au descoperit adevărul. Minciunile s'au spulberat. O putere sovietică n'a putut exista. Românii încă nu se prostiseră așa de mult încât să dorească a rămâne în închisoare! Puterea sovietică de care vorbesc propagandiștii sovietici este o fantomă care n'a existat! Populația Basarabiei este legată prin grai și prin istorie de ceilalți români. Basarabia a fost și este pământ românesc. Nu-i vina românilor că astăzi se găsesc iarăși și în închisoare, ci a strainilor. Vor reveni însă iarăși în sânul comunității românești! Nu există decât un drept. Acesta nu poate fi călcat la infinit! Toate statele multinaționale s'au prăbușit! Așa cum s'au prăbușit acestea, se va prăbuși și statul multinațional sovietic. Astăzi când se eliberează popoare ce nu știu ce-i libertatea, nu pot fi ținute popoare în închisoare, popoare care au fost odată libere. Credem în libertatea românilor și în prăbușirea temnicerului!

Alexandru S. ALDEA

DANIIL SIHASTRU

Poeme din închisori

Ajuns în vale, pe un râu în spume...
Așa cum scris'a pana de poet,
Bătrânul Ştefan glăsui încet
Către Sihastru, ce-a fugit de lume.

Când am simțit că trupul țării zace
M'am răsucit la Putna în mormânt,
Și-am răsturnat cinci veacuri de pământ
De pe pieptarul meu, să vin încoace.

Au, mă sminteşte ochiul ce se sbate?
Ori nu m'ajută mintea să'nțeleg?
Hotarul țării v'am lăsat întreg,
Şi aflu-acum, Moldova jumătate.

Vândut-ați oare hoardelor de-afară
In târgul vremii, vreuna din moșii?
Eu nu cunosc pe lume avuții
Să poată prețui un colț de țară!

Au, nu cumva pe platoșe, oțelul
S'a ruginit de sutele de ani,
De-au spart făgașul, vechii mei dușmani
Şi-au slobozit din sulițe măcelul.

De ce nu sună ceasul de vecernii
Din pieptul Putnei, clopot neînvins
Ori taci și tu bătrâne ori ți-a stins,
Făclia vieții, viscolele iernii?

Târziu de tot, în noaptea de cărbune
Cu ochii grei de-atâta nepătruns,
Se îndură, sihastrul, cu'n răspuns,
Măria Ta, eram la rugăciune.

Şi nu purta în sufletu-ți sminteală,
Căci nu arcașii și-au ieșit din minți
Precupețind Moldova pe arginți,
Așa cum le purtai în suflet bănuială.

Ei zac în lanțuri, la limanul mării
Şi trag în juguri puse de călăi,
Bicele însă, nu le țin ai tăi
Şi mâna ce lovește nu-i a țării.

Potop hain de neamuri, fără cruce,
Curgând s'au năpustit spre crucea ta,
Dar în zadar se'ncrâncenă spre ea,
Că prea e sus, și nu pot s'o apuce.

Măria Ta, înseninează-ți fața
Arcașii n'au uitat să dea la semn
Așteaptă numai chiotul de'ndemn
Să rupă zaua, să ia'n mâni sâneața.

Şi-atunci vor arde țestele dușmane
Cu vâlvătăi de sânge și de fum,
Şi nu va fi zăgaz nici pe un drum
Să le oprească iureșul, Ştefane.

Şi-ți vor zidi biserică frumoasă
Cât se întinde cerul, coviltir,
Să intre neamu'ntreg sub patrafir
Şi să-l primești împărtășit acasă.

DIN BUCOVINA ROBITĂ:

AICI CERNĂUŢI !

Nicolae LUPAN

Trecuseră cincisprezece ani de la venirea rusilor în Bucovina de Nord și autoritățile locale, cu asentimentul celor din Kiev hotărîră să deschidă un post de radio pentru românii din asa zisa regiune Cernăuți. Biletul de partid al lui Ursu se si făcu simțit. Căci lui i-a fost încredințată organizarea acestui post. Si iată că într'o dimineață de Octombrie'56 populația de limbă română din satele si orasele bucovinene auzi la aparatele de radio:

- Aici Cernăuți!

Si dintr'odată s'au găsit cunoscători ai subtilităților lingvo-politice care au zis că nu e bună enunțarea "Aici Cernăuți", pentru că așa anunță Bucureștiul! La regionala de partid i s'a spus imediat lui Ursu că stația trebuie anunțată așa cum o anunță Moscova pe a ei și Kievul pe a lui. Adică, "Vorbește Cernăuțiul". Alți "binevoitori" ziceau că toponomia slavă a localității atestă numărul plural si de aceea e cazul să se spună "Vorbesc Cernăuții". A fost consultat Chisinăul care răspunse că un exemplu mai bun decât cel al Moscovei nu poate da și, deci, "Vorbesc Cernăuții".

Ursu însă susținea că fiecare limbă are specificul ei, confirmîndu-și punctul de vedere cu "Ici Paris" și "Tu Warșava". Rămase "Aici Cernăuți".

Satele bucovinene românești erau cuprinse de o adevărată euforie. Unii ziceau că "s'au dus rușii", alții susțineau că abea "după asta se vor duce".

La redacție începură să curgă scrisorile radioascultătorilor. Veneau cu sutele în fiecare zi, în timp ce redacția ucraineană primea doar vre'o zece. "Ce bine vorbiți!" - scriau unii. "Ce frumos a cântat Gică Petrescu! Când mai trece pe la Cernăuți să ne spuneți și nouă, ca să venim să-l vedem și să-i mulțumim din suflet pentru plăcerea pe care ne-o face când cântă. . ." - rugau alții: "Nu s'ar putea să cântăm și noi la radio? - întrebau două surori. La oglindă, Țărăncuța sau Pe-al nostru steag. . . Mamei îi place cum cântăm". Toate scrisorile se terminau cu rugămintea de a transmite cutare sau cutare cântec românesc și aproape nici unul rusesc.

Un singur lucru îi nemulțumea pe radioascultători: emisiunile antireligioase. Si zburau la redacție scrisori pline de mânie și amenințări. O delegație de trei țărani în frunte cu un preot veni la tatăl lui Nicolae Ursu cu rugămintea de a fi "întreruptă bătaia de joc față de credința oamenilor", propunând o sumă mare de bani pentru asta. Ion Ursu le zise:

- Sunteți parcă oameni cu știință de carte dar nu vreți să înțelegeți că toți fac ce li se spune. . .

Intr'o zi șeful redacției ucrainene îi aduse lui Ursu un plic din care începu să scoată cu mâinile tremurânde o scrisoare de care era prinsă o insignă comsomolistă strivită cu ciocanul. Chipul lui Lenin dispăruse de pe ea.

"Roșul cu care vă scriu, trădătorilor, nu e cerneală. E sângele meu. Când o să vină ai noștri, Ursule, să știi că primul în care o să bag cuțitul o să fii tu.....Cum puteți spune atâtea minciuni în limba lui Eminescu și Coșbuc despre prietenia de veacuri dintre ruși, ucraineni si moldoveni? Dușmănie - nu prietenie! De ce nu spuneți niciodată că Cernăuțiul e al românilor și nu al rușilor!

- Ce-i de făcut? - întrebă Ursu.

- Am telefonat la comitetul regional de partid, - zise ucraineanul, - și mi s'a spus să traduci scrisoarea și să te duci cu ea la Alexandr Ignatievici. . .

Botnivov Alexandr Ignatievici era prim-secretar al regionalei de partid Cernăuți. Fără un picior și cu cele câteva clase de meserii, acest fost mecanic de stație de mașini și tractoare reuși să bage spaimă în toată Bucovina de Nord si să câștige calificativul de "mână de fier". Ursu îi întinse plicul cu scrisoarea în original, traducerea, insigna ciocănită și vru să-i spună despre ce-i vorba.

- Stiu, - îl întrerupse Botvinov. - Lasă plicul și du-te. Bravo!

- Nu înțeleg, - se fâstâci Ursu.

- Inseamnă că lucrezi bine, - tună vocea secretarului.

Ursu ieși. In urechi îi stăruia rezonanța acelui "bravo!", rostit cu vocea de bas profund a lui Botvinov.

Această "înaltă apreciere" îi servi lui Ursu drept semnal de renunțare la postul de responsabil al radiodifuziunii regionale Cernăuți.

La ieșirea din clădire militarul de pază îi spuse că este rugat să se întoarcă la Botvinov.

Secretara din anticameră îi spuse să între. Ca să pară mai puțin oficial, titularul cabinetului se ridică din fotoliu și mormăind ca un urs porni șchiopătând spre masa de ședințe.

- Vreau să te întreb ceva. . . Tu ești român sau moldovean?

Ursu nu se aștepta la o astfel de întrebare. Gânduri bizare îi săgetară creerul.

- Basarabean, - Alexandr Ignatievici.
- Dar bucovinenii?
- Bucovineni.
- Nu m-ai înțeles. . . Ca naționalitate?

Ursu înțelegea prea bine, dar luat prin surprindere, se fâstâcise.

- Ințelegi care-i socoteala. . . S'a început pașaportizarea și moldovenii din Roșa nu vor să ia pașapoartele.
- De ce?
- Pentru că la rubrica "naționalitatea" li se scrie "moldovean", iar ei susțin că sunt români . . . .

Răsuflând ușurat, Ursu începu să filosofeze:

- Interesant, cum a rezolvat această chestiune regiunea Transcarpatică?

- La ei este mult mai simplu: n'au hotar cu Republica Moldovenească și scriu așa cum este. . . Români și unguri.

Lui Ursu îi plăcu expresia "așa cum este" și se legă de ea:

- Păi să se scrie și la noi așa cum este, Alexandr Ignatievici. . .

- Iese că sunt români?!. . .

- Așa iese, Alexandr Ignatievici, români bucovineni. . .

Trei mii de pașapoarte cu mențiunea "Moldovean" au fost anulate și transcrise cu "naționalitatea - român". Era o mare victorie a țăranilor din suburbia Roșa a orașului Cernăuți. De acest precedent a profitat și populația băștinașă din Hotin, Noua Suliță, localități basarabene trecute în componența regiunii Cernăuți. Cine avea curajul să declare că e român primea pașaport cu "naționalitate română".

Bățui însă întotdeauna a avut două capete. Neputîndu-și găsi un rost mai ca lumea din cauza ucrainizării Cernăuțiului, mulți intelectuali localnici luau drumul Chișinăului. Dar nici aici nu se puteau aranja: din cauza naționalității! Si la prima schimbare a pașaportului bucovinenii deveneau moldoveni.

NICOLAE LUPAN

Plugușor bucovinean

Bună vremea, bună vremea
Seara s'a înserat
Şi-am înoptat cu Sfântul Vasile
Pe la curţi 'nalte luminate,
Pentru boeraşi lucrate.
Mânaţi măi! hăi!

Boerii după masă şedea
Şi 'n cărticică scriea,
La vrabie pe limbă punea
Şi la Sfântu Vasile trămitea.
Mânaţi măi!

Intr'o Joi a pornit
Badea Vasile cu 12 boi,
Boi bourei, la frunte prienei,
Şi la coadă codălbei,
Iuţi ca focul,
Negrii ca corbul.
Şi-a semănat badea grâu de vară,
Până 'n seară
Să răsară,
Până mâne,
Să fie pâne.
Mânaţi măi!

Şi pe unde badea plugul întorcea,
Grâul roşu răsăria,
Şi pe unde grăpa înturna,
Grâul roşu se revărsa.
Şi s'a dus badea la lună,
La săptămână,
Să vază grâul pe sămănătură,
Dar grâul nici mai mic,
Nici mai mare,
Numai bun de secerătoare.
Mânaţi măi!

Copt ca aluna,
Frumos ca spuma,
Spicul ca vrabia,
Grăunte ca mazărea;
Dar badea de bucurie,
A luat o iapă sură,
Şi-a 'ncălecat,
La târg a alergat,
La târgu în vale,
La meşterul cel mare,
Şi-a făcut secerele,
Cu simţi de ghiocele,
Şi mănunchi de floricele,
Ca să nu fie badei jele.
Mânaţi măi!

De la târg a bătut pe la Ceahor,
Şi-a strâns babe şi norori,
Şi moşnegi şi feciori,
Toţi voinici secerători.
Şi i-a pus în capătul pământului,
In potriva vântului,
Ca să lucre, să culeagă,
Grâul frumos să-l aleagă.
Mânaţi măi!

Şi-au strâns spic la spic,
Claire la claie
Şi-au pus pe murga să 'nblătească.
Murga din picioare tropaia,
Şi grâul se 'nblătia,
Din nas strănuta,
Grâul se vântura,
Cu coada se fâţăia,
Şi grâul se felisuia,
Cu gura apuca
Şi grâul 'n sac punea.
Mânaţi măi!

Şi-a strâns din un spic
Un mertic,
Din un snop un oboroc,
Din o claie, o dobaie,
Şi-a strâns o pereche de desagi
Şi-i-a strâns o pereche de desagi
Şi i-a dus la moara codrului,
La capătul Prutului.
Mânaţi măi!

Dar pustia de moară,
Dac. a văzut atâta povară,
A luat roata 'n spinare,
Şi a fugit în Dunărea mare.
Iar cel morăraş,
Era bun meşteraş,
Ş'a încins cu brâul
Şi a luat ciocanul,
Şi a dat cioc, boc,
In un fund de poloboc
Şi-a venit moara la loc,
Şi-a măcinat un tobultoc.
Mânaţi măi!

Moşu, cucoşu, turna în coş,
Şi bunica găină, strângea la făină,
Mătuşa cioara,
Mătura moara,
Dar unchieşul piţigoiul,
Scotea harnic gunoiul.
Şi badea la moară a stat,
Pân' ce grâul-a măcinat.
Un tubultoc el a împlut.
Şi acasă l'a adus.
Mânaţi măi!

Iar leliţa s'a sculat,
Pe ochi negri s'a spălat,
La icoane s'a 'nchinat,
Mânecele-a suflecat,
Şi de cernut s'a apucat.
Şi-a luat o sâtă rară
Rară, rară, de năgară,
Dar i-a părut prea rară,
Şi-a dat-o peste prag afară.
Şi-a alergat tot cu fuga,
Pan' la noi a treia casă,
Şi-a luat o sâtă deasă,
Deasă, deasă, de matasă,
Şi-a cernut şi-a frământat,
Şi zăhar a presărat.
Şi-un colac iute a făcut,
Tot 'n patru împletit,
Cu mursa de miere stropit.
Mânaţi măi!

Şi l'a pus pe flori de nucă,
Cine-a gusta să nu să mai ducă,
Şi l-a pus pe flori de crin,
Ca să-i fie viaţa 'n plin,
Şi l-a pus pe busuioc,
Ca să fie cu noroc.
Şi-apoi l-a pus, ca să coacă
Frumuşel ca să se facă,
Şi l-a pus cu lopata,
Şi l-a scos cu covata.
Şi când l-a scos era frumos,
Frumos ca faţa lui Christos.
Mânaţi măi!

Noi de arat am mai ara,
Dar ne temem c'om însera,
Şi noi nu suntem de pe-aice,
Ci chiar din Neguşina,
Unde-i şepte lei găina.
Suntem de la Câmpulung,
Unde trag fetele 'n plug.
Şi cine le mână,
Chiar baba cea bătrână.
Cu biciuşca când le croieşte,
Tocmai pielea li plesneşte.
Mânaţi măi!

Iar decât să rămânem,
Şi pe-aici să 'nserăm,
Pe la curţile Domniilor-Voastre,
Mai bine pe la bordeele noastre,
Ce-s cu paie acoperite,
Şi cu humă feştelite,
Iar Domniilor-Voastre gospodar,
Să nu ni bănuiţi,
Ci de bine să primiţi,
Şi când vom veni la an,
Să vă găsim tot cu ban,
Să 'nfloriţi, să 'n podobiţi,
Ca merii, caperii,
Ca mijlocul primăverii,
Ca toamna cea bogată
Ce-i cu toate 'ndestulată.
La mulţi ani!
Opriţi măi feciori!
Ha! ho! ha! ho! ha! ho!.

(Din "Colinde din Bucovina". Culese de Issidor Ieşanu. In: "Calendariu pe anul ordinar 1885". Redijat de Calistrat Coca, secretarul Societ. pentru cultură şi literatură româna in Bucovina. Cernauţi: Tip. Archiepiscopală.)

Nuvelă

Descătuşări

Aurel D. BUGARIU

Nuvelă

Intunericul se lăsase de mult peste oraşul alb. Fulgi mari, sburau liniştiţi, aşezându-se peste zăpada veche, întocmai unor fluturaşi obosiţi... Străzile pustii, cu felinarele adormite şi poliţiştii sgribuliţi, îmbrăţişau confetti împrăştiaţi cu nemiluita de mâini curate de îngeri călători.

In odăi luminoase, copiii adunaţi în jurul pomului de Crăciun, cu ochii plini de o bucurie nemărginită, priveau bunătăţile copilăriei lor şi darurile unui moş bătrân şi bun, în timp ce din vârful bradului, se aruncau în gol, steluţe iluzorii. Peste tot, se pogorîse pe aripi catifelate de fulgi, bucuria. Numai în camera şi sufletul lui Iorgu era frig şi tristeţe.

Elev sărac, plecat la *şcolile mari* pentru a-şi câştiga o situaţie, dornic de învăţătură şi lumină, era hărăzit de soartă ca totdeauna să fie trist, îngândurat, lipsit. Pentru el, viaţa era un labirint întunecos la capătul căruia te aştepta lumina şi bucuria. Părinţi n'avea. Muriseră atunci când Iorgu le simţea mai mult nevoia. Şi anii trecuseră.

Era acum la sfârşitul liceului, îndeajuns pregătit pentru „viaţa cea mare"...

Iorgu se ridică de pe scaun, descătuşându-se din lanţele grele ale gândurilor, aruncă pe focul aproape stins câteva aşchii, apoi aprinse lumina. Răsfoi pe rând revistele pe care le primea în schimbul colaborării şi le închise.

Una... două... trei...

Se opri. Pe pagina a doua a unei reviste ce purta numele unui oraş, fotografia lui cu privirile crâncene, îl fixă.

Iorgu, deşi îşi ştia aproape pe dearostul fragmentul acela de nuvelă, totuşi îl mai ceti odată, şi încă odată şi încă...

Era acolo ceva din sufletul lui. Sbuciumul vieţii, dorinţa de moarte, liniştea, eternitatea.

„Crăciunul meu şi al multora ?" Da ! Crăciunul lui, al elevului Iorgu Dimitriu dintr'a opta.

Se aşeză din nou pe scaun, îşi încrucişă braţele pe masă, apoi, îşi culcă fruntea înfierbântată pe ele. Şi din ochii lui mari, negri şi crânceni ca două porţi de iad, lacrimile au început să se prelingă pe obrazul palid şi să cadă în stropi mari peste Crăciunul lui şi al multor alţii...

Adormise...

Când s'a trezit însă, figura lui cu privirile crâncene l-a fixat din nou şi mai insistent. Focul adormise de mult. Lumina lămpei pâlpâia nervos. A stins-o. In acelaş moment însă, la fereastra camerei lui, s'a aprins altă lumină.

Sculaţi, sculaţi, boieri mari
Florile dalbe...

S'a ridicat şi a deschis fereastra.

„Steaua" gătită frumos ca o mireasă, lumina întunericul cu fulgi. Cei trei flăcăi ce o însoţeau, îmbrăcaţi în strae ţărăneşti, vesteau cu vocile lor de argint, minunea cea mare, Naşterea Mântuitorului.

Dumnezeu adevărat,
Florile dalbe...

Cât timp au cântat cei trei colindători, Iorgu a plutit cu gândul peste lumi imateriale, peste lumi de basm şi feerie, trezindu-se brusc, atunci când zurgălăii glasurilor încetaseră.

Cu mişcări repezi, se scotoci prin buzunare.

— Poftim... Aţi cântat foarte frumos...

— Mulţam frumos... Dumnezeu să te răsplătească...

— Staţi măi. Staţi. Aşteptaţi-mă... Merg şi eu cu voi.

Iorgu îşi trase adânc pe cap căciula miţoasă şi năvăli în noaptea albă şi ireală. Se apropie cu paşi mari de colindătorii ce-l aşteptau nedumeriţi.

— Mă... eu n'am fost niciodată cu steaua... şi acu, vreau să merg... să merg cu voi...

— Bine... hai cu noi... Noi am mai fost şi anu.

— Da ! Merg cu voi... Hai s'o luăm la uliţa mare. Pe aici toţi sunt calici.

Cotiră la stânga, apoi după câţiva paşi, Iorgu le zise :

— Aşa. Am ajuns... Incepem...

Era atât de nerăbdător şi atât de setos să vadă cum se va simţi atunci când umblă şi el în colind.

Sculaţi, sculaţi, boeri mari,
Florile dalbe...

Fereastra se deschise violent. Un glas ascuţit de femee, străpunse noaptea ca o lamă rece de cuţit.

— Ei, drăcia dracului... Ce 'nseamnă porcăria asta... Nu daţi pace lumii să se odihnească... la căraţi-vă...

Iorgu s'a făcut mic, ca un puiu de vrabie.

— Hodinirea-i moartă, găzdăriţă.

Fereastra s'a închis.

Iorgu era deziluzionat. Cel dintâi colind în viaţa lui, începuse rău.

— Aici cântăm... E aprinsă lumina... Ne primeşte... Asta e profesorul meu, măi flăcăi... Aşa...

Şi cântecul începu lin, uşor, ca sborul fulgilor de nea.

Sculaţi, sculaţi, boieri mari...

Deodată, camera s'a umplut de lumină multă. Când s'a sfârşit cântarea, poarta s'a deschis.

— Poftiţi înăuntru colindători... Poftiţi...

Au intrat. Ştiau ei, colindătorii, ce-i aşteaptă.

Iorgu şi-a tras mai adânc căciula. Necunoscutul îl atrăgea...

Deodată a rămas înmărmurit. De pe masa profesorului său de filosofie, îl priveau aceeaşi ochi, din aceiaşi revistă cu nume de oraş.

Bău ţuica fierbinte, îşi ridică încet căciula şi-şi trecu mâna prin părul vâlvoiu şi negru ca o noapte de toamnă fără stele.

— Iorgule, tu ?...

— Eu, domnule profesor.

— Şi ceilalţi ?...

— Ceilalţi ?... nişte colindători veniţi dela sat.

— Aaa... Domnul Dimitriu ? (interveni vocea domnişoarei). Chiar adineauri vorbeam despre dumneata, domnule Dimitriu... Mama a plâns când i-am citit bucata dumitale...

— Ştiţi... domnişoară... domnule profesor... eu n'am fost niciodată cu steaua... şi acum, am plecat cu flăcăii ăştia ce mi-au colindat şi mie...

După ce şi-au înfundat buzunarele cu prăjituri şi după ce au dat pe gât încă o duşcă de rachiu cald, profesorul le-a dat o monedă de argint.

— La anul, să ne vedem cu bine colindători... Iorgule, tu mai rămâi.

După ce-i petrecu, profesorul se întoarse spre el, îi dădu un scaun şi-l invită să şează.

— Stai Iorgule.

Iorgu se aşeză. Se aşeză şi profesorul.

— Iorgule, începu profesorul, te-am oprit să te felicit pentru lucrările tale pe care ţi le-am cetit în revista asta. Sunt adevărate perle de gând şi simţire. Fragmentul ăsta, în special, m'a mişcat... Uite... mâine vei lua masa cu noi şi ne vei ceti întreaga nuvelă...

Voi să spună ceva, dar glasul i se înăbuşi...

— Şi Corina are să ne citească ceva. Nu-i aşa Corina ?...

Corina lăsă ruşinată ochii în jos, neştiind ce să răspundă.

Iorgu îi surprinse această mişcare.

„Corina... Corina... Ce nume frumos... Şi ce ochi... Corina..."

— Bine domnule profesor, am să viu. Şi vă mulţumesc din suflet pentru această nemeritată invitaţie...

— Şi ai să ne aduci şi nuvela, domnule Dimitriu ?...

— Am s'o aduc, domnişoară Corina.

Plecă...

Afară, fulgii cântau colinde albe.

S'a reîntors în camera mică şi rece, cu lumina stinsă şi încremeniri de cântece şi vise în fiecare colţ, cu zgomote de vechituri şi miros de sărăcie, aducând ceva din bucuria şi veselia altora, ceva din ceeace lui nu-i aparţinea. Era vesel. Pentru prima oară în viaţa lui era vesel. Şi nu ştia dece. Ii venea să cânte. Tare... Cât mai tare... Să-l audă şi baba Leanca cea surdă, baba asta ce l-a ocrotit în sărăcia ei de atâţia ani, baba asta cu părul nins şi faţa sbârcită, cu auzul pierdut şi vocea plângăreaţă. Ii venea să cânte. Şi totuşi nu cânta. Ii venea să plângă. Şi totuşi nu plângea. Işi pierduse glasul prin nămeţii albi, sau îi rămăsese acolo, în camera profesorului de filosofie, la domnişoara Corina...

Putea el oare să plângă în noaptea naşterii ? Putea. Şi totuşi n'o făcea.

Afară ningea. Ningea cu fulgi mari. Şi el să plângă ? Dece ? De durere ? De bucurie ?... „Mama a plâns când i-am citit bucata dumneatale...

„Mama"... Nu mama lui... Mama lui era moartă. Mama domnişoarei Corina... Corina... Are nume frumos... Şi ochii... Ce ochi frumoşi are domnişoara Corina...

S'a aruncat aşa, îmbrăcat, pe pat. Şi scândurile au gemut dureros, aşa cum geme un sicriu când se aruncă bulgări îngheţaţi deasupra.

Mâine are să se ducă la masa profesorului său. Şi are să le citească o bucată atât de tristă... Tristă ?... Dece tristă ?... Dece nu poate să scrie şi el ceva vesel ? Să facă lumea să râdă cu hohote. Să lăcrimeze râzând.

Era tulburat. Dorea să vie somnul, să-i închidă pleoapele. Somnul însă, îl evita. Se frământa zadarnic. Se întorcea de pe o parte pe cealaltă. Işi apăsa ochii cu palmele până când îndărătul pleoapelor începeau să joace mii de culori în mii de forme.

S'a ridicat. Ii trecuse prin gând ceva. A pipăit cu mâna prin întuneric, pe masă. S'a oprit. Ce căuta ? Nimic ! A căutat să pătrundă cu privirile întunericul. I se părea că în camera sa era totuşi ceva strein.

Pe fereastră, vedea în lumina anemică a felinarului, umbrele fulgilor ce cădeau mari, ca bucăţile de vată din pomul de Crăciun al copilăriei. A zâmbit. A zâmbit fulgilor de afară şi amintirilor din el...

Timpul se scurgea monoton. Era frig. Lumina pătrundea mohorâtă pe ferestrele mici, dând camerei şi mobilelor un aspect fantastic, un aspect de interior de criptă.

Cât să fie oare ceasul ?

Pe masă, la început, abea se putea distinge conturul obiectelor. Pe urmă, încetul cu încetul, lumina s'a înteţit.

Depe cartea cu coperta roşie, ce se odihnea pe masă, se puteau ceti bine literele albe : *Anişoara Odeanu : „Călător din noaptea de ajun"...*

Zorile, i-au închis încet pleoapele.

După terminarea bucăţii, Iorgu s'a ridicat să plece. Văzându-i graba, bătrânul profesor i-a zis :

— Nu te grăbi, Iorgule. Urmează de data aceasta cel de al doilea punct al programului nostru. Nu-i aşa Corina ?

Corina a roşit. A încercat să se scuze că *„n'are bucăţi bune"* şi *„se face de ruşine"*. A insistat însă şi doamna. Corina şi-a luat atunci inima 'n dinţi. A adus câteva hârtii şi a început să citească rar şi melancolic.

Corina făcea poezii de bună calitate. Subiectele nu prea erau ele originale, însă uşurinţa versificării era într'adevăr de admirat.

Iorgu nu se mai sătura privind-o. Ii urmărea atent mişcările buzelor, pleoapelor, mimica feţei. Ea avea faţa albă, fragedă, ireală. Fruntea, perfectă. Părul, galben şi mătăsos. Iar ochii — mai albaştri decât seninul cel mai pur al cerului. Simţea cum o căldură înăbuşitoare îi copleşea trupul. In sufletul lui, se aprindea o lumină mare, necunoscută... I s'a părut că visează, că nimic din ceeace vedea nu era adevărat. Că totul era o fantasmagorie. Până şi Corina, fata aceasta cu buclele de aur şi ochii de cer.

Când a ieşit în strada cu sclipiri de argint viu, a zâmbit ca unei amintiri şi şi-a frecat cu dosul palmelor ochii, ca un copil cuminte, după un vis frumos.

Din ziua aceia, în camera şi sufletul lui, a pogorît lumina.

...Şi timpul a trecut. A venit primăvara cu flori şi frunze noui, cu viaţă. Au venit rândunelele cu soarele pe aripi, cu bucuria'n cioc şi nemărginirea în cristalul ochilor. Sosise primăvara odată cu răvaşul Corinei.

Când, cu mâinile tremurânde de emoţie a deschis plicul roz, lui Iorgu i se păruse că, şi primăvara şi soarele şi rândunelele şi cocoarele îşi luaseră sborul din interiorul lui şi că el, deodată rămăsese gol, avar despuiat de cele mai preţioase daruri. Se înşelase însă. Adevărata primăvara era printre florile scrisorii.

„Mă vei ierta că-mi iau această îndrăzneală de a-ţi scrie, însă, te rog să mă crezi că, nu pot rezista acestei ispite care s'a svârcolit atâta timp în mine. De atunci, din noaptea aceea de Crăciun pe care nu o voiu uita niciodată, am devenit sclava ochilor tăi. De atunci, te port cu lănţişor de gând în suflet, aşa cum port la gât, cu lănţişor de aur, Maria...

Când a terminat, în el începuse să fiarbă şi să se frământe totul, ca lava unui vulcan înaintea erupţiei.

— „Corina, primăvara sufletului meu".

In preajma vacanţei de Paşti, primi o altă scrisoare.

„Sosesc Sâmbătă ora 6 p. m. cu trenul de Timişoara. Nimeni nu ştie şi nu trebuie să ştie. Aşteaptă-mă"...

...Şi Iorgu a aşteptat-o.

Când locomotiva s'a oprit pufăind obosită şi când Corina a apărut pe scara vagonului îmbrăcată în uniforma ei de şcolăriţă, lui Iorgu i s'a părut că asistă la o reprezentaţie cinematografică...

Pe drum, a început s'o întrebe banalităţi. Cum i-a mers la şcoală ? Cum e vieaţa pe acolo ? De ce a ţinut să vie fără să ştie cineva ? De ce n'a anunţat pe domnul profesor... Şi câte multe altele.

Corina, îi răspundea cu vocea ei melancolică la toate şi-l îmbrăţişa cu căldura sufletului ei.

I se părea atât de frumos Iorgu...

— Iorgule, voiu merge la tine... Iată dece am ţinut să viu fără să anunţ pe tata. Te rog foarte mult, să nu mă refuzi. Tu nu ai vrea oare să fim mai mult timp împreună ? Am senzaţia că voiu muri dacă nu-mi voiu satisface această dorinţă.

Iorgu a tresărit. Cum, să vină Corina, îngerul acesta de fată, în camera lui mizerabilă la baba Leanca cea surdă ? Nu. Asta, pentru nimic în lume !...

— Domnişoară Corina... iartă-mă... dar...

— Iorgule, mă refuzi ?

— Nu... dar, să vedeţi...

— Nu mă refuzi ?

— Nu, domnişoară.

— Atunci... merg...

Şi s'au dus.

Pe drum, l-a mai rugat să rupă exasperanta convenţionalitate. Pentru ea cuvântul de „domn" şi „domnişoară" erau prea banale, prea de distanţă...

Când a intrat, a căutat să nu pară surprinsă de cele ce găsea aci, în camera aceluia pe care îl purta în suflet ca pe o icoană vie.

Au început să-şi spună multe...

Lui Iorgu, i se părea atât de stranie şi de bizară această atitudine a Corinei, încât părea stânjenit, neştiind ce să mai creadă. Când a privit-o însă în ochii ei de cer şi când i-a zărit tremurarea fragedă a buzelor şi conturul accentuat al sânilor încătuşaţi şi duri, gânduri fierbinţi au început să i se încolăcească prin minte.

— Corina, primăvara sufletului meu.

— Iorgule...

S'au înlănţuit, şi-au sorbit nectarul de pe buze, nectarul întâiului sărut, apoi s'au despărţit...

A fost cea dintâi descătuşare.

Sărbătorile Paştelui şi vacanţa trecuseră mai repede ca de obiceiu. Peste tot, trecuse duhul reînvierii. Iorgu, desbrăcase uniforma, în locul căreia purta acum haine ţărăneşti, frumos cusute. Era altul. Cu părul vâlvoiu în soare, cu faţa sculptată în bronz, părea mai mult un haiduc, dacă servieta nu l-ar fi trădat. Toţi *octavanii* erau îmbrăcaţi la fel. Parcă Ministerul Educaţiei Naţionale ar fi impus o nouă uniformă.

Zilele până la despărţire, erau limitate. Iorgu simţea fiorul acestei despărţiri. Simţea golul din suflet.

Deacum, va rămâne singur... singur. Toate preocupările lui cotidiene, se vor rezuma deacum înainte la toc, cerneală, hârtie. Işi va aduna amintirile şi le va aşterne frumos pe hârtii multe, cât mai multe. Il durea gândul că familia în care crescuse şi îşi petrecuse cei mai frumoşi ani ai copilăriei, se destrăma. Legătura sufletească ce-i ţinea strâns legaţi, va dispare ea oare ? Il părea rău că era nevoit să se despartă de ceilalţi. Nespus de rău. Atâtea clipe şi amintiri plăcute vor lua fiecare şi le vor duce cu ei, purtându-le toată viaţa. Câte ghiduşii. Câte aventuri. Ar putea oare careva dintre ei să le uite ? Escapadele nocturne şi vizitarea anumitor localuri în corpore, vizitarea nepermisă a cinematografelor, baletelor şi revistelor ce rătăceau din când în când şi în oraşul acesta bătut de nenoroc şi uitat de Dumnezeu, cine le va uita oare ? Dar mai ales dragostele cu elevele dela Gimnaziu, era sigur că vor fi cât mai des şi cât mai viu comentate în variatele ocazii pe cari le va oferi *„a doua viaţă"*.

Cât timp fuseseră încadraţi în categoria de elev, au fost mai mult sau mai puţin pe placul legilor şi al profesorilor. De acum, se simţeau liberi.

— Babă Leano, deacu, mă duc...

— Hi ?... Te duci maică ?... Te duci ?

— Mă duc...

— Apăi, te-i duce maică dacă aşa ţi-e zisa. Ce să-i faci ?...

A intrat în camera lui, în camera de care urma să se despărţească peste câteva zile, în camera care l-a ocrotit atâţia ani dearândul. A privit cu regret şi resemnare obiectele vechi pe care le cunoştea atât de bine : patul de scândură putrezită pe jumătate, cele două tablouri cu scene de vânătoare, masa împestriţată de cerneală...

S'a aşezat greoiu pe scaun. Se simţea atât de bine când şedea aşa, privind locul unde şezuse odinioară Corina, fata cu ochii de cer şi păr bătut în aur. Era ultima şi cea mai frumoasă amintire din viaţa de elev. Ultima iubire a inimii de licean. Ultimele îmbrăţişări.

Fusese atât de frumoasă viaţa aceasta... cu atâtea necunoscute, cu atâtea ocolişuri şi înfiorări...

Se desmetici. Işi aduse aminte că trebuia să facă discursul pentru „banchetul de adio". Trase dinainte-i câteva hârtii, îşi scoase stiloul şi începu să înşire câteva fraze. Le citi. Nu-l mulţumeau deloc. Ghemotoci hârtia şi o aruncă. Incercă din nou să scrie, fără însă să reuşească. N'avea „chef la scris". Şi până la banchet, mai erau abia câteva ore.

Nu putea să scrie nimic. Nu se putea concentra. In vieaţa lui nu putuse să scrie la comandă. Nici acum... Nu ştia ce să facă. Să spună colegilor că n'a putut să scrie ? Au să-l creadă ? N'au să-şi râdă de el ?

Incepu să-şi fixeze în gând ideile pe care le-ar puteta trata. Pe urmă, se hotărî : n'are să-l scrie. Are să-l rostească aşa, cum îl putea înjgheba, la moment.

Imbrăcat în haine anume împrumutate pentru asemenea ocaziuni, Iorgu părăsi locuinţa însoţit de „Micoluţă", prietenul şi colegul de bancă, care-i era nedespărţit.

In faţa Liceului, erau adunaţi şi ceilalţi.

Când apăru Iorgu, în hainele făcute pare că anume pentru el, de cel mai renumit croitor, toţi izbucniră în urale :

— Bravo... Trăiască Iorgu Padişahul... Ura...

— Ce-i cu discursul Iorgule ?... S'a făcut ?...

— Ei, mai încape îndoială, răspunse Iorgu, cu o siguranţă prefăcută.

— Da să-l fi făcut mă... ştii... la mama lui...

După câteva minute de scotocire în van a buzunarelor, Iorgu, necăjit de-abinelea, se bătu cu palma peste frunte :

— ...Episcopia lui de discurs... l-am uitat acasă...

— Şi... ce ne facem ?...

— Nu facem nimic !...

— Cum ? Renunţăm ?

— Ba, nu renunţăm deloc, răspunse colegilor ce se frământau.

— Atunci ?

— Atunci, nimic... Il ştiu din cap.

— Bravo mă. Să ştii că *„eşti leu"*. Vasăzică ultima bucată memorizată ca elev, ţi-a fost : „Discursul de adio"...

După terminarea discrusului şi după nelipsitele strângeri de mână şi felicitări, cari veneau atât din partea colegilor şi a profesorilor, Iorgu îi şopti lui Niculae Vanea, colegul său de bancă, pe care-l desmierda „Micoluţă" :

— Dacă l-aş fi scris, măi Micoluţă, nu făcea doi bani. Aşa...

Cum ? Nu l-ai scris ?

— Păi ce, credeaţi voi că v'aţi găsit nebunul care să vă scrie discursul.

— Păcat că nu l-ai scris, Iorgule. Zău, mare păcat. Rămânea...

— Aha... vrei să spui că rămânea şi cu mai şi în ce literatură păsărească cu un *„discurs de adio"*... Recunosc... mare păcat...

Incepu să râdă desvelindu-şi albeaţa dinţilor.

Profesorul diriginte se ridică încet, grav, îşi şterse ochelarii şi fixându-şi pe rând pe foştii săi elevi, începu să le cuvânte...

A fost prima şi ultima noapte petrecută împreună, elevi şi profesori, în sala mică a unui modest restaurant provincial. Ultima... Cărările vieţii s'au despărţit. Şi cine ştie de se vor mai întâlni vreodată...

II

Toamna îşi cânta trista-i simfonie. Frunzele moarte, se rostogoleau la pământ foşnind dureros. Corina se plimba gânditoare pe aleele parcului din faţa liceului, aşteptându-l pe Iorgu să iese dela ore. Se gândea câtă asemănare între căderea în moarte a frunzelor şi rostogolirea în neant a zilelor. Işi aducea aminte de vizita făcută lui Iorgu, cu ani în urmă, la baba Leanca cea surdă. Apoi reîntâlnirea după câţiva ani pe scările Facultăţii de Litere şi vieaţa de Capitală. Şi acum...

Acum Iorgu era profesor la liceul unde odinioară pe aceleaşi bănci pe care azi îşi tocesc coatele alte generaţii, şi le tocise şi el, altădată. Acum Iorgu era al ei. Il iubea, aşa cum îl iubise totdeauna, şi îl respecta mai mult ca pe oricine. Era soţul ei şi totuşi nu îndrăznise să-i ceară ceva până azi. Făcea tot ceea ce credea el că e bine, tot ceeace-i plăcea lui. Şi nici odată nu-l supăra cu întrebările...

Soneria anunţa sfârşitul ultimei ore. Corina îi asculta glasul de metal, venit parcă din alte lumi. Apoi deodată se desmetici din îmbulzeala gândurilor...

Pe porţile larg deschise ale liceului, izbucnise lava tinereţii, primăvara vieţii şi a visurilor.

Dela fereastra cancelariei, Iorgu îi privea aducându-şi cu drag aminte de clipele când şi el ieşea îmbrăcat în aceiaşi uniformă, pe aceste porţi. Şi acum, i se părea că e tot acelaş. De câteori intra în vre o clasă, cu catalogul la braţ, îi venea să se ducă să se aşeze în banca lui, la locul lui, şi să aştepte cuminte venirea profesorului. Paşii însă, îl conduceau mecanic la catedră.

De câte ori trecea pe coridoare, privirile-i rămâneau un moment pironite pe tablourile şirurilor nesfârşite de absolvenţi. Era însă acolo un tablou care-i aţinea atenţia mai mult. Un tablou care-i amintea de vremile trecute, de năzbâtiile copilăreşti din timpul anilor de şcoală, afacerea cu discursul de adio, despărţirea formală a familiei lor, a cărei durată va zâmbi sarcastic timpului şi spaţiului.

Se uita rând pe rând la toţi colegii de clasă, se întreba ce s'a ales de ei, câţi au învins şi câţi au căzut înfrânţi ?!

Işi aducea aminte cum cu ani în urmă, de pe aceleaşi bănci, a spus şi el aceleaşi cuvinte pe care le-a auzit azi din gura altui elev.

— Domnule Profesor, între catedră şi bancă, între profesor şi elev, este o prăpastie de netrecut.

Şi într'adevăr era.

Zadarnic încerca să se apropie prea mult de sufletul elevului, căci între el şi ei, era interpusă catedra. Nu că ei, profesorii, sunt ceva. Catedra le dă dreptul. Masa ceia hârbuită şi veche, sfidează.

E acelaş lucru ca şi povestea aceia, când mielul printr'o întâmplare oarecare ajunge pe acoperişul staulului. Un lup flămând, ademenit, dă târcoale. Şi bietul miel, se prăpădea de râs, văzând zădărnicia lupului. Lupul însă, s'a oprit şi i-a zis :

— Nemernicule, nu tu îţi baţi joc şi râzi de mine, ci acoperişul pe care te găseşti...

Şi totuşi Iorgu simţea că este singurul şi cel mai simpatizat profesor de către toţi elevii, datorită felului său de a proceda şi de a-şi apropia pe rând sufletele elevilor, dacă nu total, totuşi parţial. Simţea lucrul acesta, îl vedea pe faţa fiecăruia şi era fericit.

Continuare în pag. 20

Umbre pe pereți

GLUME

PENTRU COPII

- Tată să-mi iei și mie o muzicuță de Crăciun!
- Nu-ți iau, micule, că toată ziua ai să-mi țipi cu ea la cap prin casă.
- Ia-mi tată, că am să țip cu ea atunci când matale ai să dormi.

••

Pavel Glonț: - Am auzit că băiatul d-tale este foarte bun la aritmetică.

Neacșu Stirbu - O fi, dar așa aritmetică n'o doresc nimănui:

Imparte cu băieții tot ce găseste de mâncare; înmulțește supărările noastre; îmi scade din viață cu necazurile ce le adună peste capul meu.

••

Mama: Sofica, uite a venit o cucoană la noi, eu îs neîmbrăcată; du-te și spune că nu-s acasă.

Iese Sofia la ușă înaintea cucoanei:

- Mi-a spus mama să vă spun că ea nu e acasă!

••

Mama a dat o turtă dulce la cele două fetițe ale sale: Marioara și Lenuța.

Marioara: - Lenuțo, taie turta drept în două părți. Dacă nu poți așa, atunci cine împarte, ia partea cea mai mică.

Lenuța: - Marioaro, atunci iacă îți dau ție turta dulce, - împarte-o tu.

••

La școală.

Invățătorul povesteste copiilor o minune de pe mare: Un marinar a fost aruncat de pe corabie drept în gura unei balene care l-a înghițit într'o clipă.

- Care dintre voi și-ar putea închipui o minune mai mare ca asta? întreabă învățătorul pe copii.

Colac Tudor din clasa IV se ridică:

- Ar fi o minune mai mare când marinarul ar fi înghițit balena.

••

- Popescule, dă-mi 4 lei cu împrumut.
- N'am, Ionescule, decât 2 lei.

Ionescu: - Bine, dă-i încoa; cu restul îmi rămâi dator.

FETIȚA DIN LIVEZENI

A. IVANOVICI

Cum ieși din Petroșeni, târgul ardelenesc renumit pentru minele sale de cărbuni, pe șoseaua ce duce la frumoasa trecătoare Surduc, pe unde se strecoară Jiul unit în munți, dai de un sătuc numit Livezeni.

Aci, înainte de răsboiu, era învățător un ungur, numit Haragos-Ur, care cu nuiaua în mână îngrozia pe micuții lui elevi, pe cari îi conducea ca un adevărat sergent-major de husari.

Haragos-Ur cu forța și cu minciuna voia să împlânte în sufletele scolarilor săi dragostea pentru "Patria Maghiară" pe deoparte, iar pe dealtă parte disprețul și ura pentru România.

Intr'o zi, Tanito-Ur, domnul învățător, făgădui o răsplată mare aceluia care va da cel mai bun răspuns la întrebarea ce-o va pune. Lucru de mirare! El nici odată nu dădea recompense! Răsplata era un tablou, o foarte frumoasă gravură, care închipuia pe Frantz Iosef, regele Ungariei.

Micuții românași din Livezeni pricepură, dar nu ziseră nimic.

Domnul Haragos începu întrebările, în ungurește bine înțeles, căci astfel se făceau lecțiile.

- Să vedem, Victor, ce iubești tu mai mult pe lume?

- Pe mama, răspunse șiretul Victor.

- Dar tu, Augustin.

- Pe soră-mea.

- Spune tu, Isabela. Gândește-te bine.

- O, eu, pe bunica.

Si fiecare copil, abia ținându-și râsul, spunea pe cine iubește, înțelegând ei foarte bine ce voia Tanito-Ur.

Invățătorul se supără.

- Spune tu, Gaspar, tu care ești ungur adevărat, ce iubeste un ungur mai mult pe pământ? zise el, privind cu dispreț pe ceilalți școlari. El era sigur de răspunsul adevăratului patriot ungur.

Gaspar înaintă mândru și țeapăn, cu mâinele la cusătura pantalonului și zise:

- Ceea ce iubesc mai mult pe acest pământ este papricasul.

Râsetele isbucniră, învățătorul se făcu roșu de mânie. Intorcându-se către Emilia, o drăguță române, sfioasă și plăpândă, zise:

- Haide, Emilia, tu n'ai tată, nici mamă, ești singură pe lume, în țara ta ungurească, adăugă el cu multă tărie. Spune tu, ce iubești mai mult?

- Iubesc România.

Dacă trăsnetul ar fi căzut pe școală tot n'ar fi adus atâta uimire.

Tanito-Ur, tremurând de furie, se sculă în picioare, luă călimara depe catedră și o svârli în capul fetiții, dar nu o nimeri. Emilia, îngrozită de spaimă, căzu jos leșinată.

Invățătorul, turbat de supărare, ieși înjurând pe ungurește.

Conșcolarii duseră pe brațe pe sărmana leșinată, la 'lița Anica, femeia care o crestea.

Emilia fu culcată în pat și doctorul Delean, înstiințat de Victor, alergă la căpătâiul micuței.

Emilia căzu la boală grea. Avea friguri grozave și aiurări. Doctorul o cercetă cu luare aminte. Când lița Anica îi povesti cât de curagioasă a fost fetița și ce răspuns i-a dat domnului învățător, doctorul Delean fu foarte mișcat. El era un bătrân militar, care luptase în războiul Românilor cu Turcii și ar mai fi luptat și acum pentru frații lui Români.

Domnul Delean prinse o dragoste mare pentru Emilia și veghiă multe nopți, împreună cu mătușa Anica la patul copilei.

Un lucru îi părea curios doctorului: Emilia în aiurările sale nu pronunța nici o vorba.

Când trecură frigurile, bunul medic puse câteva întrebări bolnavei, dar ea nu putu să-i răspundă nimic. Emilia dădu să înțeleagă prin semne, că nu mai poate să vorbească. Fetița amuțise.

- Muțenie din cauza fricii, murmură doctorul, groaza de învățătorul acela nemernic. Vindecarea va fi lungă, nesigură, zise el apoi. Poate o altă emoție o va face să vorbească.

Emilia nu s'a mai dus la scoală. Ea rămase lângă mătușa sa. Toți însă veneau pela ea, ca s'o mângâie de nenorocirea ei.

Micuții săi camarazi, înduioșați, născoceau fel de fel de lucruri, ce să-i facă plăcere. Victor se duse într'o dimineață, să-i caute flori în munții de dincolo de graniță, în România. Emilia fu foarte încântată. Ea le puse într'un vas cu apă și, privindu-le, plângea de bucurie.

Augustin nu trecea niciodată pela poarta ei, fără să-i aducă bomboane sau prăjituri.

Isabela i-a adus o carte frumoasă cu vederi din România, iar bătrânul doctor venia foarte des, să vadă pe mica Emilia, care acum îi era prietenă bună.

Intr'o zi a dus-o acasă la el, împreună cu Victor, cu Augustin și cu Isabela. Ajunși acasă, copiii fură duși în camera de lucru a domnului Delean. Doctorul trase un pachet lung dintr'un dulap. Copiii se apropiară curioși. Incet și cu băgare de seamă, Delean desfăcu pachetul.

Deodată se desfășură înaintea lor un drapel mare tricolor, un drapel românesc.

Doctorul le povesti multe istorioare din războaiele Românilor, le arătă harta României și le explică multe lucruri, pe cari copiii le învățaseră greșit sau nu le învățaseră de loc în școala domnului învățător Haragos.

Medicul știa să se facă interesant copiilor, cari nu-l pierdeau din ochi și nu-i scăpau nici o vorbă. Emilia înțelegea tot. Toți se înveseliră și vorbiau însuflețiți. Ce zi frumoasă!

Târziu se despărțiră. Inainte de plecare, copiii mâncară cu poftă clătitele calde și prăjiturile făcute la iuțeală de bătrâna servitoare a d-lui Delean.

Emilia își petrecea bine zilele în mijlocul atâtor prieteni, cari o iubeau.

De câteva zile însă se auzeau prin sat svonuri surde de răsboiu cu România.

Intr'o seară, Emilia și mătușă-sa lucrau, gândindu-se fiecare la răsboiu. Ele fură întrerupte deodată din gândirile lor.

"Răsboiu", strigă Victor, intrând repede pe ușă, "răsboiu!"

Toți rămaseră uimiți, până și vicleana Mâță, care ridică coada și se sburli. Victor povesti că a văzut numeroase trupe austro-ungare cu multe tunuri și mitraliere, trecând prin sat, înspre miazâ-zi, la granița României.

"Desigur că va fi răsboiu" îi spusese doctorul Delean.

- Vom vedea în curând pe Români, zise Victor cu convingere. Emilia aproba, bătând din palme. Dar lelița Anica clătina din cap.

- "Voi nu știți ce e răsboiul, copiii mei". E grozav!" zise ea.

Victor era trist că nu e mare ca să plece și el ca fratele său, ca vărul Ionică și ca mulți alții.

- "Ei au trecut frontiera", zise el încet, "și vor servi în armata română".

"Ce fericiți sunt", adăogă el cu lăcrămile în ochi, "eu, eu n'am noroc".

Emilia îl îmbrățise.

Nu trecu mult și răsboiul se declară. Oamenii auziră mugetul

tunurilor. Intr'o dimineață, Victor veni repede.

El era foarte agitat.

"Iute, iute, Mili, vino" și băiatul o trase afară.

"uite o pasăre, o pasăre frumoasă din România".

In adevăr, un aeroplan sbura deasupra satului. El părea că mângâie casele cu aripile sale și că făgăduieste locuitorilor o liberare apropiată. Apoi dispăru în nori, întovărășit de un stol de rândunele.

Emilia nu putu să scoată nici o vorbă, dar picături mari de lăcrămi îi curgeau pe obraji. Era fericită că văzuse o astfel de pasăre românească.

La câte-va zile, când ridică perdelele, Emilia văzu mulți soldați unguri, fugind prin sat. Căruțe, trăsuri și tunuri se retrăgeau în neorânduială.

Deodată, Emilia văzu o grămadă de prizonieri români, trecând pe șosea. Ea alergă la ei cu flori, neputând să-și arate altfel prietenia sa pentru sărmanii Români, căzuți în robie. Un soldat neamț însă o împinse înapoi cu patul puștii și apoi călcă în picioare florile cele nevinovate. Emilia se duse în casă și plânse mult.

Intr'o dimineață, locuitorii satului fură treziți din somn de o goarnă, care suna un marș repede și vesel. Erau vânătorii români, cari coborau din munte.

Continuare in pag. 20

Umbre pe pereți

GHICITORI

PENTRU COPII

1. Ce trece peste o gârlă
dar tot pe loc stă?

•

2. Care gât n'are carne?

•

3. Inaintea cui toată lumea
Își scoate pălăria?

•

4. Gâscă pe apă
Cu pene din pădure.

* *

Vine-o fiară cornorată,
De mari meșteri lucrată;
Suflet n'are, suflet duce,
De pământ nu se atinge.

•

5. Ochiul dracului,
Moartea omului.

* *

Ce-mi cere, le dau,
La nimeni nu stau.

•

6. Ce lingi în spate
Si face ocolul pământului?

•

7. E un brâu lung, lung,
La capul lui n'ajung.

•

8. Ce n'are capât
Si nu poți lega de gard?

•

9. Dela noi și pân la voi
Tot plăcinte moi.

•

10. Ce nu poți să pui în cui ?
Ce nu poți să pui în pod?

Când iei, crește;
Când pui, scade.

•

11. Cu plug de fier
Ară muntele cu păr.

•

12. Am un lucru dințos
Care mână porcii 'n jos.

•

13. Am o cățea. Când o apuc
de coadă, latră.

•

14. Cinci mulg și cinci aleargă.

•

15. Fuga 'n sus,
Fuga 'n jos,
Vine seara burduhos.

•

16. Bete peste bete,
O mie încheiete.

•

17. Când îl iau de jos plânge
și când îl las, tace.

•

DESLEGARILE

1. Podul. 2. Gâtul sticlei. 3. A bărbierului. 4. Corabia 5. Banul. 6. Marca poștală. 7. Drumul. 8. Drumul. 9. Noroiul (glodul) 10. Groapa 11. Briciul. 12. Pieptenele. 13. Melița. 14. Furca și fusul. 15. Fusul. 16. Ghemul. 17. Lanțul.

DARUL

Mircea Dem. RADULESCU

Au plecat trei Magi odată.
Au plecat trei Magi,
Regi din Asia bogată,
Au plecat trei Magi, odată
Ducând smirnă aromată
Si-aur în desagi.

Prin pustiuri de savană,
Luminați de-o stea,
Prin pustiuri de savană
Legănau în caravană
Visul fără de prihană
Ce-i călăuzea.

Străbătut-au văi fertile,
Săptămâni și luni de zile,
Străbătut-a văi fertile
Caravana de cămile,
Elefanți și-asini. . .

Pe câmpii asiriene,
Evocând măriri
Ei treceau visând, alene,
Privind steaua printre gene
Si-i pândeau, prin noapte, hiene
Gușteri și vampiri. . .

Si ca ei brăzdând savana
Chipul tău mi-era icoana
Ce-mi ilumina savana,
Legănat de caravana
Sufletului meu.

Am pornit și eu spre tine,
Luminat de-o stea,
Steaua dragostei divine,
Ce-mi călăuzea spre tine
Sufletul, ca să-ți închine
Darul ce-ți ducea!

N'aduceam comori nababe,
Aurul cel rar,
Si în loc de-arome-arabe,
Sufleteștile podoabe
Ti-aduceam ca dar. . .

Flori de dor și de credință
Visuri de copil,
Flori de dor și de credință
Infinită suferință,
Tot ce'naltă o ființă
Ti-aduceam umil!....

Si ca Magii, ce'n cetate
Au găsit conac,
La picioarele-adorate
Ale Celei-Prea-Curate
Am depus cu pietate
Darul meu sărac!

PACE

Octavian GOGA

Luna-și picură argintul
Tremurându-l pe fereastră;
Vede-atâta împăcare,
Străjuind căsuța noastră.

Lângă pat zâmbind stă mama
Adormindu-și copilașii.-
Cămășuța cu mătasă
Le-a cusut mâna nănașii.

Numai moșul povestește,
Așezat pe fața vetrii, -
Dumiriți de-o pildă veche
Il ascultă doi cumetri.

Dar auzi! - Cățelul latră
S'aud șopote'n ogradă
Si s'aude supt opincă,
Scârțâitul de zăpadă.

S'a curmat de-odat' povestea
Si-i tăcere multă'n casă, -
Osteniți dorm ochelarii
Pe ceaslovul de pe masă.

Licărind o raz' atinge
Geamul usii de la tindă,
De trei glasuri legănată,
Se'nfripta o colindă...

De supt țol ridică fruntea
Două fețe bucălae. . .
- Blând zâmbește din icoană
Cuviosul Niculaie....

CRĂCIUNUL ÎN POEZIA ROMÂNA

Atât în literatura populară cât și în cea cultă, evenimentul venirii în lume a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, a lăsat urme adânci. Urme de o frumusețe etică și de o întensitate religioasă cum rar pot fi întâlnite la alte popoare.

Poporul a cântat Nașterea noului Mesia în acele simple dar minunate "Colinde" și "Cântece de Stea", dintre care multe datează încă din epoca de formare a poporului român, singurul popor din istoria omenirii care n'a fost convertit la creștinism, ci s'a născut creștin. Aceste "Colinde" și "Cântece de Stea," au fost transmise din gură 'n gură, din tată 'n fiu și din generație în generație, ajungând până la noi.

Incântați de simplitatea și în același timp de frumusețea acestor producții ale geniului popular românesc, poeții neamului nostru din toate timpurile, au preluat aceste forme de poezie religioasă punându-le în tipare noi și dându-le amploare. Aproape că n'a existat poet român care să nu fi cântat în versurile lui, într'o formă sau alta, Nașterea lui Isus. De aceea, putem spune că, atât literatura noastră populară, cât și cea cultă, sunt din cale - afară de bogate în opere de o valoare universală, strâns legate de evenimentul nasterii Domnului.

In paginile acestui număr din ziarul nostru, veți găsi publicate, câteva din aceste poezii scrise de rapsozii Neamului nostru, pe vremea când România era încă România, și nu o Republică socialistă și ateistă. Dacă, între timp, unii dintre ei, au făcut stânga-mprejur, pentru o felie de pâine, aceasta, credem sincer, nu contează, căci, au făcut-o, siliți de dramaticele împrejurări istorice, și, suntem convinși, din simpla necesitate de a supraviețui marele blestem ce s'a abătut asupra țării și poporului român, fără de voia lui.

Să dăm deci Cezarului, ceea ce cu adevărat este al Cezarului. Si asta, fără vre-o umbră de părtinire. Căci, a judeca, înseamnă a fi judecați.

Nicolae NOVAC

COLIND COLINDE

Mihail EMINESCU

Colinde, Colinde,
E vremea colindelor
Căci gheața se'ntinde
Asemeni oglinzilor.
Si tremură brazii
Miscând rămurelele,
Căci noaptea de azi-i
Când scântee stelele.

Se bucur copiii,
Copiii și fetele
De dragul Mariei
Isi pieptănă pletele....
De dragul Mariei
Si-al Mântuitorului
Lucește pe ceruri
O stea călătorului.

COLIND

Radu GYR

A venit și-aici Crăciunul
Să ne mângâie surghiunul.
Cade alba nea
Peste viața mea,
Peste suflet ninge.
Cade alba nea
Peste viața mea
Care-aici se stinge.

Tremură albastre stele
Peste lăcrimile mele.
Dumnezeu de sus
In inimi ne-a pus
Numai lacrimi grele.
Dumnezeu de sus
In inimi ne-a pus
Pâlpâiri de stele. . .

Numai casa mea posacă
A'mpietrit sub promoroacă.
Stăm în besna grea,
Pentru noi nu-i stea,
Cerul nu s'aprinde.
Pentru sgribuliți,
Ingerii grăbiți
Nu aduc colinde.

O Isuse împărate,
Iartă greșeli și păcate.
Vină să închizi ușor
Rănile ce dor,
Visul ni-l descuie.
Noi Te-om aștepta,
Căci pe crucea Ta
Stăm bătuți cu cuie.

Maica Domnului Curată,
Ad'o veste minunată,
Inflorească'n prag
Zâmbetul tău drag
Ca o zi de soare.
Zâmbetul Tău drag
L-așteptăm în prag,
Noi, din închisoare.

Peste fericiri apuse,
Tinde mila Ta Isuse.
Cei din închisori
Te așteaptă'n zori,
Pieptul lor suspină. . .
Cei din închisori
Te-așteaptă în zori
Să le-aduci lumină.

DE SĂRBĂTORI

St. O. IOSIF

Afară-i noapte neagră,vijelie...
Se tânguește vântul prin cotloane
Adoarme-acum, ca un copil cu toane,
Acum pornește iar, plin de mânie.

Eu stau la foc, trudit de insomnie,
Ascult cum bate ploaia în obloane,
Visez...și'n vis mă chiamă dragi icoane
Din țara Doinei, dulcea Românie.

Văd copilași pe ulițele ninse
Umblând cu Steaua și cu Moș Ajunul
Si-aud departe-un cor de glasuri stinse

Aș vrea s'alerg spre ei, să-i strâng în brață,
Să-i dăruesc...dar nu mai e niciunul
Si- lacrimi îmi alunecă pe față...

Descătușări

Aurel D. BUGARIU

Urmare din pag. 17

Ieși.

In parc, Corina-l intâmpină.

— De ce-ai intârziat așa de mult, Iorgule?

— ...Amintirile... dragă... amintirile...

După câtva timp, Corina continuă.

— Știi la ce mă gândeam Iorgule? Uite, eu nu ți-am cerut nimic până azi, acum însă îți cer să-mi răspunzi la o întrebare: de ce nu mai scrii tu nimic? Scria-i doar așa de frumos.

Iorgu a tăcut. N'a răspuns. Nu știa singur ce să mai răspundă, cum nu știa nici dece nu mai scria.

Au inceput din nou colindele albe. Din norii mari și grei, se cern în legănări domoale fulgi albi de nea, ca niște stele mici și plăpânde. Pământul negru și murdar își învelește trupul in mantii albe. Norii își aștern vestmintele peste cari să treacă Isus în venirea lui.

Pare că deodată s'a schimbat fața lumii. După atâtea săptămâni de lapoviță, lumea s'a intețit din nou pe trotuare, fețele din nou s'au înveselit. Copii poartă în spate urmele brușilor, iar doamnele în lungul genelor, urmele fulgilor.

E atât de plăcut să simți cum ți se anină un fulg pe față, să simți cum se topește, să simți urma sărutului lui. In senzualitatea lor, fulgii dau busna spre fericirea de o clipă. Omul devine în asemenea împrejurări punctul de gravitație către care tind aceste frânturi de suflet materializat...

Cel ce n'a simțit sărutul dulce al fulgilor și îmbrățișarea lor fierbinte, nu știe ce inseamnă fericirea. Momentele acestea sunt rare în viața unui om, pentrucă sunt cele mai pline de farmec. Trebue să ști să te înfrățești cu acești cei dintâi fulgi, pentruca să le simți intr'adevăr fiorul.

Trebue să ai in vine sânge roșu și fierbinte, iar buzele să nu-ți fi murmurat decât rugăciuni...

...Și s'a dat vacanța.

Elevii au plecat grăbiți spre casele părinteşti unde erau așteptați cu atâta dor și bucurie. Care din care mai veseli, cu fața roșie de ger, se grăbea să părăsească cât mai repede orașul. Plecau la țară, unde-i aștepta zgomot de sănii, clinchet suav de clopoței, câmpii cu zăpezi virgine.

Profesorul Iorgu Dimitriu, se gândea la toate acestea. Ii era așa de dor de peisagiile rustice. Orașul îl chinuia, îi tocea nervii, îi intuneca orizonturile. Voia să se simtă și el, cel puțin odată, liber intr'adevăr, după un lung șir de ani de viață tristă și monotonă. Avea senzația că se sufocă și dorința de a evada din burgul cu păcate, devenise o necesitate aproape organică.

— Corina, ști ce m'am gândit?... Facem Crăciunul la țară... Ce zici?...

Corina s'a apropiat de el, l-a privit în ochii lui negri și adânci, apoi i-a zis:

— Dacă tu vrei, Iorgule...

A doua zi, au plecat departe de oraș, cât mai departe. In goana lui după liniște, profesorul Iorgu Dimitriu a ales un sat dela marginea județului, acolo unde se oprea drumul de fier.

Dintru început, l-a bucurat nespus de mult așezarea pitorească a satului. Simția in suflet o mulțumire, o descătușare. Nu știa cum să binecuvânte minuta în care a luat hotărîrea acestei dezertări. Era liber acum. Liber de toate grijile și de toate zbuciumările. Nu-l mai apăsa cerul greoiu al orașului. Avea deasupra un cer larg, înalt, transparent.

Avea liniște și pace...

Când a intrat însă în camera care i-a fost recomandată de primarul satului, a tresărit. Un fior i-a străbătut întreg corpul. Capul a inceput să-i ardă, să-l doară cumplit. Era posibil oare? El, colegul lui de școală și de bancă l-a părăsit? Nu-i venea să creadă.

In încăperea goală, vorbele primarului răsunau lugubru:

— Domnule profesor e singura cameră pe care o puteți locui. Niculae, feciorul mătușei Ana și-a reparat-o și și-a făcut-o așa, mai domnească, dupăce s'a reintors dela școli. Da n'o avut norocul s'o locuiască mult, că s'o stins când io fost lumea mai dragă...

Niculae? Da! Niculae... Ii vede fotografia de absolvent pe perete. Și tabloul de sfârșit de an. E chiar alături de el. Și s'a dus. S'a dus acolo de unde nimeni nu se mai poate întoarce. Niculae, prietenul, fratele lui...

— Și ce o avut, maică?

— Nu știu domnule ce o fi avut. Moartea lui, săracu, Dumnezeu să-l ierte... Doctorul o spus că are tifus. Cine mai știe.

Ochii bătrânei s'au umplut de lacrimi. Iorgu simția în suflet o apăsare grea, dureroasă.

Nu! Nu putea să rămâie aci. Il durea locul acesta. Il dureau amintirile. Cum să-și adoarmească trupul, să-și potolească poftele, in patul și camera în care fratele său de suferință și-a trăit ultimele clipe în durerea și spasmele morții?! Asta, pentru nimic în lume...

„Niculae, prietenul și fratele meu, dece te-ai dus așa de timpuriu? Dece chiar tu ai fost acela ce ne-a părăsit mai întâi? Dece?..."

Vocea primarului începu din nou să tremure în tăcerea de mormânt a încăperii.

— Nu știu, domnule profesor, ce o fi avut, da 'nainte de a închide ochii, a vorbit de un prieten. Și până ia ieșit sufletul, a tot îngânat: Iorgule... Iorgule... Fratele meu...

Corina tăcea. Nu știa ce să mai creadă. De câte ori nu ascultase și ea poveștile amintirilor cu „Micoluță". Și acum?

Pe fața lui Iorgu, două lacrimi au inceput să-și tragă brazde.

Nu s'a mai putut stăpâni. Durerea pe care căuta să o înăbușe, a izbucnit:

— Micoluță... Fratele meu... Micoluță...

Primarul a tăcut ochii mari. Bătrânei i-s'a crispat fața. Și Iorgu, cu lacrimi in ochi, le-a povestit amintiri depe băncile școalei.

In aceiași seară însă, a plecat îndărăt, spre oraș. Când s'a suit in sanie, a cerut să meargă până la gară tare, cât mai tare. Il urmărea parcă, fantoma prietenului său.

— „Micoluță frate, iartă-mă că fug de tine și locurile tale, dar această întâlnire dureroasă cu amintirea ta, mi-a turnat plumb în suflet...

S'a reintors la oraș, mai dezolat de cum plecase. Infrânt parcă pentru totdeauna. Golul, imensul gol, abia acum il simția. Abia acum înțelegea catastrofica-i singurătate. Nu știa de unde să apuce viața. Nu mai putea face nimic. Totul i-se părea absurd și învechit. El insuși era ceva vechiu ce trebuia scos din uz. Era sfârșit. Numai putea dormi. Nu mai putea mânca. Simția că așa, nu mai poate trăi. Trebuia să sfârșească odată acest nesfârșit chin. Trebuia să inceteze odată toate sbuciumările sufletești. Trebuia să uite totul. Să simtă odată liniștea deplină, satisfăcătoarea și odihnitoarea liniște, pe care o căutase zadarnic atâta timp.

Nervii ii erau obosiți și tociți. Simția exasperanta lor voință de încordare și oboseala cu care lucra.

Gânduri fierbinți îi dădeau o impresie de perpetuă halucinație. Capul ii era mereu greu, mereu învolburat. Sufletul i se înăbușea in carcera de lut a trupului. O evadare era atât de necesară încât nu se îndoia că ea va sosi cât mai neîntârziat. Nevoia unei liniști imateriale o simțea. Simția deasemenea și imperativul unei contopiri cu veșnicul imens, cu Nirvana. Era sigur că va merge in Nirvana, acolo unde merg numai sufletele alese, acolo, unde omul nu mai simte cătușele grele ale lutului și nici simptomele durerii.

Descătușarea aceasta, o aștepta ca pe ceva salvator. Nu-l mai interesa acum nici școala nici vița. Era în credința luminilor ce se sting, în credința omului dezolat, distrus, invins. Nimic nu-i mai putea da satisfacție. Nimic nu-l mai multumea. Căuta mereu ceva. Un ce, pe care nu-l putea găsi decât în transcendental, în lumea acea ce nu poate fi văzută nici pipăită, care sfidează toate legile fizice și se impune minții omenești ca ceva etern, perfect, nemărginit și atotputernic.

Setea turbată de liniște și infinit il făcea să se avânte cu îndrăsneală și să cugete asupra acestei lumi a metafizicului. Toate preocupările lui, se rezumau la această stare de somnolență și vis. Adeseori, in asemenea momente, avea senzația topirii materiei. Corpul nu-l mai simția, parcă nici nu l-ar fi avut.

Era ușor și gol in înălțarea lui spre țara visului. Deodată, simția însă ceva greu, și se prăbușea din nou în materie.

Jocul acesta, se repeta mereu și părea să nu mai aibe sfârșit...

Și totuși s'a reintors la viață, atunci când credea mai puțin în această reinviere, atunci când la ferestre sunau dulce, zurgălăii luminilor stelare...

Sculați, sculați, boieri mari,
Florile dalbe.
Că vă vin colindători
Noaptea pela cântători
Florile dalbe...

S'a ridicat, a deschis fereastra și a ascultat cântecul de argint, simțind cum în suflet se reaprind pe rând luminile unui Crăciun uitat, când dela fereastra unei camere de mahala, elevul Iorgu Dimitriu, asculta acest cântec al invingerii și descătușării.

— Iți mai aduci aminte Corina de noaptea aceia ireală când ți-am cântat sub fereastră colindul? De noaptea aceia care ne-a unit sufletele noastre albe?...

Corina s'a uitat lung la el și nu știa ce să mai creadă. El a înlănțuit-o, a strâns-o puternic la piept, a sărutat-o. Apoi i-a zis:

— Atât de bine-mi pare că mă regăsesc și că te regăsesc... Corina...

..Și ne mânîne de rău
Florile dalbe...

NOIEMBRIE 1938

FETIȚA DIN LIVEZENI

Urmare din pag. 18

Emilia, vestită de Victor, aleargă întru întâmpinarea lor. Ce fericire! Toți râdeau, plângeau, se sărutau. Drapelele tricolore se ridicară la ferestre; o bucurie mare domnia în sat.

Tot satul se strânsese în jurul Românilor. Soldații fură luați pe la case;frații pregătiră mâncare fraților.

Lelea Anica făcu plăcintă ajutată de Victor și de Emilia o împărți vitejilor soldați.

Bunul doctor era foarte mulțumit.

- E cea mai frumoasă zi din viața mea, zise el soldaților, o mie de ani de când vă așteptăm.

Bravii țărani, minerii din Livezeni, Vulcani și Petroșeni, coborâră la graniță și deteră foc stâlpilor austro-ungari,scoși din pământ de trupele române.

Copiii întinseră o horă îndrăcită, împrejurul flăcărilor, cari se ridicau până la cer, împreună cu sunetele cântecului "Deșteaptă-te, Române, din somnul cel de moarte".

Emilia însă nu-și câștigă vocea, deși doctorul nădăjduia că aceste emoții o vor vindeca.

"O minune mare o va putea lecui" se gândia doctorul. Totuși mă tem că va rămâne mută toată viața".

După câtva timp, satul se liniști și fiecare își luă ocupațiunea lui. Scoala se deschise din nou pentru copilașii români.

Haragos-Tanito-Ur, fugind, fu înlocuit de un tânăr militar, învățător român, care începu școala.

El făcu apelul elevilor.

- Elevul Victor!...

- Aici, răspunse vesel Victor, în limba română. Invățătorul îi dete o carte românească foarte frumoasă si îl sărută. Victor alergă la locul său. Apoi fu rândul lui Augustin, lui Luca, Isabelii, lui Stefan, cari primiră fiecare câte o carte.

Gaspar,cel cu papricașul lipsea. Nu mai era nimeni în catalog. Emilia, care venise si ea la scoală, rămase în mijlocul sălii. Ea nu știa ce să facă. Noul învățător o întrebă:

- Ei bine, mititico, tu cum te numești? Nu ești de aici?

Emilia, cu fruntea încrețită, îl privia, fără să răspunză. Atunci, tânărul militar o întrebă cu bunătate în nemțește:

- 'Poate, nu înțelegi românește? Emilia, la aceste vorbe se roși, fruntea i se încreți și mai mult si ochii se umplură de lacrimi. Strângând din pumni, ea făcu o sforțare mare și zise:

- Eu sunt romancă.

Toată clasa dete un țipăt de bucurie, "Bravo, bravo" se auzi din toate părțile.

Totul se petrecuse repede ca fulgerul. Nici Victor și nici ceilalți copii nu avuseseră timp să explice învățătorului de ce nu răspunde Emilia și să arate insulta ce i-a adusese acesta fără voința lui.

Când i se explică minunea, viteazul soldat sărută pe mica patriotă.

Emilia, după ce se liniști povesti singură învățătorului ceeace se petrecuse mai înainte între ea și Haragos Tanito-Ur.

DATINELE DE CRĂCIUN

După studiul lui D. Gazdaru din revista "Cuget Românesc"

Un nemărginit dor de țară ne cuprinde când ne amintim de frumoasele tradiții românești legate de sărbătoarea Nașterii Domnului. In aceste aspre zile invernale, albe de zăpadă și de ghiață, se desfășoară în lungul și latul țării minunatele noastre obiceiuri perpetuate din moși strămoși.

1. MOS AJUNUL. Ziua de 24 Decembrie este personificată în Moș Ajunul pe care copiii de toate vârstele, în grupe mici, merg să-l vestească disdedimineață pela casele tuturora cu un cântec scurt: Bună dimineața la Moș Ajun!

2. COLINDATUL. Către seară e rândul flăcăilor să cânte colindele, anunțând Nașterea Mântuitorului și făcând urări de sănătate, prosperitate, fericire și viață lungă. Colindele sunt foarte variate ca text și suave ca melodie. In ele și-a găsit folclorul poetic românesc una din cele mai fericite și mai caracteristice expresiuni ale sale. Datina colindatului își trage originea, acolo între Carpați și Dunăre, din primele elemente creștine care au sosit în Dacia odată cu coloniștii lui Traian. Din păgânești cum erau la Roma, aceste obiceiuri au fost adaptate prin creștinism la noua spiritualitate.

Denumirea însăși e latinească; calendae, după cum și sărbătoarea, în cinstea căreia se cânta, poartă numele latinesc de dies creationis (ziua creației) transformat după firea limbii românești în Crăciun. Tot așa din latinescul titionem, a ieșit în românește tăciune, iar din inclinationem: închinăciune.

Dintre cele zece popoare de moștenire romanică (Români, Dalmați, Italieni, Sarzi, Retoromanici, Spanioli, Catalani, Portughezi, Proventiali, Francezi), numai noi numim Nașterea Domnului cu acest nume latin, parcă anume ales ca să ne amintească totodată că neamul nostru s'a creat și latin și creștin în același timp. Celelalte popoare neolatine au derivat numele acestei sărbători împărătești fie dela latinescul Natalem ca în limba italiană Natale și în franceză Noel, fie din Nativitatem ca în spaniolul Navidad.

Cuvântul românesc Crăciun a fost împrumutat de toate neamurile vecine: bulg. Kraciun, ung, karacson, rutean sau ucrainian kereciun și kreciun, ceh, kraciun.

* * *

3. CU STEAU. La 25 Decembrie, în dimineața Crăciunului începe umblatul cu steaua. Tine până la Bobotează. Grupe de câte trei copii, care închipuesc pe cei trei Magi, poartă pe la casele creștinilor o stea făcută din hârtie colorată, în raze, și cu clopoței care sună la fiecare ușoară mișcare cu care se marchează tactul melodiei. Cântecele de stea vestesc Nașterea Domnului, apariția unei stele pe cer, plecarea Magilor și închinarea lor, precum și fuga în Egipt și omorîrea pruncilor.

4. PLUGUSORUL. Altă tradiție este aceea a uratului cu plugușorul în seara de Anul Nou, spre Sfântul Vasile. Versurile, recitate în această urare, cuprind o descriere poetică a activității centrale a țăranului român (aratul, semănatul, seceratul, măcinatul), cu aluzii clare la Impăratul Traian, părintele nației românești.

Echipa de colindători este complectată de acei care plesnesc din harapnice cu pleasna de cânepă și de cei care trag buhaiul. La țară, unii arători ară cu un plug adevărat câte o brazdă prin fața caselor.

5. IROZII sau VICLEIEMUL. Cu irozii sau Vicleiemul umblă numai tinerii care sunt în stare să organizeze un fel de piesă de teatru, asemănătoare cu misterele medievale occidentale, dar complect independentă de acelea și deci de origină românească. Personagiile principale sunt Magii, Irod, Fecioara cu pruncul și Sfântul Iosif. Li se adaogă păstori și soldați și uneori câte un personagiu comic. Obiceiul este mai răspândit în Ardeal. Nu de mult s'a descoperit acolo și un text vechi în limba Secuilor, cu versuri românești ce aparțin acestui "Viflaim", ceeace înseamnă că de la Români obiceiul a fost împrumutat și de alte neamuri conlocuitoare cu noi.

6. CAPRA. In spre Anul Nou flăcăii umblă și cu capra. Unul din ei își pune în spate o piele de capră, sau un covor înflorit care termină la un capăt cu niște fălci de lemn asemănătoare unui bot de capră. Printr'un mecanism simplu, dar ingenios lucrat, ascuns și manevrat de flăcăul care joacă capra, fălcile de lemn sunt puse în mișcare, ca să clămpănească în ritmul unui cântec executat din fluer de un alt flăcău. In jocul ei "capra" face și mișcări comice. Se cântă și colinde, iar în timpul jocului se spun chiuituri.

7. SORCOVA. In dimineața de Anul Nou, copiii merg din casă în casă urând fericire și mulți ani în versuri pe care le recită atingând pe fiecare cu o sorcovă, lucrată din ramuri împodobite cu flori de hârtie. Alții, copii sau chiar oameni mai în vârstă, umblă și cu semănatul, adică aruncă boabe de grâu sau orez asupra celor pe care îi urează;

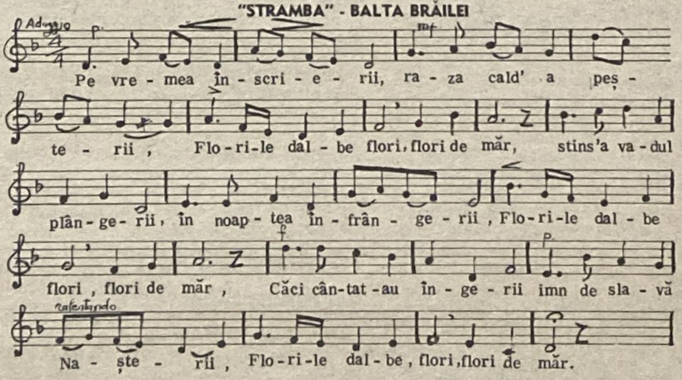
Sorcova, vesela,
Să trăiți, să'mbătrâniți,
Ca un măr, ca un păr,
Ca un fir de trandafir.
Tare ca piatra, iute ca săgeata.
Tare ca fierul, iute ca oțelul.
La anul și la mulți ani!

Niciuneia din tradițiile înșirate mai sus, nu i se poate fixa începutul în timp. Unele vor fi moștenire spirituală dela Traci, altele au făcut parte cu siguranță din zestrea culturală a coloniștilor romani. Poporul dacoromân a țesut cu ele cele mai sublime creații din întreg folclorul poetic european. Neamurile străine, care au venit în atingere cu noi, le-au admirat și s'au înfruptat din ele, înfrumusețându-și propriul lor patrimoniu.

Colindele s'au răspândit, prin ramura românească a Morlachilor, în Serbia și Croația, ajungând până pe coasta Dalmației și chiar prin insulele Adriaticei. Invățații care au studiat aceste regiuni le-au semnalat fără să le cunoască originea. Până și refrenul hai, leroi, ler Doamne a fost împrumutat de slavi. Acesta derivă din alleluia Domine, transformat succesiv în: aleruia Doamne, a lerui Doamne, hai-leroi Doamne. Slavii meridionali l-au auzit în colindele românești și l-au transformat în hoia, lero, dolerije. Așa a fost cunoscut de poeții raguzani din secolele XVI-XVII și încărcat de imaginația acestora cu un sens mitologic. Iar umblatul cu steaua s'a extins tocmai prin occident. In unele regiuni din Friuli, obiceiul a persistat ca o relicvă folclorică, extrem de curioasă în ochii cercetătorilor de tradiții populare din Italia. Azi mai persistă încă în regiunea padovană, ca un fenomen izolat și straniu. Numai acei învățați italieni, care au avut ocazia să vadă obiceiurile de Crăciun ale noastre, chiar la noi în țară, și-au pus întrebarea dacă nu-i vreun raport genetic între steaua românească și această "ciara stella veneta". Astăzi, după ce s'a descoperit un document din secolul XII, care-i atestează pe unii strămoși de-ai Istro-românilor exact prin regiunile unde a fost semnalat și enigmaticul obicei, ne dăm seama că umblatul cu steaua a fost, ca și colindele, nedespărțit de vechea tradiție românească, pe care ramura vestică a Românilor a purtat-o cu ei în lungile lor peregrinări medievale.

CRĂCIUNUL ROBILOR

COLINDUL DEȚINUTILOR DIN COLONIA DE MUNCĂ FORȚAT "STRAMBA" - BALTA BRĂILEI

Pe întinsul stepelor,
Astăzi steaua stelelor (R)
Luminează robilor
Ca pe vremuri Magilor,
Drum spre Sfântul sfinților (R)
Si Domnul Părinților
Florile Dalbe.....

Nașterea Isusului
Cerne floarea visului, (R)
In noaptea întinsului
Pe omătul ninsului. (R)
Si pe geana plânsului
Dă nădejdi învinsului.
Florile Dalbe....

Cuvintele și melodia de învățătorul Ștefan Tumurug, mort din lipsă de îngrijire medicală și îngropat în aceeași colonie de muncă, în toamna anului 1960.

DIN VIAȚA NOASTRĂ:

AUZITE, VĂZUTE, ȘI PĂȚITE

SUFLET BUN DE ROMÂN-AMERICAN

Un colector vine și șoptește ceva la urechea părintelui P.Gemănaru care tocmai terminase predica.

"Am fost informat, spune părintele, că s'au găsit în colectă două hârtii a $ 50.

Dacă au fost date din greșală, le vom da înapoi, dacă au fost date ca donație,rugăm să știm cine le-a dat și să-i dăm o chitanță".

A urmat banchetul, iar după banchet l-am întrebat pe părintele dacă s'a lămurit misterul celor douăbancnote.

Nu, răspunde părintele mândru de credincioșii lui din Hollywood, Fla.

La fel și la biserica Sf. Maria din Dearborn (păr. I. Aron), s'au găsit acum patru ani o mie în colectă iar acum un an altă donație anonimă de $ 500.

Preotul n'o ști cine i-a donat, dar Dumnezeu îi știe !

CU CE SE OCUPĂ AMBASADORII!

Salem, Ohio--25 Ianuarie 1973. Un membru al Uniunii și Ligii se scoală din pat ca să răspundă la telefon. Era ora 3.00 A.M.

- Cine-i ?

- Aci ambasadorul Cornel Bogdan din Washington, (Unul era somnoros; celalt.. după o recepție !)

Uite de ce te-am chemat, explică așa zisul "reprezentant" al României "amicului" său activ în treburile românești.

Mâine este ziua de naștere a lui Ceaușescu.Insistă pe lângă John Popescu,(pres. U. și L.) ca să-i trimită o felicitare din partea românilor-americani.

La câteva minute prietenul lui Cornel din Salem a chemat la telefon pe John Popescu din Chicago, mărturisindu-i dorința ambasadorului.

Dar președintele Uniunii și Ligii de atunci și-a menținut prestigiul: A refuzat să-l felicite pe Niculiță.

CUM SE GÂNDEA ACUM TREI DECENII

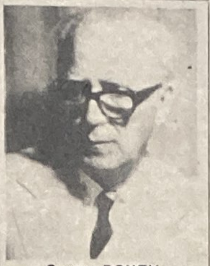
După război Mike Kirilă (azi director de bancă în Detroit) s'a întors în Statele Unite și a fost luat în armata țării lui de naștere.

Adeseori Mike povestea camarazilor cum se poartă comuniștii. Erau tineri care nu văzuseră războiul (1947) și ei credeau că trupele rusești "Eliberase Europa".

- Dacă comunismul ar fi așa de rău, l-a confruntat odată un ofițer, atunci de ce poporul n'a votat să schimbe guvernul ?

CINE-I MOȘIERUL?

Foștii politicieni Pamfil Riposanu, Emil Ghilezeanu și G. Alimănișteanu își cumpăraseră o "fermă" lângă Washington, și doreau să-și închine restul vieții ciupercilor (cam prin anul 1948).

George DONEV

Dar poți să ei un politician și să-l pui la ciuperci că el tot politician rămâne!

Gândul lor era la Washington unde se duceau des să-și vadă prietenii.

Pentru o zi, cel plecat, devenea "do'n ministr". Era condus la gară de șofer(toți trei aveau mașină); iar celalt amic ducea "valiza diplomatică", adeseori umplută cu castraveți și ouă.

Seful gării era deprins să vadă moșieri, dar totuși i s'a părut ceva ciudat:

Boierul de alaltăieri, fusese șofer și azi era hamal; iar hamalul de ieri era boierul de azi !

Până la urmă n'a mai putut răbda și i-a întrebat:

- Care din voi trei este adevăratul moșier ?

MĂRTURISIREA UNUI DEZERTOR!!

După declararea războiului (7 Dec.1941) străinii din Statele Unite au căpătat drept de lucru și, în acelaș timp, anumite datorii civice.

Veste bună și, imediat, am inundat agențiile de plasare și intreprinderile particulare cu cereri, oferindu-mi timpul în schimbul dolarilor.

După două săptămâni de alergătură mi s'a oferit un serviciu, l-am luat, și n'am mai dat atenție la restul răspunsurilor.

O singură agenție care, după titlu , îmi spunea că se specializase în a "selecta servicii", continua să-mi scrie și eu continuam să-i arunc scrisorile nedesfăcute.

Traducerea exactă a acestei agenții încăpățânate am căpătat-o dela un agent al F.B.I-ului, care a ținut să mă cunoască personal ! "Selectiv Service", afirma el cu convingere, înseamnă "Cercul de Recrutare" și nu se ocupă cu problema "selecționării serviciilor" somerilor; iar eu, conform legii, eram dezertor !

Când a înțeles confuzia mea (cu ajutorul dicționarului și al unui translator) a râs, a chemat la telefon "Cercul de Recrutare", și mi-a dat instrucțiuni scrise: ce autobuz să iau, unde să mă dau jos, cu cine să vorbesc, plus numărul lui de telefon...dacă mă rătăcesc.

Nu m'am rătăcit, iar la Cercul de Recrutare, după ce mi-a complectat fișa, o domnișoară, îmi spune râzând:

- George, vei primi o altă scrisoare, te rog s'o citești.

De atunci desfac toate scrisorile !

AUGUSTIN BIDIAN

Când am aflat de moartea lui Gusti, la 28 August 1977, m'am gândit la Ion Fleșeriu, care acum vreo 6 luni ne-a părăsit și el. La lumânările ce se stâng una câte una.

Fleșeriu tocmai publicase o carte de Amintiri, scrisă domol, ca apele adânci și acolo vorbea mult de "fratele Bidianu", coleg de avocatură în Sibiu și mai ales camarad în cea mai frumoasă luptă care s'a dat în Tara Românească pentru a face din ea ceva "ca soarele sfânt de pe cer".

Asta a fost, lupta aceasta, toată viața lui Augustin Bidian, dela prezența lui în viața studențească dela Cluj și mai apoi în Sibiu și alături de Căpitan, la București, prin lagăre, prin prigoane, închisori și asupriri.

La Cluj a cunoscut pe Ionel Moța. Au fost prieteni, cu inimile calde, deschise, duși de acelaș ideal și luptând fără să se îndoiască un moment de frumusețea lui.

Dela Ionel Moța, a trecut la Corneliu Codreanu, și au fost până la jertfa din noaptea de Sf. Andrei, aproape. Gusti, mai liniștit, totdeauna cu întrebări dacă lucrurile sunt bine sau nu făcute, a putut să fie un sfătuitor și mai ales cineva care servea de piatră de încercare pentru multe din inițiativele Căpitanului. Cu prilejul pactului cu Maniu din 1937, Gusti a avut la început o reacțiune de surpriză, de neînțelegere, pentru ca imediat când a luat contact cu el, să priceapă fondul adânc al acestei acțiuni și să-i fie de ajutor tocmai pentrucă cunoștea bine felul ardelenesc de a gândi a lui Juliu Maniu.

Bidian , a fost totdeauna prezent, calm, puternic, hotărât și în nici un moment nu a căutat pace, ascunzișuri pentru el sau pentru gândurile lui.

In Sibiu, din inițiativa lui s'au tipărit cele dintâi mari cărți legionare. Cea dintâi, în cinstea lui Moța, Craniile de Lemn și apoi cea dintâi ediție a cărții de căpătâi a lumii legionare; Pentru Legionari. De la distanța atâtor ani, pare un lucru ușor și fără de importanță, dar în anii aceia de asupriri, de permanentă supraveghere polițistă a tot ce era legionar, au fost lucruri extraordinare. Tot la Sibiu, și tot cu grija lui, apăruse înainte Cărticica Sefului de Cuib și mai târziu, amintirile din luptele din Spania ale lui Totu.

După 1938, după moartea Căpitanului, Bidian a căutat să rămână pe aceeași linie dreaptă, clară, fără de nici o îndoială că se află pe adevărata linie de luptă și credință.

A trecut așa prin anii 1939-40, nu s'a turburat de toate cele ce au venit în anii turburi ai istoriei românești, 1944, 1946, 1947. A stat în închisorile lui Groza, lui Gheorghiu Dej și nu s'a plâns de nimic și nu a pierdut nimic din credința lui cea mare, chiar când la asupririle fizice s'au adăugat cele asupra familiei lui, copiilor, cărora nu li s'a permis să meargă la școală, să aibe slujbe.

Până la urmă, ca toți marii luptători, chiar și dușmanii lui, care au rămas dușmani până în ultimul moment, au ajuns să-l respecte, deși nici un moment nu l-au lăsat în pace.

Ultimii ani i-a petrecut la Sibiu, o figură frumoasă, mare, un semn pentru cei ce l-au cunoscut și pentru cei ce au venit mai târziu, de ceeace e un adevărat exemplar de "om nou".

Revenind la Ion Fleșeriu, și dela el la Augustin Bidian , e clar că trecerea lor la cele veșnice, e numai o altă formă de a continua o luptă. Exemplul vieții lor e permanent, o temelie pe care adevărata Țară Românească de Totdeauna, poate să crească și va crește când va veni vremea, o vreme ce va veni, pentrucă nu poate fi zadarnică viața de luptă și sacrificii a atâtora, printre care Bidian , a fost una dintre figurile cele mai alese.

Nicolae PETRA

O SUTĂ DE ANI DE LA NAŞTEREA LUI TIBERIU BREDICEANU

(2 Aprilie 1877-19 Decembrie 1968)

'Pentru a scrie despre Enescu" - spunea contele de Saint-Aulaire - "trebuie să-ți înmoi penița în fulger, eclipsă și roua", iar pentru a-l evoca pe Mozart trebuie să ți-o înmoi-după expresia lui Diderot- în curcubeu. Spre a folosi acelaşi limbaj, cred că acel care va voi să scrie despre Tiberiu Brediceanu va trebui să-și înmoaie pana în tricolorul românesc. Căci, prin neobosita sa activitate de folclorist, Tiberiu Brediceanu a fost acela care, într'o vreme când folclorul era încă în fașă ca disciplină stiințifică, a reușit să culeagă de pe aproape întreg teritoriul locuit de români peste două mii de melodii populare și variante ale acestora.

Predilecția pentru muzică a moștenit-o dela părinți:tatăl său Coriolan Brediceanu, a fost un bărbat cu multiple înclinații artistice, iar mama sa a avut o cultură muzicală aleasă.

Născut la 2 Aprilie 1877, la Lugoj, Tiberiu Brediceanu a fost cuprins încă de copil de vraja cântecului bănățean. Pe băncile liceului, la Blaj, Iacob Mureșianu l-a inițiat în tainele compoziției și l-a determinat să se devoteze activității de cercetător al folclorului, convins că "muzica noastră populară reprezintă un factor principal de civilizație, ca o a doua limbă prin care ne mai putem manifesta ca români în aceste grele timpuri de persecuțiune" (din "Precuvântarea" lui Iacob Muresianu la Nr. 1 al revistei "Musa Română - 1894).

Timp de aproape 50 de ani, Brediceanu a colindat provinciile românești culegând textele și muzica direct de la țarani. Tot el a prelucrat apoi această muzică pentru a o difuza în cercuri mai largi decât cele ale specialiștilor.

De pe urma activității creatoare a lui Brediceanu ne-au rămas mai multe lucrări, dintre care cele mai importante sunt: "La șezătoare" - "Seara mare" și "La seceriș", scene lirice în care cântecele și dansurile populare se îmbină într'un tot organic cu partea vocală și instrumentală compusă de Brediceanu.

Printre activitățile multilaterale ale lui Tiberiu Brediceanu mai sunt de amintit aceea de publicist, de critic muzical, de inițiator și organizator al unor instituții muzicale ca Opera Română și Conservatorul din Cluj, Conservatorul "Astra" din Brașov, precum și de director al Operei din București.

Marcel NICOLAU

CRONICA TIMPULUI

8 DECEMBRIE

MAJUSCULE SI MINUSCULE

Una dintre cele mai importante reforme ortografice introduse de comuniștii din România este că Dumnezeu se scrie cu "d" mic și partid cu "P" mare. (Cuvintele " comunist" și " Român " sunt foarte greu de scris împreună. Nu poți să spui "Români comuniști" fiindcă niciun Român nu este comunist. Dacă spui "Comunisti români" sună ceva mai bine, dar tot nu este corect. Căci ar presupune că persoanele respective sunt în subsidiar pe undeva și Români, ceeace nu este cazul. Cele două cuvinte fiind antagoniste și neputându-se suporta alături, a trebuit să introduc între ele un cuvânt tampon: din).

Dar dece trebuie să scrim Partid (cu majusculă) ?

Foarte simplu. Pentrucă Partidul este Atotputernic, Atotștiitor și Omniprezent. Pentrucă El nu greșește niciodată. Pentru că El are grijă de noi toți. Pentrucă El este sacrosanct.

Si dacă Partidul are toate aceste însușiri și prerogative supreme, ce-i mai rămâne lui Dumnezeu ?

Nu-i mai rămâne decât să accepte să fie degradat și să se mulțumească să fie scris cu literă mică, afară de cazul când este așezat lângă persoana unui membru marcant de Partid ca Popescu-Dumnezeu.

16 DECEMBRIE

AUTOSUGESTIE

Emile Coue, inventatorul metodei de vindecare prin autosugestie, a avut niște prozeliți neașteptați: marxiștii.

Ei spun într-una; conomia noastră merge bine, merge și mai bine, merge din ce în ce mai bine, merge cum nu se poate mai bine.

Si totuși minunea nu se întâmplă. Ea merge din ce în ce mai prost.

Ei spun: salariile muncitorilor noștri cresc, sunt și mai mari, sunt din ce în ce mai mari.

Dar ele devin tot mai mici.

Ei spun: producția noastră de grâu este foarte mare, este tot mai mare, este așa de mare încât a bătut toate recordurile.

Dar când vor să facă pâinea, constată că trebuie să cumpere grâul de la capitaliști.

Metoda lui Coue nu merge.

Probabil că între fenomenele psihice și cele economice este o oarecare diferență.

25 DECEMBRIE

MOŞ GERILĂ CONTRA LUI MOŞ CRĂCIUN

Toți copii din lume așteptă în noaptea de Crăciun, bineînțeles, pe Moș Crăciun.Dar în România copiii așteaptă de Sărbătorile de iarnă pe Moș Gerilă. Si Moș Gerilă vine, dar nu prea vine. Căci a doua zi părinții trebuie să se scoale la 6 dimineața ca să se ducă la serviciu. Si nici nu prea au ce să le pună în pom, că n'au de unde. Sau dacă totuși vine, le aduce în loc de jucării și alviță o broșură cu "Societatea socialistă multilateral desvoltată de N. Ceaușescu", că tot n'are ce să facă cu ea.

In definitiv, dece o fi fost reconsiderat și acest moș simpatic, care nu făcea rău nimănui ?

Ca să nu mai fim mistici ?

Dar dacă e vorba să nu mai fim mistici, atunci dece să credem că (scuzați) Karl Marx este Dumnezeu și Lenin profetul său ? Dece să-i purtăm la procesiuni ca pe sfintele moaște, să ne închinăm la ei și să le cântăm imnuri de slavă ?

Dece să credem că (scuzați) Capitalul este literă de Evanghelie, care trebuie crezută și nu cercetată ?

Sub sancțiunea de erezie și ardere pe rug ?

p. conf. B Vlad ANGELESCU

DICTATURA DE TIP STALINIST DIN ROMÂNIA

Miron BUTARIU

Marele ziar francez "Le Monde" din Paris, în ediția sa lunară din Octombrie 1977, publică un lung și foarte documentat articol despre stările de lucruri din România, din vara anului 1977. Articolul a fost scris de ziariștii Maurice T. Machino și Fadela M'Rabet, care au petrecut câteva săptămâni în România. In afară de aceasta s'au verificat constatările lor, prin datele culese din publicații adecvate care au apărut în lumea liberă. Titlul articolului "România: Un "socialism autoritar"; subliniază faptul - dealtcum foarte bine documentat în cuprinsul articolului, că regimul politic din România, este în fapt o dictatură personală a Președintelui, înconjurat de familia sa. Rapida desvoltare economică, extinderea schimburilor comerciale cu Occidentul și controlul spiritelor, sunt făcute numai pentru întărirea unui "stalinism național". Industrializarea forțată, mânată dintr'un spirit de falsă mândrie națională, scoasă cu multă emfază în evidență, de multe ori când nu este cazul, au făcut ca "1/3 din venitul național să fie investit în industrie" și ca datoriile externe să se ridice la suma astronomică de "trei miliarde de dolari". Pe de altă parte, în ultimii ani au fost create o duzină de intreprinderi, cu capital mixt-49 % străin și 51 % românesc- pentru diverse produse industriale; pentrucă în România mâna de lucru este ieftină; bineînțeles din cauză că muncitorii sunt siliți să lucreze pe salarii de mizerie.

Industrializarea rapidă a făcut ca țăranii să părăsească pământurile lor și natural, viața de înregimentare în colectivele agricole și să plece în orașe, ca muncitori în intreprinderi. Pământurile în 95% au fost colectivizate, rămânând în proprietate privată numai 5% în părțile muntose. Producția în colective este foarte redusă, pentrucă pe de o parte munca în cea mai mare parte este prestată de oameni bătrâni și femei, care sunt obligați să facă cel puțin 200 de zile lucrătoare pe an.

In restul timpului își cultivă lotul privat, care variază între 500 și 1500 metri pătrați. Din cultura acestor loturi - vegetale, vite, păsări, se acoperă mai mult ca "jumătate din aprovizionarea orașelor"; fapt ce face deplină dovadă a falimentului colectivizării forțate a agriculturii.

Dupăcum regimul își înobilează politica sa prin promisiunea că se străduește să creeze un om nou, deocamdată vrea să insufle în oameni ideia de a "face totul pentru a produce cât mai mult". In România până și copii începând dela vârsta de "12 ani sunt producători". Scoala - spunea un învățător- este o unitate de producție", ca atare atât în școlile primare, cât și în universități tendința este să formeze "buni cetățeni" cu "mentalitate productivistă". Se vede însă că școala n'a reușit nici pe departe să ajungă la această creație, deoarece în toate uzinele găsești panouri enorme care arată că cei ce lipsesc dela lucru, sunt pedepsiți: "pentru absență de 8 ore cu 51 lei și 67 lei din prime", adică cu 118 lei; care este salariul mediu pe 2-3 zile.

Năvala țăranilor la orașe și "navetiștii" - muncitorii care locuesc la țară și pleacă zilnic la orașe - a creat o stare de lucruri foarte îngrijorătoare. Articolul citează spusele sociologului Octavian Boiangiu, care a afirmat că. . . "Omul care are familia sa la țară, care lucrează în uzină șase zile pe săptămână într'un oraș, nu știe prea bine cine este.

El n'are decât un singur țel, să câștige cât mai mult, lipsindu-se de foarte multe lucruri, ca să revină la țară, să-și construiască o casă și dacă e nevoe să mai lucreze pe vre'un șantier din apropiere pentru câțiva ani. "Navetiștii" noștri în oarecare măsură se aseamănă cu lucrătorii voștri imigranți, cu deosebire că ai noștri sunt nomanzi în propria lor țară".

Cât privește viața în orașe este dominată de criza de locuințe, deoarece "urbanizarea n'a ținut pas cu industrializarea ". De aceea este interzisă reședința pentru noi veniți în orașele "București, Cluj, Brașov", chiar în casa părinților, pentrucă conform dispozițiilor sunt obligați să-și anunțe mutarea, în timp de 48 ore, la "administratorul blocului, care ține cartea de imobil a locatarilor". Pentru a înmulți construcțiile de noi locuințe, cel ce câștigă "mai mult ca 3000 lei pe lună este obligat să cumpere un apartament" la o valoare medie de 70,000 lei, să plătească 25% din preț, pe care i-l acordă instituția, cu o dobândă de 8% și restul i se reține din salariu. In 20 de ani de obicei plătește între 500 și 200 lei pe lună.

Cum este de așteptat într'o asemenea lume domnește favoritismul și politica personală; sau cum se arată în subtitlul articolului: " Mașinile Mercedes și Codul privilegiilor, de clasă". Aceasta nouă clasă specifică și care întrece mult prin cinism, nepăsare și goana după plăceri pe aceea descrisă de Milovan Diiles trăește izolată de restul populației, într'un cartier special păzit cu mare rigurozitate de poliție: încât "vre'un pieton plimbăreț, care ajunge să străbată acest cartier, se trezește deodată că din desișul gardului apare vre'un polițist care îl trage la răspundere". Dealtcum locatarii acestui cartier "se plimbă numai în mașini "Mercedes"- fiica președintelui are unul decapotabil - care semnalează un număr special (I-B), când se apropie de intersecții, de cele mai multe ori fără să respecte regulile de circulație". Noua clasă se "aprovizionează la magazine speciale, invidiate chiar de diplomații străini, văd filme interzise altora și citesc ziare străine, care nu se găsesc în țară, își trimit copiii la cele mai bune școli și în străinătate". Privilegiile de care se bucură noua clasă sunt trecute, potrivit funcțiunilor, într'o carte de privilegii numită NOMENCLATURA, care arată în mod detailat toate acestea, ca locuința, numărul camerelor, automobilul, marca și numărul de cai putere. Codul privilegiilor este ținut secret și nu are dreptul să-l consulte decât cei favorizați. Noua clasă nu are nimic în comun decât interesele, pentrucă scriu autorii articolului. . ." în 1945 partidul comunist nu conta decât pe o mie de membri; doi ani mai târziu cuprindea 300 mii de membri, după alți doi ani 700 mii membri; iar în anul 1951 un milion membri". In acest amalgam de oameni nu există nici conștiință proletară și nici un țel, de aceea pentru a stăpâni pe aceștia Gheorghiu-Dej a impus "dictatura staliniană".

Continuare in pag. 28

FARA ARMÂNEASCĂ

URARE DI CRĂCIUN

Diparti di vatra părintească iu s'ţăneau adeţili cum li-aveam aflată di pap stri pap, şi estan Crăciunul nă află cu ambăreaţă tu naua noastră patriă.

Esti dzuă când lipseaşti s'nă adunăm tută fumellia deavărliga şi si-lli multumim al Dumidză, că him deadun! Esti dzua când tuti ancăceărli lipsesc lăsati di nă parti, ca s'nă aduţem aminti di tuti ţi nă aproachiă şi s'agărşăm chirăturli ţi nă dispart! Avem marea harauă că putem să sărbătorim Crăciunul pi limba şi pi arada noastră! S'cântăm culindili armâneşti şi s'nă hărăsim! Umpleţi trastili a cilimenilor cu culaţi, nuţi şi poami!

Tu aistă dzuă vluvisită, lipseaşti s'nă minduim ma mult ca totâna la fraţilli a noştri armâni, armaşi sum uchiumeti xeană. La fraţilli a noştri cari nu au ndreptul si-s hărisească pe limba ş'pi pistupsearea lor. S'nă minduim la sculiili si biseariţli armânesti ncllisi, arămasi ca şcreti tu horili şi tu păzărili a noastri. S'nă minduim şi s'nu agărşam vârnă oară că vatra noastră părintească, limba noastră şi bisearica noastră, tuti sănt pângăriti di mileţi xeani, care vor s'nă cheară ca fară! S'nă adunăm tuţi armânilli şi aclo iu him, s'nă pitrundim di marea noastră alihea că "Armânlu nu cheari vârnăoară".

Cu driptatea noastră tu inimă şi cu şpresa la agiutorul al Dumidză ti scăparea suflitului armânesc di chireari: "Tri mulţi ani harioşi Crăciunul, cu ambăreaţa şi avdădzeari".

REDACTIA

COLINDE, MELINDE.

Colinde, melinde,
'nsar aco didinde.
Aprinde cireapu,
ca s'nă coţi culacu.
Picurarlli di la stane
s'dusiră s'facă curbane
ti cupiă ş'ti duñeauă,
nvilicea muşata steauă
apirită ca văr sem'
păn agiunsi Betleem.

Aclo se-amintă Hristolu,
ca s'ascapă tut laolu!

Zahu PANA

LILICEA A VREARILLEI

Sus tu munti i nă cruţi
trăşi sum cruţi - nă lilice,
nă lilice, nă nişani,
easti iarba di-agărşari;
cari oaie s'duţi şi-u paşti
ñelu-a llei şi lu-agărşaşti.
S'duc jilite şi-u-añiurdzesc
şi di vruţi îşi agărşăsc;
u-añiurdzii şi mini, laia,
şi tut nu-ñi treaţi sivdaia;
nu-ñi treaţi sivdaia ţe-am
tri un gioni picurar.

Antologia lirică aromână.

OAMINI DI ZAMANE

Eh, lai oamini di zămane!

Te casă dumnească eara aestă, ş'ţe oamiñi buñi şidea nuntru!

. . . Atumţea-un gardu di-anvârliga eara s'cându ţ-arcai ocllilli, casa lumbărsea di fudulă ş'di avută, ca nă palate arhundească.

S'di tahina pănă seara-giocuri şi-arâderi şi ahânte boţ ficiureşti seavdza tu ubor, că nă fumeallia mari băna tu casa aestă.

S'ñi-aduc aminte . .

Eara prumuveara. Poñilli arca florile tu grădină şi fliture albe se-agiuca piste lilice.

S'nă dzuă, di cu-andzare, agiumse auaţe un tinir picurar cu un ñel în braţă. Mutri'n sus ş'acăţă s'cântă:

T-am nă turmă, o lea vrută,
Maşi mutrea tu cămpul vearde:
Nu-s puţăñi, nu-s 'nă sută,
Că-s ahânţă ñeli muşeaţi!
Am şi-arudz, am şi caleşi,
Am şi-ahâte alte ñeale,
Că-ñi fitară oile-a meale
Di-ñi şi feaţe turma mare.
S'di tuţi nelli, cama bunlu
Az tri tine io lu-alepşu.

Aşi cânta picurarlu.

Ma - căţe nu'lli grea vârnu? Ca totăna, cându agiundzea năs di tu arniu nă piruşeană scutea caplu tu firidă, ş'cu dulţe zbor, îlli grea:

- Ghine viñişi, picurare!

- Ghine te-aflai, mori feata mea!

- Picurare, cum tricuşi tu-arniu?

- Vru Dumnidzău di li scoasim oile ghine; maşi di tine mi lo dorlu.

- Si-ñi băñedz, lai picurare! Cântă niheamă ş'bate şi cu flueara, că iarna tută nu-lli avdzâi cântarea!

Picurarlu cânta, ş'tut cu haraua s'turna la oi, s'hărcoape le-afla oile, iu alâga prit vulodz.

Si-az lli-aduţea un ñel pischeşe, di marea vreare ţe'lli avea. Ma ţe pâţă năsă? S'nu putea se-achicăsească picurarlu aestu . . Căţe nu işea iară tu firidă, ca nă lună'mplină, s'lli grească cu boaţe dulţi: "Ghine viñişi picurare"?

Cântă iară picurarlu:

Lasă furca, o lea vrută,
Si mutrea tu cămpul vearde,
Nu-s putăni, nu-s 'nă sută,
Că-s ahânti oi muşeate. . .

Nuntru eara tăţeare mare, ş'ţiva nu se-avdza în casă. Atumţea picurarlu întribă:

- Te s'feaţiră aeşti di-auţe?
S'nu ştiu care'lli dzăse:
- Fudziră ş'năşi tu xeane!

Tricură añi . . Si, după añi di dzăli u vidzui iară casa aestă. Gardul eara aspartu s'prăvdzile păşteau iarba tu grădină.

Si-aştiptai se-ascultu ţiva arădeari i ţiva boţ ficiureşti. . .

Irnie arău, tuţ amuţâră!

Te lai casă dumnească eara aestă, ş'ţe oamiñi buni şidea nuntru! S'canda nu eara vârnăoară. . .

Sculai caplu. Streaha angrica s'cadă. Maşi nă iadiră vearde se-angârlima cătră în sus, mutrindalui se-avuneasca jalea di tu loclu aestu şi se-astupă cu frândză firidzle pri iu s'videa nuntru stiznile tute arâmate.

Mi curmă ñila. Vream şi ştiu ţe s'feaţe nă fumealle întreagă, ţe băna tu casa aestă.

La viţiñi, pri pragul di poartă şidea nă moaşe, cu furca'n brân.

S'turţea moaşa aestă, turţea cairlu a llei.

Mi-apruchiai. Moaşa sculă caplu.

- Iu suntu aeşti di-auţe?

Moaşa mi mutri nă oară, suschiră dit hicate. .

- E, hiilu-a ñeu! Ia, di cum fudziră-nu s-turnară năpoi!

- S'un picurar ţe vinea auaţe, nu ştii, dado, ţe pâţă? Un muşeat, aşi - cu percea sălăghită.

- "Un picurar muşeat, cu percea sălăghită". . . Maia s'mindui niheamă.

-A,a, ştiu. Escu moaşe, ma iară ñi-aduc aminti. Nveasta -vrea s'dzâcă trâ noră-sa - ñi dzăsi nă oară: "A mori mamo, ia vedz picurarlu aestu; nu lu'ntreghi ţe are? Totâna vine auaţe - şi cât ñiu ñilă di năs! Easte muşat si are faţa galbină, şi-are lăcriñi tu ocllí". Si eu îlli grii. Sidea acloia pri cheatra aţea ţi vedz: -"A bre hiilu-a ñeu. Îlli dzăş-nu-ñi aspuñi şi-a ñia ţe-ai?" Năs acâţă s'plângă. Tră ţe plândzea nu ştiu. Mă, mi'ntriba: "-Aesti ţe şidea aoaţi - nu va s'vina altăoară?" "-Am cum s-veade, hiilu-a ñeu nu şi-u-au tu minte s'vină". S'di-atumţea, nu'l vidzui altăoară picurarlu aţel.

După un an, picurarlli tuţ întribară tri năs şi spusiră că iarna aţea nu-avea dipusă tu arniu, că-şi avea dată oile la un soţ di-a lui, s'li pască, ş'că taha plânse multu cându s'dispârtă di năşi. Dumnidzău ştie, hiilu-a ñeu, nu ştiu, io nu ştiu ţe ş'tă dzâc. . Ma, cari cânta noaptea aţea, ţe lai flueară ahântu jiloasă! . .

Maia tăcu puţân, ş'mină caplu tu oara aestă.

Si-eara ună azvimturare, cara trâdzea un vimtu . . ., ş'tută noaptea plâmsi nă flueară tu uborlu aestu. Nu ştiu, nu ştiu - ma di nâs altu nu-avea cari s'vina . . . , şi ahtâri jiloase cântiţe . . . Nu, nu, cântiţle aţeale nu eara trâ bun. Aşi, hiilu-a ñeu, aşi - cântiţle aţeale nu eara trâ bun. . .

Marcu BEZA

Antologie de proză aromână

DIN LUMEA LARGĂ MACEDO-ROMANĂ

Agiunsiră până la noi năndauă cărţi armânesti ieşăte tora. Editura Minerva dit Româniă, scoasi cartea "Antologie de poezie populară aromâră" di Chiraţa Iorgoveanu-Dumitru. Cartea di pisti 400 frăndză, ari poezii di vreari, di nuntă, di xinitiă, di picurărit şi cărvănărit, istoriă, cântiţi di giuneaţă şi baladi armânesti. Transpunerea lor tu limba daco-română esti adărată cu mult talent di Chiraţa Iorgoveanu.

Hristu Cândroveanu, talentatul poet şi critic literar, nă deadi după "Antologia lirică aromână" ţi işa în 1975, "Antologia de proză aromână" ună carti di pisti 380 frăndză, scoasă di Editura Univers di Bucureşti. Cartea ari părmithi adunati di la armâni dit cărţi ma veclli şi proză cultă di Mihail G. Boiagi, Nuşi Tulliu, Nicolae Batzaria, Vasile Papa-Ianuşi, Gheorghe Zuca, George Ceara, Marcu Beza, S. Gheciu si Nida Boga.

Ti daulli aisti cărţi, va să scrim ma pi larg tu alanti numeri.

RĂVAȘE DE ANUL NOU

RAVASUL TUTUROR

De Crăciun aduce Moșul
Cu dalbele-i plete,
Jucării pentru copii,
Pentru adulți, pamflete.

FESTIVALULUI BANATEAN 1977

Lume multă, călători
Se-adunară'n pace
Fotbal, masă și cântări
Cum la toți ne place.

DIRECTORULUI ZIARULUI DIRECTORULUI CUVANTUL

O urare cum se cade
De "Anul Nou" răvașu
La "Mulți Ani cu Sănătate!"
Domnule Bălașu.

UNOR PESCARI FARA NOROC

Au plecat peste să prindă
Soțul și cumnatu
Si-au adus acas-o pungă
De-ăla cumpăratu.

DOMNULUI AVOCAT CORNEL DUMITRESCU

Un răvaș făcut în lege
Domnule Avocat.
La Mulți Ani ! se înțelege
Noi v'am condamnat.

UNUI 'PILANGIU"

Dă Doamne să nu am parte
De satan și de chin.
Ferește-mă de păcate
Si dă-mi numai vin.

CONDUCATORILOR UNIUNII SI LIGII

Când e vorba de "Statut"
Are lipsuri, n'are.
Dar ce-ar zice dumnealor
Să-l pună'n aplicare.

REVELIONULUI 1978

Uite așa li se cuvine
Si lor o urare
De "Anul Nou" care vine
S'o facă "La mai mare ! "

Eugen DOBRAC

DORUL UNUI EXILAT

Eu, Biet Licurici
Căzut pe mușuroiul de furnici,
Din tot sufletul meu,
Cât mai am puteri să mă zbat,
Il rog pios pe Dumnezeu,
Din Statul ăsta'ndepărtat,
Odată cu dragostea mea
Noul An să vă dea,
De pe rugul celui vechi foc,
Un pahar ne'nceput-
Incărcat cu NOROC !
Iar mie, de nu oi fi cenușe...
Să joc cu voi, cu toții...
Hora Unirii în Patrie
La Anul -liberi- fără cătușe !

E.H.

CROCHIU AMERICAN

Bate toamna la New York
nopțile mai lungi, se'ntorc;
De la Pol și din Canada,
va veni de-acum zăpadă.

Amărât, privești în sus,
rândunicile s'au dus;
peste mările din cer
lunecă delfini de fier..

Greierii americani
- optimiști și năzdrăvani-
nu mai merg pe la furnici
că's zgârcite și sunt mici..

Nu se tem de iarnă cruntă;
mai tocmesc câte o nuntă
și încalecă pe Pegas,
spre Florida sau Las Vegas..

Câte-un party, câte-un show,
le mai pică un cadou,
azi coboară, mâine urcă,
se descurcă,...se descurcă..

ARGUS

Sărbători Fericite

și

Mulți Ani ! !

SĂ RÂDEM... SAU SĂ PLÂNGEM...?

HAZ DE NECAZ

La dantist

Intro zi pă când erea cu Calapodu în mână la Pitești, nea Nicu simpți un junghi la măsea. Să duse la cârcima de vizavi și sorbi douo toiuri de țuică unu după altu, însă durerea nu trecea. Țopăia ca scos din minți.

- Am dato în Măsa! zise dânsu în gând. Trebuie să mă duc la dantist! Nu egzistă scăpare.

Zis și făcut. O apucă pă strada Mare și să duse la domnu Georgescu, ăl mai mare dantist din pitești.

- Domle doctor, mă doare măseaua de îm sare oichii din Cap. Aș vrea să pui dinți la punct fincă vine Crăciunu cu Caltaboș și purcelus croc ant la tavă. Nu aș vrea săm rămâie dinții înfipți în Șorici.
- Trebue făcută o reparație generală, zise doctoru. O să vă coste zece mii de lei. E lucru de o lună.
- Vai de mine și de mine! De unde să scot atâtea bani? Sânt o biată calfă de Cizmărie, am nevastă și doi copilașii! Fievă milă de un om Sărac!
- Ei bine, hai să facem pe jumătate preț, zise doctoru..
- Nu pot, domle doctor, am Casă grea, 4 copilași.
- Bine neicușorule, - zise doctoru, - cine te puse să vii tocma la mine? Sânt atâtea dantiști în orași!
- Eu când e vorba de dinți, domle Doctor, nu mă uit la Preț! zise nea nicu.

Gâgă

Glume

* Un cetățean se oprește în fiecare zi în fața chioșcului cu ziare și se uită repede peste titlurile de pe prima pagină.
- Dar ce tot cauți să găsești în ziare ? îl întreabă într'o zi vânzătorul.
- Vreau să aflu dacă a murit !
- Păi morții sunt publicați pe pagina patra.
- Stiu, dar pe care-l aștept să moară, va fi publicat pe pagina întâia !

* Ceaușescu la masa la restaurant și lângă el, la altă masă, se așează un domn tot așa de bine îmbrăcat.

Ceaușescu comandă icre negre și șampanie, vecinul comandă icre negre și șampanie. Ceaușescu alege cea mai scumpă mâncare de pe menu, la fel face și vecinul. La urmă Niculiță scoate un teanc de bancnote și plătește, vecinul scoate și el un teanc de bancnote și plătește.

Ceaușescu era curios să stie cine-i individul care-l imită și spune cu voce tare: mâine am să trimit la canal 100 de capitaliști.

Vecinul în culmea fericirii: Trimiteți o mie și plătesc eu masa viitoare.
- Dar ce meserie ai de-ți merge așa de bine ?
- Sunt gropar.

* Niculiță a primit cadou dela Breshnev o mașină Volga, ultimul model. Un singur lucru i s'a părut curios: mașina n'avea volan.

Trebuie să fie vreo greșeală și-a chemat la telefon pe șeful din Moscova:
- Mulțumesc pentru automobil, dar ați uitat să-i montați volanul.
- O ! Nu, răspunde Breshnev, suie-te în ea, pornește-o și apasă pe accelerator fără nici o grijă: noi învârtim volanul de aici.

* Vâlvă mare printre țările socialiste. S'a inventat un telefon de poți vorbi direct cu iadul:

Chemi operatoarea, dai numele, pronumele și data morții și în câteva minute vorbești cu răposatul.

Au vorbit Breshnev cu Stalin, Niculiță cu Gheorghiu-Dej și fiecare au fost asigurați că-și au locurile rezervate.

Dar a venit nota de plată: 1000 lei minutul, cu excepția lui Niculiță: 10 bani pentru o convorbire.

Trebuie să fie o greșală, au protestat toți ceilanți șefi comunisti.

Nu-i nici o greșeală, a răspuns compania de telefon !

O convorbire din România cu iadul este considerată o convorbire locală.

Epigrame

Ion CICALĂ

LA UN MITING CEAUSIST:

Cerând mulțimii nepotismul,
din rădăcini să-l secere,
s'au auzit scandări spontane:
"Ceușescu - P C R ! "

●

UNOR SCRIITORI TACTICOSI:

Că reușiți cu-ndemânare
să vă pitiți după condei
la urma urmei nu-i mirare
când sunteți scriitori pigmei.

●

CELOR CE MUNCESC PENTRU VIITOR:

Oamenii muncii, fără răgaz,
muncesc, trudesc pentru Mâine !
dar cum Mâine nu mai vine
oamenii muncii nu au...Azi !

●

UNUIA CARE A UITAT DE CE-A PLECAT:

Când a fugit, el și-a propus
să lupte-atât cât va sta sus.
Dar cum ajunse în Apus
în loc de lupte....a apus.

●

RĂȚOIUL EXILAT

ANUL VI, OUL Nr. 5

DE SFINTELE SĂRBĂTORI TRANSMITEM GÂNDURILE DIN ȚARĂ FRAȚILOR PRIBEGI:

LUPTAȚI...ȘI NU LĂSAȚI SĂ MOARĂ LIBERTATEA!

Dona-RATOIUL

UMOR

* Ceaușul vizitează o pușcărie românească. Seful statului fiind foarte apropiat de oameni, întreabă pe un deținut:
- Pentru ce ai fost arestat ?
- Pentru că am spus bancuri despre tine...răspunde cel întrebat.
- Uite - i se adresează șeful partidului - dacă îmi spui acum un banc care să nu fie în legătură cu mine, îți promit că-ți dau drumul.
- Coana Leana a rămas însărcinată - răspunde pușcăriașul.
- Mă - se inervează șeful - ți-am spus să nu fie în legătură cu mine !
- Păi nu e în legătură cu tine ci în legătură cu Mănescu răspunde mândru cel întrebat.

* Un doctor la radio București dă sfaturi medicale: Un ascultător este curios să afle:
- "Poți să vindeci prostia ? Poți să vindeci grandomania ? Sunt medicamente pentru tratarea iluziei că ești împărat ?
- Ne pare rău, răspunde doctorul, noi nu răspundem la întrebări politice !

* Pe un drum se întâlnesc două cirezi de vaci, fiecare mergând în sens opus. O cireadă de vaci arătau vesele, bine dispuse, grase.
Cealaltă cireadă era compusă din vaci slabe, triste. Acestea din urmă le întreabă pe primele:
- De ce sunteți așa de vesele, suratelor ?
- Ei, ei, răspund vacile grase- mergem la abator..
- Si pentru asta trebuie să fiți așa de vesele că vă duceți să vă sacrifice ? răspund vacile din cireada cea posomorâtă.
- Da, vine promt replica vacilor grase, căci apoi mergem în Vest !

* Un cetățean mergea pe Calea Victoriei strigând în gura mare:

Hoț și ticălos, este un mișel și criminal, ucigaș de drumul mare ! Lumea îl aude și-și vede de treabă, dar un milițian din colțul străzii.
- Ești aretat pentru că insulți pe tovarășul Ceaușescu !
- Cine, eu ? Eu n'am spus nici un nume !
- Stiu, răspunde milițianul, dar l-ai descris foarte bine.

• Etapa 11-a, a Campionatului de fotbal, Divizia A, disputată la 6 Noiembrie a.c., a fost caracterizată prin jocuri dârz disputate și câteva surprize. Echipele în deplasare au câștigat 7(șapte) puncte, un record până în prezent.

Surpriza etapei a constituit-o victoria echipei A.S.A. Tg. Mureș la Petroșani. Jiul a dominat cu autoritate majoritatea timpului. In minutul 85, pe fondul dominării Jiului, echipa din Tg.Mureș înscrie, prin Fazecaș care a profitat de o greșeală a fundașului Stoica și portarului Homan, și înscrie în poarta goală. Poli. Timișoara, după ce a fost condusă cu 2-0 la repriză, a fost pe punctul de a câștiga partida cu Steaua, și numai ratarea lui Cotec a privat-o de o victorie.

CLASAMENTUL

1. A.S.A. TG. MUREȘ	11	7	2	2	25–12	16
2. Sportul studențesc	11	7	0	4	15–12	14
3. F.C. Argeș	11	5	3	3	20–16	13
4. F. C. Olimpia	11	6	1	4	16–14	13
5. Politehnica Timișoara	11	5	3	3	16–16	13
6. Steaua	11	4	4	3	20–13	12
7. Dinamo	11	5	2	4	18–14	12
8. Universitatea Craiova	11	4	4	3	12–10	12
9. S. C. Bacău	11	3	5	3	14–17	11
10. F. C. Constanța	11	5	0	6	18–17	10
11. U.T.A.	11	3	4	4	14–16	10
12. F. C. Bihor	11	5	0	6	14–19	10
13. C. S. Tirgoviște	11	4	2	5	7–14	10
14. F. C. Petrolul	11	3	3	5	13–13	9
15. Politehnica Iași	11	3	3	5	11–12	9
16. Jiul	11	4	1	6	14–16	9
17. F. C. Corvinul	11	3	3	5	12–17	9
18. F.C.M. Reșița	11	2	2	7	8–19	6

REZULTATE TEHNICE

Jiul	– A.S.A. Tg. Mureș	0–1	(0–0)
Univ. Craiova	– F.C. Corvinul	1–1	(0–0)
F.C. Petrolul Ploiești	– C.S. Tirgoviște	0–0	
F.C. Olimpia Satu Mare	– Sportul stud.	2–0	(0–0)
F.C.M. Reșița	– Politehnica Iași	0–2	(0–1)
F. C. Constanța	– U.T.A.	2–1	(1–0)
F. C. Bihor	– Dinamo	2–1	(1–0)
S. C. Bacău	– F. C. Argeș	3–1	(2–1)
Steaua	– Politehnica Tim.	2–2	(2–0)

Florescu înscrie golul victoriei (Fază din meciul F.C. Bihor-Dinamo)

••

* Lupta în cele trei serii ale Diviziei B, continuă fără a aduce clarificări în fruntea clasamentelor. Situația cea mai complicată este în seria 3-a, unde cel puțin patru echipe aspiră la primul loc.

SERIA I

1. GLORIA Buzău	11	8	1	2	21- 7	17
2. F.C.M. Galați	11	7	1	3	30-11	15
3. F.C. Brăila	11	6	2	3	18- 7	14
4. C.S.M. Suceava	11	6	2	3	11- 6	14
5. I.C.I.M. Bv.	11	5	3	3	15-12	13
6. Nitramonia Făg.	11	5	3	3	13-11	13
7. Steagul roșu Bv.	11	5	1	5	16-14	11
8. Relonul Săv.	11	5	1	5	12-18	11
9. S.C. Tulcea	11	4	2	5	13-13	10
10. Vict. Tecuci	11	4	2	5	14-15	10
11. Portul C-ța	11	4	2	5	15-18	10
12. C.S. Botoșani	11	4	2	5	12-17	10
13. Viitorul Vs.	11	5	0	6	12-26	10
14. Ceahlăul P.N.	11	4	1	6	15-18	9
15. Tractorul Bv.	11	3	3	5	7-12	9
16. C.S.U. Galați	11	2	4	5	10-15	8
17. Oltul Sf. Gh.	11	2	4	5	5-12	8
18. C.F.R. Pascani	11	3	0	8	13-20	6

SERIA A II-a

1. METALUL Plopeni	11	6	3	2	16-10	15
2. Chimia Rm. V.	11	7	0	4	28-10	14
3. Autobuzul Buc.	11	5	4	2	14- 8	14
4. Chimia Tr. Măg.	11	7	0	4	11- 9	14
5. Dinamo Sl.	11	6	1	4	28-11	13
6. Rapid Buc.	11	5	2	4	22-13	12
7. Progresul Buc.	11	5	2	4	18-14	12
8. Celuloza Căl.	11	5	2	4	10- 8	12
9. Unirea Alex.	11	5	2	4	13-14	12
10. Muscelul C-lung	11	5	1	5	17-17	11
11. Gaz metan	11	4	2	5	10-20	10
12. Metalul Buc.	11	4	1	6	10-15	9
13. Pandurii Tg. Jiu	11	3	3	5	12-18	9
14. Carpați Sinaia	11	3	3	5	6-13	9
15. Șoimii Sibiu	11	3	3	5	10-18	9
16. F.C.M. Giurgiu	11	4	1	6	10-24	9
17. Prahova Pl.	11	2	3	6	10-14	7
18. Electroputere	11	2	3	6	7-16	7

SERIA A III-a

1. C.F.R. Cj.-Nap.	11	8	1	2	27- 9	17
2. U.M. Timișoara	11	7	2	2	19- 7	16
3. Vict. Călan	11	7	2	2	17- 6	16
4. F.C. Baia Mare	11	5	5	1	28-10	15
5. Mureșul Deva	11	7	1	3	20-12	15
6. „U" Cluj-N.	11	7	0	4	19-12	14
7. Minerul M. N.	11	6	2	3	13-15	14
8. Gloria B-ța	11	5	2	4	26-10	12
9. Dacia Orăștie	11	5	1	5	9-13	11
10. Chimica Tirn.	11	4	1	6	14-17	9
11. C.I.L. Sighet	11	3	3	5	14-18	9
12. C.F.R. Timiș.	11	4	1	6	8-14	9
13. Victoria Carei	11	4	1	6	9-21	9
14. Metalurg. Cugir	11	3	2	6	12-19	8
15. Aurul Brad	11	3	2	6	8-16	8
16. Armătura Zalău	11	3	2	6	11-20	8
17. Minerul Lupeni	11	3	0	8	6-17	6
18. Avintul Reghin	11	1	0	10	6-30	2

SPORT

CUPELE EUROPENE LA FOTBAL

IN CUPA CUPELOR

U.CRAIOVA – DINAMO MOSCOVA 2-0 (2-0)

* Meciul retur dintre echipele U.Craiova-Dinamo Moscova, disputat la2 Noiembriea.c.pe stadionul din capitala Olteniei, a atras un număr record de spectatori dornici să asiste la o victorie a studenților, care să le asigure acestora calificarea în turul trei al competiției. In primul meci, disputat la Moscova, studenții au pierdut cu 2:0, dezavantaj ce părea ușor recuperabil la Craiova. Meciul a fost însă mai greu decât se bănuia, epuizant și cu un final dramatic, în care atâtea speranțe de calificare, pe deplin justificate după prima jumătate de oră de joc, s'au năruit într'un final neașteptat pentru Universitatea și pentru spectatori și telespectatori. Craiovenii au început meciul foarte bine, jucând cu ambiție si dăruire. In minutul 18 se înscrie primul gol, prin CÂRȚU, și scorul devine 1:0. In minutul 27, Beldeanu înscrie al doilea gol al studenților dintr'o pasă a lui Balaci și scorul devine 2:0. După pauză lipsa de condiție fizică își spune cuvântul, studenții slăbesc ritmul și meciul se termină cu 2:0. După cele două întâlniri scorul fiind 2:2, pentru calificare se recurge la executarea a trei lovituri de la 11 m., pe care studenții le ratează iar Dinamo le transformă, scorul general devenind 5:2 pentru moscoviți, care se califică pentru etapa următoare a competiției.

ROMANIA – YUGOSLAVIA 4 - 6 (3 - 2)

* Meciul de fotbal dintre echipele României și Yugoslavia, disputat la 13 Noiembrie în București, a fost așteptat cu enorm interes de iubitorii fotbalului din România, care sperau într'o victorie și calificare a echipei României pentru turneul final al C. M. de fotbal din Argentina, care urmează să se dispute în 1978.

Deși echipa României pierduse cu 2-0 meciul cu echipa Spaniei, disputat în luna Octombrie la Madrid, speranțele în calificare erau mari deoarece România, care acumulase 4 puncte în meciurile anterioare, avea ultimul joc de acasă cu Yugoslavia, care nu avea niciun punct, iar Spania urmează să susțină ultimul joc la Belgrad.

Acest lucru a dus la un optimism exagerat și la înfrângerea la un scor surprinzător de mare a echipei României, care a pierdut astfel calificarea la C.M. din Argentina. Iată cum s'au marcat golurile: min.2, VIGU din lovitură liberă (1-0); min 14, SUSICI (Y) (1-1); min 18, MUZINICI (Y), (1-2); min 40,IORDANESCU, (2-2); min 43, o acțiune Dumitru -Crișan-Boloni se termină cu un șut al ultimului în poartă și scorul devine (3-2); oaspeții egalează în min 51 prin SUSICI (Y), dintr'o acțiune personală, lăsat de apărare să marcheze nestingherit(3-3); min 63, SUSICI (Y) înscrie din nou, (4-3); min 64, D.GEORGESCU marchează cu capul în urma unei acțiuni la care au participat Zamfir și Vigu, (4-4). In final Yugoslavia mai marchează două goluri prin TRIFUNOVICI și FILIPOVICI, stabilind scorul final de (6-4) în favoarea lor, victorie ce le dă șanse de calificare pentru turneul din Argentina (1978) în cazul unei victorii asupra Spaniei. Cel mai slab jucător din echipa României a fost portarul Moraru, care a primit 3 goluri parabile.Cauzele înfrângerii sunt multiple. In primul rând, selecția jucătorilor în națională se face în principiu de la cele două cluburi militare Steaua și Dinamo, iar jucătorii aceștia sunt menținuți în echipă și dacă nu au o formă sportivă corespunzătoare (cazul lui Moraru, D.Georgescu, Cheran, etc.). In același timp jucătorii de valoare (cazul Dobrin) nu sunt selecționați. Desigur deficiențele nu se opresc aici, iar noi nu avem spațiul necesar să le discutăm.

Iată formațiile echipelor:

ROMÂNIA: Moraru- Cheran, Sameș, Sătmăreanu II (min 46 Donrău), Vigu-Dumitru (min 64 Romilă), Boloni, Iordănescu-Crișan, D. Georgescu, Zamfir.

YUGOSLAVIA: Borota- Boljat, Stojkovici, Hatumici, Muzinici, Trifunovici, Nikolici (min 64 Zajec), Surjak- Zungul (min 60 Vukotici), Filipovici, Sușici.

PRIMUL GOL INSCRIS DE ECHIPA ROMÂNIEI

* La 16 Oct. a.c. la Palatul sporturilor din București, s'au disputat finalele CAMPIONATULUI DE BOX al României pe anul 1977. Gala finală a fost urmărită de peste 8,000 spectatori, care au asistat la meciuri interesante.

REZULTATE TEHNICE

Semimuscă	Cozma (Dinamo) b.p. (5–0) Giurea (Steaua)
Muscă	Surdihoi (Metalul Buc.) b.p. (3–2) Cipere (Steaua)
Cocoș	Dinu (Dinamo) b.p. (4–1) Dobâes (Metalul Bocșa)
Pană	Ciochină (Steaua) b.p. (5–0) Burduceanu (Steaua)
Semiușoară	Ilie (Dinamo) b.p. (3–2) Vlad (S.C. Muscel)
Ușoară	C. Culov (Dinamo) b.p. (5–0) Simion (Dinamo)
Semimijlocie	Haduț (Rapid) b.p. (4–1) Ghiță (Steaua)
Mijlocie mică	Miron (C.S.M. Cj. Nap) b.p. (5–0) Chiovean (Lt. Mangalia)
Mijlocie	Năstac (Steaua) b.k.o.2 Szilagy (Dinamo)
Semigrea	Györffi (Dinamo) b.ab.2 Donici (Steaua)
Grea	Simon (Dinamo) b.ab.1 Boancă (C.S.M. Cj. Nap)

••

CAMPIONATELE MONDIALE DE LUPTE GRECO–ROMANE

* Campionatele Mondiale de Lupte Greco-Romane, ediția 1977, s'au disputat în cursul lunii Oct. în Sala Scandinavium din Goteborg (Suedia). Au participat 180 luptători din 28 țări. Luptătorii români au obținut rezultate foarte bune, câștigând patru medalii, astfel:

NICU GINGĂ (cat. 52 Kg) CAMPION MONDIAL
ION DRAICA (cat. 82 Kg) medalie de argint
PETRE DICU(cat. 90 Kg) medalie de argint
ION PĂUN (cat. 62 Kg) medalie de bronz

••

* La CAMPIONATELE MONDIALE DE LUPTE LIBERE, disputate la Lousanne (Elveția) între 20-23 Oct., luptătorii români nu au putut obține același succes ca și colegii lor din echipa de lupte greco-romane. Campionatul s'a desfășurat pe durata a trei zile, în loc de patru ca până acum, acest lucru a supus la eforturi deosebite pe participanți, înregistrându-se multe surprize. Dintre luptătorii români o comportare frumoasă a avut-o VASILE PUSCASU (cat. 100 Kg) care a câștigat medalia de bronz.

Vasile PUȘCASU

Nicu GINGĂ

••

* Intr'un meci, contând pentru CAMPIONATUL EUROPEAN DE RUGBY, selecționata României a învins echipa Poloniei cu 38-21 (10-18). Rugbyștii polonezi au prezentat o echipă foarte tânără, care a surprins, prin pregătirea fizică și tehnică, echipa României, conducând jocul până în minutul 68, cu 21-20. Abia în ultimele zece minute ale partidei, românii au prestat un joc foarte bun reusind să înscrie 18 puncte, terminând învingători o partidă care se putea termina cu o mare surpriză. Cel mai bun jucător din echipa română a fost STOICA. Iată formația folosită de echipa României:

ROMANIA: Bucos- MOTRESCU, Nica, Varga, Ianusevici-Alexandru, Paraschiv-STOICA, DUMITRU, Murariu-Pintea, Ionescu- Turlea, ORTELECAN, Dinu.

* O pasă "curată"- așa cum nu au fost prea multe-făcută de Ortelecan. Urmărește faza Stoica. Este o imagine care reunește doi dintre rugbyștii români care au corespuns. Se mai văd Pintea (stânga) și Turlea.

••

* In cadrul CUPEI CAMPIONILOR EUROPENI la baschet, la 3 Noiembrie a.c. s'a disputat în sala Floreasca din București, meciul dintre echipele DINAMO (Buc) - S.P. FEDERALE LUGANO (Italia), câștigat de echipa română cu scorul de 116-80 (60-34). Românii au prestat un joc superior, în ritm rapid, au fost preciși în aruncările la coș și mai deciși în apărare. Din echipa română s'au evidențiat Dan NICULESCU, NOVAC, DAVID și UGLAI, iar dela italieni Raga.

Au înscris : Niculescu 26, Novac 18, Popa 12, Braboveanu 12, Uglai 10, David 10, Chivulescu 10, Georgescu 8, Ivascenco 6, Caraion 4 pentru Dinamo, respectiv Raga 34, Leonard 26, Betschart 10, Picco 6, Nicolet 2, Frei2.

ASOCIAŢIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DIN NORD-VESTUL GERMANIEI

ÎNŞTIINŢARE

Cu profundă durere vă aducem la cunoştinţă încetarea din viaţă la 17.11.1977 a celui atât de energic şi cu sufletul atât de mare, Omul şi Românul care a fost Gheorghe Acrivu. Fulgerătoarea lui dispariţie este o pierdere enormă pentru exilul românesc.

Familiei îndurerate îi transmitem profunde regrete şi condoleanţe, asigurând-o de sincera noastră compasiune.

Gheorghe Acrivu s'a născut în com. Independenţa-Tecuci, la 13 August 1913. Scoala primară şi primele clase de liceu le face la Tecuci, după aceea la Sibiu, iar bacalaureatul la Timişoara. Intre 1932 şi 1936 studiază dreptul la Cluj. Din primul an de facultate este cooptat în Garda de Fier cu care se identifică. Participă la toate manifestaţiile studenţeşti şi în anul 1938 este condamnat la trei ani. In timpul detenţiunei trece prin închisori le Cluj, Aiud, Văcăreşti, Timişoara şi Caransebeş. Este eliberat în 1940. După lovitura de stat a generalului Ion Antonescu din Ianuarie 1941 şi începerea unei crunte prigoane legionare, Gheorghe Acrivu ia drumul exilului. Mai întâi lucrează ca muncitor necalificat în uzinele Heinkel din Rostock şi în Decembrie 1942 este internat în lagărul de concentrare Buchenwald. Este eliberat la 27 August 1944. După aceea îl întâlnim voluntar în Armata Naţională formată de Guvernul Naţional dela Viena. Cade prizonier la anglo-americani, este purtat prin diferite lagăre de prizonieri cu alţi români şi în sfârşit în anul 1946 reuşeşte să evadeze. Ajuns în libertate organizează o filieră pentru scoaterea românilor din lagărele de prizonieri, le procură lucru şi un minimum necesar de viaţă.

Gheorghe Acrivu ia parte activă la organizarea exilului românesc şi în anul 1947 este ales secretarul Asociaţiei din Nord-Vestul Germaniei, mai târziu preşedintele ei. Incepând din 1952 îşi mută domiciliul în localitatea Porz Rheinland, în apropiere de Köln (Colonia), continuă activitatea pe toate tărâmurile, este prezent la toate acţiunile politice şi naţionale, la toate acţiunile de asistenţă, de îndrumare, dă ajutor moral şi material celor căzuţi în nevoie, întreprinde călătorii lungi şi costisitoare pentru binele aproapelului şi este un permanent punct de sprijin pentru toţi cei care au ales libertatea. După înfiinţarea 'Uniunii Asociaţiilor Române din Germania - UARG- în anul 1955, un organ de coordonare a activităţilor tuturor organizaţiilor şi instituţiilor existente, Gheorghe Acrivu este ales mai întâi secretar şi mai târziu preşedintele acestei organizaţii. Gheorghe Acrivu a fost unul dintre puţinii care s'a jertfit în permanenţă pentru binele altora şi n'a lipsit niciodată acolo unde trebuia să se facă ceva. De aceea amintirea lui va dăinui veşnic în sufletele noastre şi ne închinăm în faţa mormântului proaspăt.

Dr. Alexandru Suga,
Dr. Ion Popa,
Eugenia Dumitrescu.

DICTATURA DE TIP STALINIST DIN ROMÂNIA

Urmare din pag. 23 Când liberalizarea după moartea lui Stalin se anunţă, regimul comunist din România "văzând în aceasta o ameninţare a propriei lor puteri" deveniră mai duri şi se declarară independenţi, dar "cetăţenii români nu găsiră libertatea". Când în 1968 apăru Dubcek, Ceauşescu "denunţă intervenţia sovietică, spunând că fiecare partid are dreptul să-şi aleagă politica sa, Ceauşescu apără propria sa linie: stalinismul. Abilitate deosebită, pentrucă şi astăzi înşeală multă lume; spre exemplu atunci a intrat în partid Paul Goma. Caracteristica stalinismului din România constă în aceea că: "puterea este în mâinile unui singur om. Secretar general al partidului din 1965, preşedintele republicii din 1974, Ceauşescu presidează Consiliul de Stat, Consiliul Apărării Naţionale, Consiliul Superior pentru desvoltarea economică.. el distribue sarcini familiei sale: Nicu este preşedintele Uniunii Studenţilor, soţia sa membră în Comitetul Politic al Partidului şi al Biroului permanent; iar cumnatul său ministrul industriei".

Dar pentru a împiedica formarea de grupuri sau asocieri care ar putea duce la o opoziţie, Ceauşescu practică "politica de rotaţia cadrelor," care este o formă de epuraţie permanentă: nici un responsabil politic nu poate sta în funcţia sa mai mult ca doi ani, când trece în "rezervă". El păstrează privilegiile (vila, maşina) şi rămâne obligat stăpânului său".

Intrebarea pe care şi-o pun autorii articolului este: Cum trăesc Românii, care este starea lor de spirit? "Ar fi exagerat să spunem că toţi românii îşi trăesc viaţa într'o continuă groază: însă este sigur că secretul fericirii pentru ei constă în conformarea la norme şi la modul de viaţă prescris; dar regula regulelor este de a trece neobservat, nebăgat în seamă de nimeni".

Miron BUTARI[U]

ŞTIRI DIN LUMEA ROMÂNEASCĂ

DE LA INSTITUTUL ROMÂN DE CERCETĂRI DIN FREIBURG-GERMANIA

Intre 30 Septembrie şi 2 Octombrie 1977 a avut loc la Freiburg (Germania) Adunarea Generală Anuală a Institutului Român de Cercetări, instituţie de cultură românească înfiinţată încă din 1949. De-a lungul a aproape trei decenii de fructuoasă activitate, Biblioteca Română - devenită în 1959 institut de cercetări - s'a remarcat în lumea ştiinţifică internaţională ca un for de prestigiu al exilului românesc, întreţinând legături de colaborare cu numeroase universităţi şi institute de specialitate din Europa de Vest şi din cele două Americi.

Ca în fiecare an, Adunarea Generală a cuprins două părţi principale: o şedinţă de lucru, în care s'au dezbătut problemele legate de analiza activităţii instituţiei şi s'au luat hotărâri pentru viitor, şi o şedinţă de comunicări ştiinţifice.

Vineri seara, 30 Septembrie a.c., Adunarea Generală a fost deschisă - în faţa unui select public, venit din cele mai îndepărtate colţuri ale diasporei româneşti - de Dl. Virgil MIHAILESCU, directorul Institutului. După salutul adresat oaspeţilor şi după prezentarea pe scurt a raportului de activitate pe anul precedent (raport ce fusese anterior primit în scris de toţi cei prezenţi), Domnia-sa a intrat în partea centrală a programului de lucru: punerea în discuţia Adunării a unei serii de propuneri, care intră în sfera de interese ale întregului exil românesc:

I. Apelul pentru construirea la Freiburg a unei biserici româneşti, apel pe care-l publicăm mai jos în întregime.

II. Integrarea în programul de lucru al Institutului a două teme de cercetare, legate în mod evident una de alta:

1. Etnogeneza, continuitatea şi unitatea poporului român;

2. Situaţia românismului astăzi.

Cititorii care cunosc activitatea Institutului ştiu că aspecte legate de temele de mai sus au format încă de la înfiinţare nucleul preocupărilor sale ştiinţifice. Acum este însă vorba de organizarea largă, sistematică, prin antrenarea tuturor forţelor ştiinţifice ale exilului românesc, a unei acţiuni de cercetare a problemelor majore ale poporului nostru de-a lungul istoriei şi în contemporaneitate.

Spaţiul grafic restrâns al acestei note nu ne permite să prezentăm în amănunt problemele legate de studiul acestor teme. Articole ulterioare vor aduce la cunoştinţa întregului exil felul în care grupul de lucru ce se va constitui sub auspiciile Institutului înţelege să le abordeze. Deocamdată comunicăm cititorilor că atât propunerile de mai sus, cât şi unele măsuri ce se vor lua pentru fructificarea rezultatelor ştiinţifice ce se vor obţine au fost validate de Adunarea Generală. S'a hotărît astfel, ca roadele cercetărilor să fie prezentate pe două căi principale: publicaţii (volume individuale sau colective pe teme speciale, precum şi studii mai restrânse ce vor apare în cadrul "Buletinului Bibliotecii Române"), de îngrijirea redacţională a cărora se va ocupa Institutul Român de Cercetări, precum şi organizarea de sesiuni, colocvii ştiinţifice, conferinţe etc., cu participarea nu numai a personalităţilor ştiinţifice româneşti aflate în exil, ci şi a specialiştilor străini interesaţi de problema românească.

III. Adunarea Generală a adoptat de asemenea proiectul de a se organiza festivităţi speciale în Mai 1979, prin care să se sărbătorească aniversarea a 30 de ani de la înfiinţarea Bibliotecii şi Institutului Român de Cercetări din Freiburg. Tot în onoarea acestei aniversări, se va edita Vol. VII (Serie nouă) al "Buletinului Bibliotecii Române", care va aborda ca temă generală Etnologia.

Sâmbătă 1 Octombrie a avut loc şedinţa de comunicări ştiinţifice. Dimineaţa, Dl. Val CORDUN (Bad Hersfeld - Germania) a făcut „Câteva consideraţiuni privind toponimia fabuloasă în basmul românesc". După-amiaza, Dl. S. I. GARLEANU (Lund - Suedia) a prezentat "Imaginea femeii române în poezia populară balcanică", după care Dl. Dr. D. C. AMZAR (Wiesbaden - Germania) a vorbit despre: „Independenţa României înainte şi după al doilea război mondial". Conferinţele, ascultate cu mult interes, au fost urmate de discuţii.

Duminică dimineaţa, Adunarea Generală a fost încheiată printr'un serviciu religios - devenit tradiţional la toate manifestările Institutului Român de Cercetări din Freiburg -, oficiat de S. S. Protopop D. Em. POPA, la "Petershofkapelle". Ofrandele băneşti strânse în timpul slujbei au fost donate pentru construirea bisericii româneşti din Freiburg.

Ca în fiecare an, şi de această dată Adunarea Generală a Institutului Român de Cercetări a reprezentat pentru participanţi mai mult decît cele relatate de noi mai sus: a fost încă un emoţionant prilej de întâlnire şi de manifestare a comuniunii sufleteşti şi spirituale a românilor împrăştiaţi în toate colţurile lumii libere. Iar rezultatele şi hotărîrile adunării au dovedit (pentru a câta oară!!) viabilitatea, energia creatoare şi unitatea acestui nucleu de suflet românesc întemeiat pe meleagurile Germaniei.

Ioana HARALAMB

APEL

DRAGI COMPATRIOŢI ŞI PRIETENI

Vă chemăm să fiţi alături de noi într'o acţiune a cărei însemnătate nu poate să rămână neînţeleasă de cei ce au la inimă cauza românească. O facem de aceea cu convingerea că, parcurgând aceste rânduri, veţi simţi durerea, îngrijorarea şi speranţa din care a pornit APELUL de faţă şi pe care cuvintele noastre abia dacă le pot sugera.

Conducerea Institutului Român de Cercetări din Freiburg, în deplin acord cu reprezentanţii Bisericilor Româneşti din exil (ortodoxă, romano-catolică şi greco-catolică), a luat iniţiativa de a construi o biserică românească în oraşul Freiburg (Germania).

Iniţiativa noastră izvorăşte din necesitatea acută a exilului românesc din această parte a lumii libere de a avea un lăcaş de rugăciune în limba maternă, unde să putem dobândi forţele sufleteşti indispensabile luptei pe care o ducem pretutindeni, ca oameni şi ca români, în zbuciumata lume contemporană.

Nu va fi greu să înţelegeţi, cât de potrivită şi binefăcătoare este ridicarea unei biserici anume în acest poetic şi liniştit oraş din sud-vestul Germaniei. Aşezarea sa facilitează folosirea bisericii nu numai de către numeroşii români din Germania Federală, ci şi de către cei din Elveţia, Austria, Franţa ş.a. şi Italia. Pe de altă parte, existenţa aici a Institutului Român de Cercetări şi a Bibliotecii Române va garanta perpetuarea acelei caracteristici de bază a spiritualităţii româneşti, şi anume organica legătură dintre cultură şi biserică. Se va putea crea astfel un centru puternic al Românilor din exil, menit să apere şi să conserve integritatea patrimoniului de cultură şi tradiţii al neamului nostru.

Poate mai mult decât oricând, construirea unei biserici româneşti la Freiburg este necesară pentru unirea tuturor adevăraţilor români din exil, pentru îndepărtarea îndoielilor şi alinarea suferinţelor şi dorului de ţară.

In intenţia iniţiatorilor, Biserica Românească din Freiburg ar urma să fie şi un lăcaş de odihnă pentru aceia dintre noi care, înainte de a intra în Marea Trecere, îşi vor manifesta expres această dorinţă. Ne referim la intenţia de a amenaja în subsolul bisericii mici cripte speciale, în care să se poată depune urne funerare. Amintim celor ce au vizitat deja Institutul Român de Cercetări din Freiburg, că în incinta sa a fost necesară amenajarea unui "Mic Panteon", cum l-am denumit, pentru a respecta astfel dorinţele testamentare ale unor compatrioţi. Aici se află, de exemplu, urna cu rămăşiţele pământeşti ale distinsului fizician N. Florescu, trimisă conform dorinţei sale, tocmai din Australia. Locul cel mai potrivit pentru păstrarea acestor relicve este cadrul sacru al unei biserici, unde să se poată oficia periodic şi slujbele creştineşti pentru morţi.

Pentru realizarea aici, departe de patrie, a acestui lăcaş de rugăciune al exilului şi lăcaş de odihnă al unora dintre cei ce vor pleca dintre noi, facem un APEL călduros la toţi românii şi la toţi prietenii noştri din lumea liberă, pentru a contribui cu cât le este posibil la construcţia şi împodobirea sa.

Anunţăm de asemenea că vor fi consideraţi CTITORI AI SFANTULUI LACAS toţi cei ce vor contribui cu bani sau obiecte de cult în valoare de peste 1.000 de mărci germane. In pronaosul bisericii se vor grava numele tuturor ctitorilor (instituţii sau persoane particulare) pentru a nu fi uitaţi niciodată. Primul ctitor al Bisericii Române din Freiburg este regretatul Arhiepiscop catolic al Freiburgului, Dr. Hermann SCHAUFELE, care, auzind de proiectul nostru, a deschis imediat contul din bancă printr'o contribuţie personală de 5.000 DM.

Noi ştim că românii din exil nu trăiesc uşor şi nu sunt bogaţi. Orice donaţie, cât de modestă, dar pornită din inimă, va fi cu pietate pusă la temelia sfântului lăcaş. TOATE NUMELE DONATORILOR, indiferent de suma donată, vor fi trecute - conform tradiţiei seculare a bisericilor româneşti - în POMELNICUL BISERICII, pentru ca ofranda lor să nu se piardă şi amintirea lor să rămână veşnic în istoria celor ce n'au uitat că sunt români şi creştini.

Alăturaţi-vă strădaniei noastre de a păstra şi dezvolta sentimentul religios al românilor din exil! Alăturaţi-vă strădaniei noastre de a dezvolta conţinutul spiritual al vieţii culturale româneşti din lumea liberă! Amintiţi-vă că, înainte de toate, credinţa a fost acea care i-a ţinut pe români, de-a lungul veacurilor, uniţi şi neclintiţi în faţa atâtor şi atâtor urgii abătute asupra lor. Nu ne este îngăduit să uităm acest învăţământ al istoriei noastre, dacă vrem ca valorile reale ale spiritului românesc să se afirme în lumea contemporană. Şi afirmarea aceasta nu se poate face decât nelăsând să se stingă pietatea noastră. Iar existenţa unei biserici devine o condiţie elementară pentru cultivarea sentimentului religios într'o comunitate, cu atât mai mult atunci când această comunitate este risipită în toate vânturile.

Ajutându-ne să înfăptuim această idee, ajutaţi întregii diaspore româneşti să-şi întărească credinţa strămoşească!

Suntem convinşi că apelul nostru nu poate să vă lase indiferenţi, că aţi înţeles profunda necesitate spirituală şi naţională care ne-a determinat să vă chemăm la această sfântă faptă.

Donaţiile băneşti se pot expedia în SONDERKONTO "RUMANISCHE KAPELLE", la Volksbank - Freiburg i. Br. (Germania), Nr. 370. 186753.9

Donaţiile în obiecte de cult (icoane, broderii, candele, haine preoţeşti etc.) se primesc pe adresa Institutului Român de Cercetări din Freiburg.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

* Duminică 20 Noiembrie a.c., a sosit la Paris, împreună cu soţia sa, scriitorul Paul Goma. El a fost invitat de PEN-clubul francez care-l cooptase ca membru încă din primăvara trecută. Din informaţiile ce le avem ştim că Paul Goma a refuzat condiţia pusă de guvernul de la Bucureşti, de a nu se mai întoarce în ţară. In faţa acestei situaţii şi în urma presiunilor externe, regimul comunist a cedat, eliberându-i un paşaport cu viză turistică pentru un an de zile. Din lipsa de spaţiu reproducem doar câteva din ideile exprimate de Goma, în conferinţa de presă dată pe data de 24 Noiembrie, urmând să revenim mai pe larg în numărul viitor. (1) El a declarat că nu a părăsit definitiv România, adăugând că a venit la Paris în speranţa că va putea fi astfel de folos compatrioţilor săi şi va putea să amplifice strigătele lor de disperare. (2) Goma l-a criticat pe Ceauşescu, spunând că Ceauşescu este adevăratul disident, care a înşelat aşteptările poporului. (Nu ştim cum se putea altfel şi nu ştim ce aştepta poporul român de la un criminal de rând ?) (3) Viaţa românilor este deosebit de grea, iar înăbuşirile criticilor cu ajutorul miliţiei şi securităţii reprezintă singurul "sprijin" al guvernului. (4) Goma a declarat că în timpul anchetei după arestarea din 1 Aprilie a.c., a fost bătut şi insultat de Ministrul adjunct de Interne, generalul Nicolae Plesiţă. (5) Referindu-se la greva minerilor de pe Valea Jiului, el a spus că circa 4,000 de familii au fost silite să părăsească regiunea. (6) Inainte de a părăsi România a fost avertizat de oficialităţi că "braţul securităţii este foarte lung" şi poate ajunge ori şi unde.

Conferinţa de presă s'a încheiat cu un apel făcut de Goma opiniei publice internaţionale pentru sprijinirea luptei drepturilor omului din ţările în care acestea sunt încălcate. (Nu ştim dacă Goma a criticat comunismul şi pe adepţii acestei doctrini). Pentru curajul său de până acum, noi l-am susţinut, aşa cum vom susţine orice acţiune menită să distrugă plaga omenirii secolului nostru-Comunismul ! Salutăm venirea lui Goma în lumea liberă, sperând că prezenţa lui în exil, va contribui la lupta noastră de eliberare a României de sub jugul comunist.

* Vineri 18 Noiembrie, cu două zile înainte de sosirea lui Paul Goma la Paris, D-na Monica Lovinescu, redactoare a postului de radio Europa Liberă (şi colaboratoare a "Cuvântului Românesc") a fost molestată de doi indivizi neidentificaţi. Cei doi indivizi au aşteptat-o la ieşirea din locuinţă şi au bătut-o grav lăsând-o în stare de inconştienţă şi provocându-i leziuni care au necesitat internare în spital timp de patru zile. Bănuim că această acţiune de intimidare nu poate fi decât opera securităţii române.

DE LA ROMÂNI ADUNATE...
ȘI LA ROMÂNI IARAȘI DATE

Această rubrică este realizată de corespondentul nostru pentru U.S.A., av. Cornel Dumitrescu, care a strâns de la diverși români știrile de mai jos. Cei ce cunosc fapte, date sau evenimente care interesează poporul român și care sunt ținute secret de către guvernul comunist de la București, sunt rugați să le comunice la adresa: Av. Cornel Dumitrescu 67-41 Kessel St. New York N.Y. 11375, sau direct la redacție pentru întocmirea și în viitor a acestei rubrici.

ȘTIAȚI CĂ...?

* O unitate militară română se poate cunoaste dacă face parte din Ministerul de Interne sau din Ministerul Apărării Naționale, după indicativul ei poștal. Astfel unitățile care aparțin Ministerului de Interne, ca cele de intervenție operativă, pază, pompieri, miliție, etc., au indicative până la cifra 1000, cele peste 1000 aparținând M.A.N.

▪▪

* Primul indicator al Ministerului de Interne este 0111 și el desemnează Scoala de Ofițeri a M.I. pentru trupele de intervenție operativă și pază. Scoala este amplasată la Oradea, durează 2 ani de zile și are un efectiv de circa 1,200 de elevi și profesori instructori.

▪▪

* La Câmpina funcționează Scoala Tehnică de Subofițeri a Ministerului de Interne, care pregătește specialisti în radio-telecomunicații, armurieri, auto-mecanică, etc. Ofițerii pentru aceste specialități se recrutează dintre absolvenții facultăților tehnice militare sau civile, care urmează apoi un curs de "specializare" la Scoala M.I. de la Kilometrul 11-Băneasa.

▪▪

* La Bod lângă Brașov funcționează Scoala Ministerului de Interne pentru dresajul de câini polițiști de pază și urmărire. In funcție de rezultatele obținute, câinii primesc "grade" până la nivelul de colonel. Intocmai ca și securiștii ! Sau invers !

▪▪

* In vecinătatea Castelului Bran, funcționează o tabără de reciclare a ofițerilor superiori din aparatul Ministerului de Interne. Cursurile durează 6 luni de zile și se încheie de obicei cu un chiolhan de pomină la "Sura Dacilor" din Poiana Brașov. In afara "profesorilor" permanenți, la tabără sunt aduși conferențiari de la Universitatea București și alte centre universitare din țară.

▪▪

* Pentru formarea lucrătorilor de securitate din cadrul serviciilor de filaj, școala durează doar un an de zile, și funcționează în cartierul Militari din București, în cel mai mare secret. In această școală care un timp s'a aflat pe strada Principatelor Unite din București, nimeni nu poartă uniformă, "băieții" fiind îmbrăcați civil iar la antrenamentele și diversele "activități practice" în treninguri cu embleme ale unor cluburi sportive. In această școală sunt pregătite și viitoarele ofițerese de securitate, care după absolvire pot fi întâlnite de obicei în marile baruri și hoteluri unde-i "lucrează" pe străini.

▪▪

* Pentru formarea armatei de securiști care reprezintă forța de represiune a partidului comunist, încă din anul 1952, funcționează Scoala de Ofițeri a Ministerului de Interne de la Kilometrul 11 din Pădurea Băneasa de lângă București. Construită după model sovietic, școala are un efectiv de peste 1,700 de elevi, profesori și personal auxiliar, care se bucură de condiții excepționale de studii și viață. Scoala are două secții, una de 2 ani și cealaltă de 3 ani. Prima este menită să pregătească ofițeri pentru direcțiile interne, iar a doua pregătește cadrele pentru direcțiile speciale I-a și a II-a ai cărei specialiști acționează în străinătate sau interior în probleme de contra-spionaj. Aici se învață cu asiduitate peste 12 limbi străine începând de la engleză și până la ebraică și arabă. Pentru celelalte limbi mai puțin folosite, ofițerii se recrutează dintre absolvenții facultăților filologice care apoi urmează cursuri de "specializare" de un an de zile în această școală. Printr'un H.C.M. din 1965 absolvenții acestei școli ca și celei de Miliție beneficiază de posibilitatea de a intra direct în anul III sau IV fără frecvență la Facultățile de Drept. Scoala dispune de o tipografie proprie în care săptămânal se tipăresc temele secrete de studiu care după aprofundare, împreună cu caietele de notițe sunt arse în crematoriul școlii. Laboratorul de criminalistică este înzestrat cu cele mai moderne utilaje și este condus de colonelul Avram. Aici sunt aduși și specialiști de la Institutul Medico-Legal "Mina Minovici" precum și de la catedra de criminalistică de la Facultatea de Drept. La biblioteca acestei școli, se găsesc aproape toate colecțiile marilor cotidiene apusene, încă din perioada stalinistă, când în România nu intrau oficial aceste publicații "imperialiste".

▪▪

* O altă tabără de instruire a Ministerului de Interne, camuflată însă în Centru de documentare al Uniunii Generale a Sindicatelor din România funcționează în localitatea Mănești din Județul Dâmbovița. In această tabără sunt pregătiți pentru activități de guerilă lideri ai mișcărilor pro-comuniste din Africa, Asia și America de Sud. Câțiva din instructorii de limbă spaniolă, au fost recrutați din cei peste 2,500 de comuniști chilieni cărora Ceaușescu le-a acordat azil politic pe buzunarul muncitorului român.

▪▪

PE SCURT DIN ȚARĂ

* Agenția Agerpress anunță că Vineri dimineața 28 Octombrie au început lucrările celei de a 6-a sesiune a așa zisei "Mari Adunări Naționale". După discursul șefului și aplauzele servilor, au fost adoptate în formă de legi unele din năzbâtiile lui Niculiță. De exemplu: (1) Legea privind normele de adresare între oameni. (2) Legea privind Consiliul Național al oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi. (3) Legea privind Consiliul Național al agriculturii. (4) Legea Consiliului Organizării Economico-Sociale. (5) Legea pentru aprobarea Imnului de stat al rsr-ului.

* Ne spune postul de radio București, că oamenii muncii din țară au luat la cunoștință "cu mare bucurie" noile măsuri care vor apăsa și mai mult pe bietul român. Este vorba de "programul suplimentar de dezvoltare al economiei naționale între anii 1977 și 1978". Cu această ocazie tovul Ceaușescu în adunarea CC al PCR ținut între 26-27 Octombrie, a spus: "Adaptarea programului suplimentar cere....o revoluție în constiința tuturor oamenilor muncii". Iată dece spune ceaușul acest lucru.." în raport cu fondurile fixe producția obținută este încă mică, ea nu depășește valoarea de 1,000 lei la 1,000 lei fonduri fixe". Acest lucru înseamnă... că rentabilitatea economiei este egală cu zero. Venitul național fiind în declin, luând în considerare devaluările investițiilor acestor 1,000 lei pe fonduri fixe. Ne spune comentatorul că acest program al lui Niculiță va fi supus dezbaterilor și a aprobării în conferința națională a P.C. din Decembrie a.c.

* Pe data de 29 Octombrie postul de radio București a transmis noul imn național adoptat de Marea Adunare Națională. Este vorba de un alt furt și de o altă măsluire a spiritualității noastre naționale. Cântecul "Trei culori cunosc pe lume" cu melodia lui Ciprian Porumbescu a fost profanat și adoptat pe o temă comunistă. Nu ni se spune cine este autorul acestor versuri, dar îl bănuim pe paranoicul ce se crede și poet. Publicăm spre documentare prima și ultima strofă cu "noul text":

Trei culori cunosc pe lume
Amintind de-un brav popor,
Viteaz, cu vechi renume,
In luptă triumfător.
....
Iar tu, Românie mândră,
Tot mereu să dăinuiești
Si în comunista eră
Ca o stea să strălucești.

Asupra acestei crime vom reveni în numerele viitoare.

* Presa din țară ne informează că pe data de 28 Octombrie au avut loc "mari manifestări" cu ocazia aniversării revoluției bolșevice. Nu se spune dacă cu această ocazie s'au scos în evidență milioanele de victime ale acestei pacoste ce s'a abătut asupra omenirii acum 60 de ani. In diferite localități din țară au fost aranjate expoziții, glorificând vecinii de la răsărit, ce ne-au dus țara înapoi la sapa de lemn ca acum 60 de ani.

* Cornel Burtică a fost primit de șeful partidului comunist polonez Edward Gierek , în vizita făcută în Polonia pe data de 28 Octombrie. Cu această ocazie au fost discutate colaborările economice dintre aceste două țări comuniste.

* O delegație militară bulgară a sosit în vizită în rsr pe data de 28 Octombrie. Delegația bulgară este condusă de generalul Dobri Djurov, membru în biroul politic al CC PC Bulgar. Ei au fost primiți oficial de generalul-colonel Ion Coman, ministrul apărării naționale al guvernului comunist de la București.

* Legea Consiliului Organizării Economico- Sociale, format recent, spune în Art.1-Consiliul Economico-Social se organizează și funcționează ca organ de partid și de stat, sub conducerea directă a C.C. al P.C.R., având sarcina de a asigura înfăptuirea politicii partidului în domeniul organizării activității economice-sociale". Cu alte cuvinte, nu înbunătățirea economiei, ci aplicarea politicii partidului. (care ne duce țara de râpă)

* Marți 31 Octombrie 1977 a depus jurământul la departamentul de stat din Washington noul ambasador al Statelor Unite la București. Domnul Rudolph Aggrey îl înlocuește în funcție pe domnul Harry Barnes Jr. Domnul Aggrey este negru născut în Carolina de Nord în anul 1926. In cariera sa, noul ambasador American la București a fost pe rând reporter în orașul Cleveland, șef al diviziei Franceze la Vocea Americii, ocupând apoi diferite funcții și posturi diplomatice. Ultima sa funcție a fost de ministru ambasador în Gambia și Senegal. In cursul lunii Noiembrie el s'a prezentat la postul său la București.

* In ultimele restructurări ce au avut loc în România, tovul Gheorghe Bobocea, a fost numit Procurorul General al r.s.r-ului.

DIN ZIARELE COMUNISTE

* CONTEMPORANUL, (Nr. 31, 5 August 1977), în articolul de fond: "MARASESTI, VATRA DE NEAM", scrie următoarele: "Fericită coincidență de a sărbători în acest an de plenară afirmare românească Centenarul Independenței de stat a României, 60 de ani de la răsunătoarea bătălie de la Mărășești, 30 de ani de la proclamarea Republicii! S-a dovedit în acest timp, ca de atîtea ori în decursul dramaticei noastre istorii, că abnegația și capacitatea de luptă, curajul și puterea de jertfă, tenacitatea și credința în viitorul fericit al patriei n-au fost zadarnice. Partidul Comunist Român, continuatorul victorios al acestor nobile lupte, conduce azi, cu înțelepciune și fermitate, națiunea noastră pe drumul către un destin luminos, situînd România socialistă pe un loc de demnitate și cinstire în lume. Visul înaintașilor noștri, al tuturor celor ce s-au jertfit pentru gloria acestui pămînt, pentru lauda oamenilor săi, este astăzi o realitate în permanentă rodire"...

Această interpretare marxist-ceaușistă a istoriei, că adică P.C.R., ar fi "continuatorul victorios" al acelor lupte, i-a întors fără doar și poate, cu fața'n jos în mormintele lor, pe toți morții de la Mărășești, căci, Doamne-ferește, numai acesta nu le-a fost visul. Cât despre "fermitatea" cu care conduce "națiunea noastră" acest partid, care-l face pe om să se teamă până și de umbra lui, aceasta este îndeobște cunoscut de toată lumea, cum cunoscută este și "înțelepciunea" conducerii, în fața lipsurilor de tot felul.

* ROMANIA LITERARA, (Nr. 31, 4 August 1977). Comentând aceleași evenimente în articolul; "O NOBILA TRADITIE", George Ivașcu, directorul revistei le rezumă cu aceste rânduri de încheiere: "Este tradiția care - la noii indici ai dialecticii istoriei noastre - avea, prin călăuzirea și acțiunea Partidului Comunist Român, să se manifeste atît de pregnant în timpul rezistenței antifasciste, în anii, atît de grei, ai celui de-al doilea război mondial, în tot ceea ce a însemnat și ceea ce a urmat ei: Victoria de la 23 August 1944. Pe care, tocmai în lumina acestei vibrante tradiții, o retrăim de fiecare an - și cu atît mai intens în acest an multiplu aniversar: 1977".

Această logică de cal nărăvaș, ne îndreptățește a o spune "de fiecare an" că, istoria evenimentului de la 23 August 1944, este măsluită de către scribii reseriști, dat fiind faptul că, în acea vreme, P.C.R., era aproape inexistent în România, numărând doar vreo câțiva derbedei prosovietici.

* ROMANIA LIBERA, Cotidianul Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, a publicat în pagina 3-a, în numărul său din 20 August 1977, fotografia de mai jos, care reprezintă stadionul "23 August" din Capitală, în timpul festivalului "Cîntarea României", care, după cum se poate limpede vedea, este cea mai umflată "gogoașă" a propagandei peceriste:

TOTUL PENTRU OM. . .?

. . . Pentru care om?. . . Pentru OMUL ROMAN, Partidul Comunist a avut până acum: Gherla, Pitestiul, Canalul Dunărea - Marea Neagră, cozile nesfârșite din fața prăvăliilor alimentare, cenzura scrisorilor, furtul pachetelor cu medicamente trimise de peste hotare, bătaia până la înnebunire sau moarte și atâtea și atâtea alte metode demonice de transformare a omului într'un așa zis "OM NOU", "omul socialist", omul papagal, omul robot, omul NE-OM!

TOTUL PENTRU OM!. . .

Ce gogomănie!. . . Si ce nerușinare!. . .

* CONTEMPORANUL, confirmă cele mai sus spuse de noi, în Nr. 35 din 2 Sept. 1977, în primele rânduri din articolul:

"EDUCATIA SOCIALISTA - UN AMPLU PROCES REVOLUTIONAR" (pag.3), semnat de Pavel Apostol:

„dezvoltarea societății socialiste are dialectica sa proprie. Crearea condițiilor materiale potrivite presupune, cu necesitate, formarea purtătorului uman al progresului, educarea, în masă, a indivizilor, și a comunității naționale în vederea îndeplinirii funcției de subiect istoric colectiv al procesului de făurire a societății socialiste multilateral desvoltate și de înaintare spre comunism".

Cu alte cuvinte, OMUL nu mai este om, nu mai poate fi EL INSUSI, ci, un simplu "SUBIECT istoric colectiv al procesului de făurire a societății socialiste".

Si atunci, ne întrebăm, și credem pe bună dreptate: cum stăm cu lozinca arborată pe stadionul "23 August": TOTUL PENTRU OM?!

Actualitatea internațională

CÂND DOI SE CEARTĂ....

Războiul rece pe care Rusia Sovietică îl duce împotriva Statelor Unite pentru câștigarea unor zone de influență în Africa, a provocat până acum câteva războaie "fierbinți" , dintre care , unele s'au soldat cu eșecul ori victoria sovietică,iar altele se află încă în curs de desfășurare, urmând ca balanța să fie decisă pe câmpurile de luptă.

Atenția opiniei publice mondiale, este îndreptată la sfârșitul acestui an asupra Etiopiei, unde de fapt, se duc în acelaș timp, două războaie sângeroase, și anume, unul la Nord, în provincia Eritrea, și altul la Sud, în deșertul Ogaden, purtat de Somalia.

Interesant este faptul că, la început Eritrea și Somalia s'au bucurat de sprijinul moral și material al Rusiei Sovietice. Moscova câștigase încă din 1969 un punct strategic de o importanță capitală, având ca aliat Somalia, care prin poziția ei strategică ce domină Golful Aden din Nordul Oceanului Indian, oferea imperialismului sovietic baze navale și militare.

Regimul marxist al lui Siad Barre din Somalia, a căutat să ajungă la un compromis, privind "drumul socialismului", incluzând și credința în Islam. Lucru, pe care experții sovietici nu-l vedeau posibil.

Noul regim al Etiopiei condus de Lt.Col.Mengistu, în urma situației disperate prin care trecea, a căzut ușor victimă " ajutorului frățesc " oferit de Moscova.

Cremlinul a crezut că va putea opri războiul dintre Somalia și Etiopia, cât și cel din provincia Eritrea, câștigând ușor un alt aliat.

Cum însă, între Eritrea, Somalia și Etiopia, a domnit de secole o ură de moarte, mizând pe trei cărți deodată, Sovietele au înregistrat, cel puțin deocamdată, un mare eșec politic, pierzând atât simpatia Eritreei, cât și a Somaliei.

Forțele de eliberare eretriene, de sub comanda lui Ahmed Mohamed Nasser, au înregistrat în ultima vreme serioase victorii, reușind să pună stăpânire pe aproape întreg teritoriul provinciei, cu excepția câtorva orașe ce se găsesc încă în mâinile trupelor etiopiene. La fel la Sud, deșertul Ogaden se află aproape în întregime în mâinile forțelor de invazie dirijate de guvernul din Somalia. Ajutorul masiv dat de Soviete, cât și prezența militară a Cubei, poate schimba situația.

Pe data de 13 Noiembrie, Somalia supărată pe Uniunea Sovietică de ajutorul dat Etiopiei, a hotărât să dea afară pe toți experții militari sovietici, și a interzis ca forțele Uniunii Soviete să mai aibă baze militare în Somalia. In acelaș timp postul de radio Somalia, a anunțat că a rupt relațiile diplomatice cu Cuba, datorită prezenței trupelor cubaneze în Etiopia, cerând ca personalul diplomatic să părăsească Somalia în 48 de ore. Personalul ambasadei sovietice a fost redus deasemenea la minimum posibil. Ministrul informațiilor Somaliei Abdulqadir Salad Hasan, a anunțat că cei peste 4,000 de experți militari sovietici din Somalia, cu tot personalul tehnic și militar vor părăsi Somalia în șapte zile.

Situația este asemănătoare cu cea din Egipt din 1972, când peste 18,000 de experți militari sovietici și-au luat geamantanul, plecând cu coada între picioare.

Sfârșitul acestui război sau războaie, este greu de prevăzut, Etiopia socialistă fiind alimentată astăzi cu armament modern de către Rusia, iar trupele ei fiind instruite de către cadre de specialiști din Cuba, în timp ce, Eritrea și Somalia, se pot aproviziona numai din greu cu material de război demodat, și, ceea ce capturează de la etiopieni, în timpul luptelor.

Poziția geografică a celor trei țări, joacă greu în balanța politică a Africei, iar Rusia, cu ajutorul Cubei, face tot ceea ce-i stă în putință pentru a câștiga acest nou cap de pod pe Continentul African, în timp ce americanii se întreabă cu stupiditate: Ce căutăm noi în Africa ?

OFIȚERII SOVIETICI PĂRĂSIND AEROPORTUL DIN MOGADISHU

EGIPT

Curajul atitudinei politice a Pres. Egiptului Anwar Sadat, nu poate fi trecută cu vederea, în fața situației din Orientul Mijlociu. Victoria diplomatică câștigată de Egipt, va produce mari schimbări în această regiune a globului. Deocamdată analizând faptele petrecute, putem spune că Israelul s'a văzut pus în situația de a primi, Sâmbătă 20 Noiembrie a.c.,în Ierusalem,cu tot onorul cuvenit pentru un Sef de Stat, pe dușmanul de moarte de până acum. Cu acelaș curaj Sadat a declarat în fața întregului parlament israelitean că singura condiție a unei păci permanente între Israel și țările arabe, este retragerea trupelor israelitene din teritoriile ocupate în 1967,cât și rezolvarea problemei palestiniene. Plin de demnitate, Sadat a refuzat un "târg" cu Israelul, care s'a grăbit să-i ofere întrega peninsulă Sinai, în schimbul unei păci separate cu Egiptul. Propunerea sinceră a Egiptului a încurcat sforăriile diplomației israelitene de până acum. Primul Ministru al Israelului, Menahem Begin, nu a reușit în cele câteva zile să vină cu contra propuneri concrete, în afară de fraza goală "de a negocia fiecare diferență". La fel de descurajant a fost și comunicatul final al acestei vizite. Normal era ca acest comunicat să fie dat în comun, atât de Israel cât și de Egipt. Sadat a "acceptat" numai în principiu, și cuvântul "agreat" din acest comunicat, se traduce în diplomația externă, că el a fost numai citit, fără "a exprima păreri diferite". După părerea observatorilor străini în problemele Orientului Mijlociu, vizita lui Sadat, nu a reușit să ducă la îndeplinirea 'Misiunii imposibile".

UNIUNEA SOVIETICĂ

Cu ocazia celei de a 60-a aniversare a revoluției bolșevice din 1917, Brejnev în raportul său a făcut cunoscut că Rusia se află iarăși într'o criză alimentară, dat fiind faptul că în loc de a se fi recoltat în anul acesta 213 milioane tone metrice de cereale, cum fusese prezis la începutul anului, s'au recoltat numai 194 milioane. Ca atare U.R.S.R-ul va fi nevoit să cerșească la guvernele Statelor Unite și Canadei, importul diferenței de cereale, pentru a evita o foamete în Uniunea Sovietică, până la noua recoltă din 1978.

Totodată, presa mondială a adus la cunoștința opiniei publice că liderului partidului comunist spaniol Santiago Carrillo i-a fost interzis să-și țină discursul în cadrul festivităților de la Moscova, în care acesta, se zice,și-ar fi reînoit punctele de vederea asupra eurocomunismului. In schimb a reușit să vorbească liderul partidului comunist italian Enrico Berlinguer care a spus printre altele: "fiecare (partid comunist) trebue să urmeze drumul ce corespunde particularității țării sale, chiar în ceea ce privește construcția statului socialist, căci uniformitatea este tot atât de periculoasă ca și izolarea"...

Sărbătorirea Revoluției bolșevice din anul acesta s'a soldat deci cu două mari eșecuri: 1. Dovada că nici după 60 de ani de bolșevism, "colhoznicia" nu lucrează, și 2. Că după 60 de ani de bolșevism, s'a produs o dislocare, fie ea și numai de suprafață, în sânul partidelor comuniste.

NAȚIUNILE UNITE

La sfârșitul lunii Octombrie , Adunarea Generală a Națiunilor Unite, cu 131 de voturi contra 1, (Israelul), și o abținere (Statele Unite), a dat un vot de blam Israelului pentru stabilirea de așezăminte în teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, adoptând rezoluția propusă de Egipt și declarând că: aceste așezăminte "nu au nici o validitate legală, constituind o serioasă piedică în eforturile pentru o pace durabilă în spațiul Estului mijlociu".

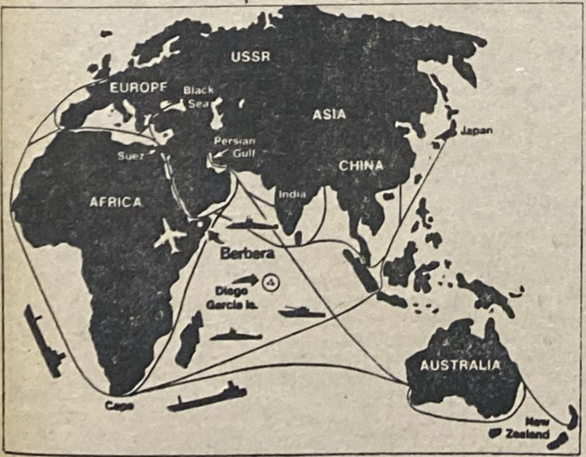
Drept răspuns, Ambasadorul Israelului Chaim Herzog, a spus printre altele că: "Ansamblul General al Națiunilor Unite a fost întrebat să adopte o filosofie rasist-nazistă spre a crea un spațiu fără de evrei".

Guvernul Israelului a făcut cunoscut că, până acum, au fost create 80 de așezăminte israelite în spațiul respectiv arab.

STATELE UNITE AU CÂȘTIGAT O BĂTĂLIE STRATEGICĂ

Putem considera fără multe rezerve că alungarea sovieticilor din Somalia este " unul dim marele eșecuri " pe care le-a suferit Uniunea Sovietică în ultimul timp.

Prin pierderea portului Berbera, comuniștii moscoviți au pierdut o mare bază navală și cu asta cei patrusprezece ani de eforturi și strategii comuniste, de infiltrare, în această parte a lumii. Importanța strategigă a portului Berbera a asigurat forțelor navale sovietice exinderea în Oceanul Indian. Să nu uităm că prin această regiune trece circa 25 % din petrolul importat de America, 65 % din petrolul importat de Europa de Vest și peste 75 % din petrolul importat de Japonia.

PUTEREA NAVALĂ SOVIETICĂ DIN OCEANUL INDIAN, A FOST DISTRUSA PRIN PIERDEREA PORTULUI BERBERA

Nu de mult Admiralul Elmo Zumwalt șeful oprațiilor navale americane a declarat: " Interesele noastre în Oceanul Indian sunt legate de interesele noastre din Europa și Asia. Oceanul Indian a devenit zona în care se vor produce mișcările majore în balanța forțelor globale în viitoare decadă. Deci va trebui să posedăm abilitatea de a influența evenimentele din această regiune, pentru a mării capacitatea forțelor noastre militare". Pentru acest lucru Zumwalt a urgentat dezvoltarea insulei Diego Garcia, într'o bază navală militară americană, pentru a balansa prezența rușilor la o distanță de numai 2,00 de mile. In urma expulzării comuniștilor sovietici din Somalia, cu pierderea portului Berbera, nu se poate vedea cum forțele navale sovietice vor mai putea menține cele peste 20 de vase de război, în această regiune.

Statele Unite au câștigat o bătălie strategică fără prea multe eforturi diplomatice.

CRONICA VREMII

ASPECTE DIN PANORAMA INTERNAŢIONALĂ

Ion BOIERU

O stare generală, de nelinişte, domneşte în toate sectoarele politicii internaţionale. Nicăieri în lume nu există stabilitate politică, socială sau economică.

Nicăieri nu există stabilitate spirituală. Toate instituţiile sociale, toate grupările politice, toate statele şi naţiunile trăiesc sub semnul neliniştei, al instabilităţii, poate chiar al temerilor celor mai cumplite.

Cauzele acestei instabilităţi generale ar putea fi explicate şi puse în lumină, dar acest lucru nu este suficient, în conjunctura actuală.

Ceeace este mai important este găsirea soluţiilor şi formelor de îndreptare. Ori, acest lucru nu poate fi făcut decât de către oameni cu o mare viziune politică şi ideologică, care să aibă curajul unor măsuri radicale în vederea unei stabilizări a vieţii internaţionale.

In epoca noastră, nu există asemenea personalităţi, cu o mare capacitate de a vedea care sunt mijloacele de refacere a lumii.

Pe dimensiunea politicii internaţionale se confruntă două ideologii: democraţia şi comunismul. In orice colţ al lumii, aceste două poziţii contradictorii şi ireductibile duc la conflicte şi tulburări, din care nu se poate ieşi fără un apel la mijloace mai dure: revoluţia sau războiul. In timp ce democraţiile se găsesc într'o permanentă defensivă, comunismul este agresiv prin desfăşurarea unei largi varietăţi de metode şi strategii politice, pentru a ajunge la dominaţia comunistă a lumii întregi.

Nu se poate prevedea finalul ciocnirii între comunismul agresiv şi democraţiile pacifiste ale lumii libere. Noi sperăm într'o mutaţie politică a democraţiilor, care să le ofere acestora nişte instrumente eficace pentru instituirea unei stabilităţi politice mondiale.

In acelaşi timp, conjunctura politică internaţională, pare a se schimba în favoarea democraţiilor, prin pacte politice care, până azi, păreau irealizabile. Iar, în Rusia Sovietică, naţionalităţile diferite ale pluralismului social încep să-şi caute forme noi de viaţă, ceeace ar putea duce la dislocarea socială şi politică a statului moscovit.

Nici ţările comuniste, satelite ale Moscovei, nu stau pe o situaţie prea roză, căci peste tot mişcările pentru drepturile omului au început să se înfiripeze tot mai consistent în ultima vreme.

Recent în Polonia, s'a întemeiat o "mişcare democrată", care activează pentru restabilirea "democraţiei" în Polonia. Istoricul polonez Adam Micknik, care este unul dintre fondatorii acestei mişcări, a publicat un articol în ziarul francez "Le Monde" (25 Oct.1977), din care extragem câteva rânduri: "Problema respectului drepturilor omului, spune uneori propaganda oficială (a Poloniei), este afacerea internă a fiecărei ţări şi orice ingerinţă în (această) materie atentează la suveranitatea acelei ţări. Dar, aceasta nu este adevărat. Acordurile dela Helsinki au făcut această problemă internaţională, cum a fost altădată acordul pentru abolirea sclavajului. Oricine ignoră acest fapt, trădează nu numai democraţia europeană, dar şi politica de detente. Pentrucă violarea continuă a drepturilor omului în Europa de Răsărit nu este posibilă decât ca un preludiu la un nou război rece".

In acelaşi timp, la Praga, a avut loc procesul de trădare al unora din semnatarii manifestului "Charta 77" ca o reacţiune a guvernului comunist cehoslovac, pentru a descifra starea de spirit a occidentului, la Conferinţa dela Belgrad, iar românii liberi din Paris au publicat o carte documentară "Dossier Paul Goma", Ed. Albatros, asupra protestelor scriitorilor din România comunistă.

Paul Goma nu este un scriitor reprezentativ al literaturii române, şi nici înzestrat cu un talent deosebit, aşa a fost posibil ca întreaga lui agitaţie să fie oprită fără dificultăţi de autorităţile comuniste din România. Totuşi, cazul Goma, a arătat că sunt răni deschise în societatea comunistă română, şi continuă să rămână, chiar dacă dosarul Goma a fost pus în rafturi.

România încă îşi aşteaptă pe adevăratul scriitor, care să aibă curajul necesar să înfrunte, fără compromisuri, dogmatismul marxist în domeniul culturii. Numai un scriitor român, de mare suprafaţă, ar putea duce o luptă susţinută în acest domeniu.

Conferinţa dela Belgrad nu va rămâne fără efect, indiferent de felul în care se desfăşoară, şi în care îşi va închide lucrările.

Sovieticii au devenit vulnerabili, împreună cu sateliţii lor, iar democraţiile occidentale nu mai trăiesc cu iluziile pe care le-a promovat politica lui Kissinger, pentru o destindere falsă şi pacifistă.

Confruntările cu comunismul au diferite forme, şi vor duce la diferite rezultate.

Pe lângă infiltrările din ţările africane, Sovieticii încearcă să cucerească poziţii cheie în ţările occidentului. In Spania şi Portugalia, partidele comuniste creiază tot felul de dificultăţi guvernelor respective, încetinind bruma de democraţie instalată în acest colţ european.

In Franţa şi Italia, comuniştii fac apel la tot felul de manevre strategice pentru a cuceri puterea, dar rămân mereu în minoritate politică, căci nu pot polariza suportul popular pentru ideologia lor, după falimentul total al societăţii sovietice şi al ţărilor satelite.

In Germania occidentală, teroriştii roşii fac acte disperate, ucid fără milă, şi se sinucid spectacular, pentru a zgudui lumea din temelii. Se dau tot felul de explicaţii ale acestui nou val de terorism roşu, dar se trec cu vederea sursele de unde se primesc ajutoarele materiale, instrucţia de luptă şi ideologia anarhismului nou.

Nu se poate neglija apariţia pe arena mondială a unei noi forţe politice: China comunistă. După moartea lui Mao, China comunistă a trecut la o revizuire completă şi radicală a priorităţilor politice în treburile de stat.

Firul roşu al acestor revizuiri îl constitue intenţia Pekingului de a consolida o nouă structură de luptă antisovietică. Conducătorii Chinei comuniste şi-au dat seama de falimentul ideologiei pe care au împrumutat-o, şi au înţeles că marxismul-leninist nu este decât o altă faţă, o altă mască a imperialismului sovietic.

Această premiză fundamentală, a dus la o nouă orientare, a politicii Chinei comuniste, pe plan intern şi internaţional.

Diplomaţia comunistă chineză a devenit extrem de activă, pentru organizarea unui front antisovietic, ceeace poate duce la o schimbare radicală în relaţiile internaţionale, cu scopul de a lăsa Rusia Sovietică într'o izolare înăbuşitoare.

Prin această acţiune, comunismul chinez îşi pierde din caracterul său revoluţionar şi conducătorii dela Peking se vor întoarce la isvoarele politicii chineze, din îndepărtatele lor tradiţii, care sunt reactualizate treptat în spaţiul chinez.

Dar, toate aceste aspecte ale vieţii internaţionale, sunt simple svârcoliri ale minţii omeneşti. Din impasul istoric, în care trăieşte lumea de azi, nu ne poate salva decât Dumnezeu. Acum, în preajma Sărbătorilor Crăciunului, ne întoarcem la ajutorul Noului Născut, să-i cerem să nu ne uite şi să nu ne lase pradă întunericului şi deşărtăciunilor.

Ion BOIERU

NOTE SI COMENTARII

EUROCOMUNISMUL

Cartea conducătorului partidului comunist spaniol, Santiago Carrillo: "EUROCOMUNISMUL SI STATUL", a provocat o adevărată rebeliune în cercurile politice, atât de dincoace cât şi de dincolo de Cortina de fier. Un mare număr de politicieni din lumea liberă, printre care şi fostul Secretar de Stat al Statelor Unite Henry Kissinger, au ţinut să atragă atenţia guvernelor ţărilor din Vest şi a opiniei publice mondiale, de a nu accepta ca validă această teorie, că adică, Eurocomunismul ar fi cu adevărat independent de Moscova, înţelegând să lucreze şi să se manifesteze în cadrul existent al sistemului parlamentar democratic aşa cum îl cunoaştem noi cei ce trăim în afara cercului vicios al doctrinei marxist-lenineste.

In cartea sa, Santiago Carrillo, rezumă principiile eurocomunismului la următoarele puncte: 1. Independenţă faţă de Moscova; 2. Pluralitate democratică. Adică, nu numai un singur partid politic în alegeri; 3. Votul universal, şi 4. Respect pentru drepturile omului.

Santiago Carrillo, merge însă mai departe şi mai afund în explicările sale pe tema eurocomunismului, respingând clar Uniunea Sovietică drept model pentru comunismul Europei de Vest, militând pentru un socialism democratic care să nu fie dominat nici de Rusia Sovietică, şi nici de Statele Unite. Ceea ce însă dă de gândit experţilor în materie, este sublinierea ce-o face, spunând, negru pe alb că: "Comunismul nu trebue să fie confundat cu Social - Democraţii. Si, mai departe, că: "Noi nu ne înapoiem la o social-democraţie. . . şi, nu desconsiderăm, sub nici o formă, posibilitatea de a prelua puterea prin revoluţie".

Cu alte cuvinte, omul care condamnă în cartea sa, invazia muscălească din anul 1968 în Cehoslovacia, fapt pentru care a fost aspru criticat de presa moscovită, o mărturiseşte, el însuşi că, partidul pe care-l conduce, dacă va fi cazul, va face uz de aceleaşi metode, adică, preluarea puterii statului, nu pe baze democratice sau vot popular, ci, prin revoluţie.

Păi atunci, care-i deosebirea dintre "dracul" şi "fratele său"?

NIET KULTURA

La începutul lunei Iulie, urma să se deschidă în "Casa Culturii" din Moscova, expoziţia de pictură a pictorului sovietic Ilya Glazunov. In dimineaţa zilei când expoziţia urma să se deschidă, cei peste 200 de invitaţi, au găsit porţile Casei Culturii din apropierea Cremlinului, baricadate, iar poliţia sovietică cerând prin megafoane mulţimii adunate să-şi ia tălpăşiţa spre casă.

Ce se întâmplase?

Ce se întâmplă de obicei în ţările socialiste "multilateral desvoltate". Cenzura a găsit că unul din tablourile lui Glazunov, nu îndeplineşte cerinţele "realismului socialist", ca atare a decretat înlăturarea lui. Pictorul a refuzat acest dictat, considerând tabloul cu pricina, care se întitulează: "Misterul Secolului 20", una din marile sale creaţii artistice, iar politrucii culturali, ne având altă poartă de ieşire, au închis expoziţia.

O copie fotografică în culori a tabloului "Misterul Secolului 20" de Glazunov, a reusit s'ajungă între timp în lumea liberă şi a fost studiat de o seamă de experţi şi critici de artă, care n'au găsit c'ar fi vorba de vre-o "capodoperă", dar nici ceva ce cu adevărat ar fi jignit, într'un fel sau altul, fie statul, fie vizitatorii.

Tabloul, care are 10 x 20 picioare, înmănunchează o seamă de figuri politice, ştiinţifice, artistice sau literare, printre care: Tarul Nicolae II, Leon Troţki, Franklin Roosevelt, Winston Churchill, Mao, Stalin, Louis Armstrong, Albert Einstein, Ernest Hemingway, Charlie Chaplin, Pablo Picasso şi alţii.

Interesant, nespus de interesant este faptul că, în mijlocul tabloului, se află aşezat pe catafalc Stalin, într'o baltă de sânge, privit fiind de Roosevelt şi Churchill. Iar deasupra lui, pluteşte aerial, un monstru preistoric, ca un duh al răului. Mai este, în acest tablou, înconjurat de aureolă, un chip de sfânt în mantie albă.

Da, suntem convinşi că, realizând acest tablou, pictorul a încercat să transmită generaţiilor viitoare, un mesaj istoric.